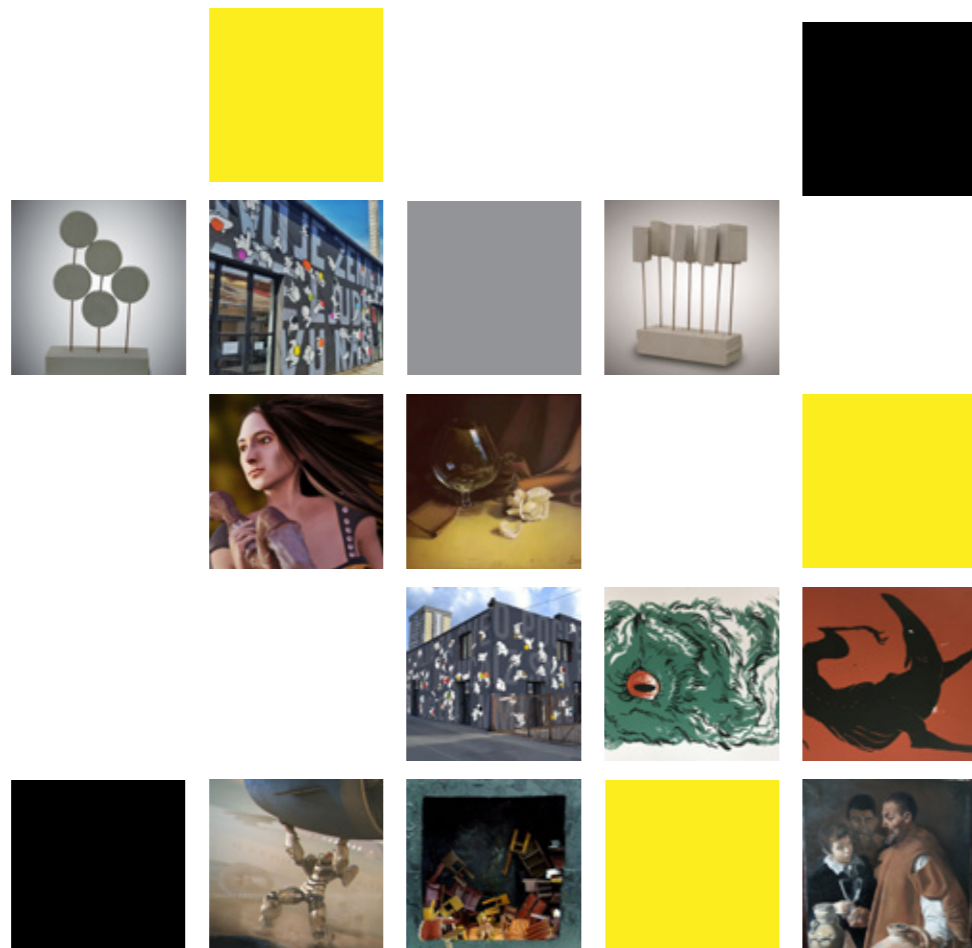

Ključni pokazatelji

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2018.

Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina Monetarne vrijednosti u milionima EUR	2018.	2017.	Promjena
Bilans uspjeha			
Neto prihod od kamate nakon umanjenja vrijednosti i rezervisanja	59,1	52,8	112,0%
Neto prihod od provizije	36,2	35,0	103,5%
Poslovna dobit	6,0	5,4	110,8%
Opći administrativni troškovi	57,1	56,3	101,3%
Dobit prije poreza	48,1	41,7	115,5%
Dobit poslije poreza	43,2	37,1	116,3%
Bilans stanja			
Kredit i avansi bankama	162,1	171,4	94,6%
Kredit i avansi klijentima	1.235,1	1.126,1	109,7%
Depoziti od banaka	90,4	74,6	121,2%
Depoziti od klijenata	1.803,9	1.681,8	107,3%
Kapital (uklj. dobit)	291,5	280,1	104,1%
Ukupni bilans stanja	2.247,7	2.115,0	106,3%
Obavezne informacije			
Rizikom ponderisana aktiva	1.560,4	1.436,9	108,6%
Koeficijent adekvatnosti kapitala	15,0%	15,0%	0,4 PP
Učinak			
Povrat na kapital (ROE) prije poreza	19,6%	17,3%	(2,0) PP
Povrat na kapital (ROE) nakon poreza	17,6%	15,4%	0,9 PP
Koeficijent trošak/prihod	53,6%	52,0%	(3,3) PP
Povrat na aktivu (ROA) prije poreza	2,2%	2,0%	0,4 PP
Resursi			
Broj zaposlenika	1.389	1.320	5,2%
Poslovne jedinice	99	97	2,1%

UPRAVLJANJE ODRŽIVOŠĆU – DIO KORPORATIVNE KULTURE RAIFFEISEN BANKE

Upravljanje održivošću i društvena odgovornost su ključne komponente Raiffeisen identiteta i dio korporativne kulture Banke. Odgovorno korporativno ponašanje u harmoniji sa okruženjem i društvom, ključno je za dugoročan ekonomski uspjeh.

Strategija održivosti Raiffeisen grupacije temelji se na tri stuba od kojih je prvi da je Grupacija **odgovoran bankar** koji se prilagođava novim uslovima i trendovima na bankarskom tržištu, te održava status odgovorne kompanije kroz svoje poslovanje, procese i proizvode.

Raiffeisen grupacija nastoji biti **fer partner** prema svim internim i eksternim interesnim skupinama, otvorena je u komunikaciji sa svojim klijentima, te ih pravovremeno obavještava o poslovanju Banke, što je drugi stub strategije održivosti.

Treći stub, **uključeni građanin**, predstavlja društvenu odgovornost Raiffeisen grupacije u okviru koje Raiffeisen banka podržava brojne projekte od značaja za lokalnu zajednicu, te daje doprinos brojnim kulturnim i edukativnim projektima.

RAIFFEISEN GALERIJA

Spoj bankarstva i umjetnosti je već poznat koncept u svijetu, stoga smo prilikom konstruisanja zgrade Centrale Raiffeisen banke u Sarajevu jedan prostor predvidjeli kao izložbeni.

Još 2009. godine, uspostavili smo uspješnu saradnju sa Akademijom likovnih umjetnosti, u okviru koje svake godine najbolji studenti Akademije imaju mogućnost da javnosti izlože svoja djela, a njihov rad Banka podržava i jednokratnim stipendijama.

Naše temeljne vrijednosti nas obavezuju da pomognemo našoj zajednici, a svjesni izazovnog položaja u kojem se nalazi umjetnost i kultura, mladim umjetnicima pomažemo na početku njihove karijere, na način da imaju priliku da svoje radove predstave u netipičnom galerijskom prostoru kao što je banka.

Do sada je organizovano **9 zajedničkih izložbi, te više od 50 samostalnih izložbi**, a u 2018. godini, priliku da izlažu u Raiffeisen GALERIJ imali su: Vedad Dizdarević, Adnan Šopović, Sara Hasanefendić, Ajša Beširević, Antonela Bender i Anđela Banović.

Obzirom da je svaka izložba prodajnog karaktera, svi zainteresovani mogu pomoći mladim umjetnicima kupovinom njihovih umjetničkih djela.

Ono što nas posebno raduje, jeste činjenica da je javnost sve više svjesna ovog projekta, te je sporadična kupovina djela u prethodnim godinama, u posljednje vrijeme značajno porasla. Svi zainteresovani izložbe mogu pogledati u zgradi Centrale, ulica Zmaja od Bosne bb u Sarajevu, u periodu od 08:00 do 16:00 sati.

Raiffeisen osvrt

Izveštaj Nadzornog odbora	6
Predgovor predsjednika Uprave	7
Makroekonomski pregled	8
Raiffeisen Bank International	12
Raiffeisen <i>BANK</i> d.d. Bosna i Hercegovina	14
Uprava Banke	16
Organizaciona struktura Banke	18
Bilans stanja	20
Bilans uspjeha	21
Finansijski pokazatelji	22

Izvještaj Nadzornog odbora

Poštovane dame i gospodo,

Iza Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina je još jedna uspješna godina, koju je završila sa ukupnom neto dobiti od 84,5 miliona KM, kapitalom od 570 miliona KM, i aktivom 4,4 milijarde KM. Tokom finansijske 2018. godine, članovi Nadzornog odbora održali su 15 sjednica, od čega 12 dopisnih. Ukupna prisutnost na sjednicama Nadzornog odbora tokom godine bila je 100 procentna.

Nadzorni odbor redovno i sveobuhvatno prati poslovanje i trendove rizika u Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina. Vođeni su redovni razgovori sa Upravom u vezi adekvatnosti kapitala i likvidnosti, kao i o smjeru poslovanja banke, te njenim strategijama rizika. Nadzorni odbor se također detaljno bavio daljnjim razvojem na području korporativnog upravljanja i pratio primjenu relevantnih politika. Tokom svojih aktivnosti praćenja i savjetovanja, Nadzorni odbor je održavao direktan kontakt sa nadležnim članovima Uprave, revizorom i rukovodiocima funkcija interne kontrole. Također je održavao kontinuiranu razmjenu informacija i mišljenja sa predstavnicima bankarskih supervizorskih tijela u pogledu ključnih pitanja.

Štaviše, Uprava je prema Nadzornom odboru dostavljala redovne i detaljne izvještaje o relevantnim pitanjima vezanim za poslovanje u konkretnim poslovnim segmentima. U periodima između sjednica, Nadzorni odbor je također bio u kontaktu sa Predsjednikom i članovima Uprave. Po ukazanoj potrebi, Uprava je bila dostupna za bilateralne ili multilateralne razgovore sa članovima Nadzornog odbora, a gdje je moguće, i uz učešće stručnjaka za pitanja upućenih prema Nadzornom odboru.

Aktivnosti koje se obavljaju sa Upravom se zasnivaju na odnosu uzajamnog povjerenja i vrše se u duhu efikasne i konstruktivne saradnje. Razgovori su otvoreni i kritički, a Nadzorni odbor je usvojio odluke po razmatranju svih aspekata. Ukoliko se ukazala potreba za dodatnim informacijama radi detaljnijeg razmatranja pojedinačnih pitanja, iste su članovima Nadzornog odbora dostavljane bez kašnjenja i na njihovo zadovoljstvo.

Nadzorni odbor Banke je razmatrao sva pitanja od važnosti za nesmetan rad Banke i njeno adekvatno poslovanje. Osim nadzora nad poslovanjem Banke u cjelini, Nadzorni odbor je također donio i/ili potvrdio niz općih internih akta Banke, poslovnih i drugih politika, planova i procedura, te finansijskih izvještaja, ispunivši na taj način dužnosti definisane lokalnim zakonom i Statutom banke.

Iskoristio bih ovu priliku da zahvalim svim klijentima Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina na ukazanom povjerenju, kao i našim zaposlenicima na posvećenom radu i konstantnim naporima koje su iskazali tokom 2018. godine. Ujedno, zamolio bih za Vaše daljnje zalaganje pri rješavanju svih budućih izazova.

U ime Nadzornog odbora,

Hannes Moesenbacher
Predsjednik Nadzornog odbora

Predgovor Predsjednika Uprave

Iza Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina je još jedna uspješna poslovna godina u kojoj smo, unatoč veoma izazovnom okruženju, ostvarili historijski poslovni rezultat.

Godinu smo završili sa ukupnom neto dobiti od 84,5 miliona KM. Poslovna 2018. godina je bila najprofitabilnija godina u historiji Raiffeisen banke, uz porast profita od 16,3 procenta.

I 2018. godina protekla je u znaku digitalizacije. S ciljem unaprijeđenja naše palete proizvoda i usluga, prvi smo na tržištu predstavili inovativnu uslugu "m-plati" putem koje klijenti mogu izvršiti plaćanje korištenjem samo svog pametnog telefona.

Prilagođavanje digitalnim trendovima vidimo kao važan dio našeg poslovanja. Obzirom na mogućnost bolje interakcije sa našim klijentima, digitalizacija nam omogućuje da ponudimo tržištu inovativne proizvode. Ovo stoljeće karakteriše globalizacija i ubrzan razvoj tehnologije, što neminovno dovodi do promjena u očekivanjima klijenata

koje nastojimo slijediti.

Raiffeisen banka je također nastavila svoju strategiju širenja i jačanja poslovne mreže te je krajem godine mreža Banke obuhvatala 99 poslovnica i 278 bankomata.

Da smo na pravom putu kada je riječ o našoj strategiji dokazuje i Global Finance nagrada "Najbolja digitalna banka u BiH" koju smo dobili drugu godinu za redom. Isti časopis nas je proglasio "Najboljom bankom u BiH", a ovo priznanje nam je dodijelio i magazin Euromoney, te EMEA Finance.

Kombinujući naš poslovni uspjeh sa aktivnostima u segmentu upravljanja održivošću nastavili smo djelovati kao društveno odgovorna kompanija. Kao uključeni građanin finansijski smo podržali više od 100 projekata koji su usmjereni na djecu i osobe sa posebnom potrebama. Dodatno, naši zaposlenici su svojim volonterskim aktivnostima doprinijeli okruženju u kojem borave korisnici nekoliko centara koji imaju humanu misiju, a to je pomoć onima kojima je to najpotrebnije.

Ponosan sam što naši klijenti i javnost izuzetno pozitivno reaguju na ovu praksu, dajući nam na taj način podstrek da i u budućnosti nastavimo sa mnogobrojnim društveno odgovornim aktivnostima, ali i budemo primjer drugima.

U narednom periodu čekaju nas brojni izazovi koje dočekujemo spremno i sigurno. Želio bih da se zahvalim svim našim klijentima i poslovnim partnerima na ukazanom povjerenju i da im obećam da ćemo i u budućnosti nastojati na što bolji način odgovoriti na sve njihove potrebe. Želimo ostati fer partner i odgovoran bankar prema svim našim interesnim skupinama i ponuditi im olakšan pristup našim uslugama i proizvodima.

Karlheinz Dobnigg
predsjednik Uprave

Makroekonomski pregled

Ekonomija Bosne i Hercegovine (BiH) je u 2018. godini uspjela održati momentum ekonomskog rasta na nivou sada već četverogodišnjeg prosjeka (2015. – 2018.) od oko 3 procenta godišnjeg rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP-a). Na solidan ekonomski rast bh. ekonomije kao i prethodnih godina najveći značaj imalo je pozitivno vanjsko okruženje, odnosno rekordne stope rasta euro zone i zemalja Jugoistočne Evrope kao ključnih bh. trgovinskih partnera, što je posljedica sada već višegodišnje ekspanzivne monetarne politike u zemljama Evrope. Dostupni ekonomski pokazatelji za 2018. godinu ukazuju da je bh. BDP rastao za 2,8 procenta godišnje, što je nešto niže u odnosu na prethodne godine i posljedica je prije svega razočaravajućih rezultata i pada u prerađivačkoj industriji prvi put nakon 2012. godine te slabljenja dinamike izvoza roba u posljednja dva kvartala godine (posljedica pada prerađivačke industrije, ali i krize u Turskoj popraćene snažnim padom turske lire).

Pogledamo li ključne generatore ekonomskog rasta BiH, ključni pokretači rasta u 2018. godini i dalje su izvoz roba i usluga zahvaljujući pozitivnom vanjskom okruženju (73 procenta izvoza je orijentisano ka Evropskoj uniji) koji je rastao za 6 procenta godišnje, zatim rezilijentan i stabilan rast privatne potrošnje za 1,7 procenta godišnje te umjeren doprinos bruto domaćih investicija koje su rasle za 7 procenta u 2018. godini. Kao i prethodnih deset godina nakon ekonomske i finansijske krize 2008. godine, rast bh. ekonomije predvođen je prije svega ekspanzijom izvoza u smislu vrijednosti ali i broja proizvodnih sektora koji postaju konkurentni na evropskim tržištima (proizvodnja namještaja, dijelova za auto industriju, tekstilna i hemijska industrija) dok je posebno značajan rekordan priliv prihoda i rekordna vrijednost izvoza usluga u oblasti turizma. U 2018. godini Bosna i Hercegovina ostvarila je prvi put više od 1 milijarde eura suficita u oblasti turizma sa 12 procenta rasta svih ključnih indikatora ovog sektora (dolasci, noćenja), ukazujući da je ovo grana sa najvećim potencijalom za rast u narednih 10 godina. Privatna potrošnja predstavlja i dalje veoma važan oslonac ekonomskom rastu zemlje ukazujući na stabilnost, prije svega zbog iz godine u godinu rekordnog priliva doznaka u zemlju, rasta kreditne aktivnosti u zemlji, ali i po prvi put snažnijim rastom neto plata za 3,3 procenta godišnje, što je najviša stopa rasta nakon krize 2008. godine.

Međutim, bruto investicije i dalje ostaju kao najpotcjenjeniji generator ekonomskog rasta budući da je dosadašnji rast istih prije svega bio generiran od strane privatnog sektora. Javni sektor još uvijek zaostaje sa ozbiljnim planom implementacije dugonajavljanog investicionog ciklusa u oblastima putne infrastrukture i energije u vrijednosti do 10 milijardi eura, ali je dinamika sprovođenja još uvijek nedovoljna za ozbiljniji učinak na ekonomiju i zaposlenost u zemlji.

Sa proizvodne strane bh. BDP u 2018. godini je apsolutno bio vođen rekordnim rastom maloprodaje za 8,2 procenta na godišnjem nivou, što je kreiralo čak dvije trećine rasta BDP-a zabilježenog u 2018. godini. Ovaj indikator također jasno govori o dosta snažnoj domaćoj potrošnji i potražnji u ekonomiji. S druge strane, za razliku od rekordnih pokazatelja u maloprodaji/veleprodaji, industrijska proizvodnja koja još uvijek kreira 20 procenta BDP-a Bosne i Hercegovine je zabilježila potpuni podbačaj u 2018. godini. Naime, prvi put od 2012. godine prerađivačka industrija koja čini 13 procenta BDP-a i 66 procenta bh. industrije, zabilježila je pad od 1,1 procenta na godišnjem nivou ili prvi put od 2012. godine. S druge strane, ukupna industrijska proizvodnja zabilježila je minimalan rast od 1,6 procenta godišnje zahvaljujući prije svega dobrom godini u proizvodnji električne energije za 11,3 procenta, dok je rudarska industrija zabilježila također umjeren rast od 1,1 procenta. Upravo su veoma loši trendovi industrijske proizvodnje i blagog usporavanja izvoza u trećem i četvrtom kvartalu doveli do negativne revizije BDP-a za 2018. godinu na 2,8 procenta.

Bosna i Hercegovina je u 2018. godini zabilježila rekordne pozitivne trendove u smislu vanjsko-trgovinskog disbalansa i generalno razmjene sa inostranstvom. Naime, bh. izvoz ponovo je zabilježio novu rekordnu vrijednost od gotovo 12 milijardi KM što je rast za 7,6 procenta godišnje, dok je s druge strane rast uvoza iznosio 6 procenta i dosegao iznos od 19,3 milijarde KM, čime je ukupni trgovinski deficit pao na najnižu vrijednost u odnosu na BDP ili 22,4 procenta BDP-a, što je najniža vrijednost od kada se statistika vanjske razmjene vodi. Također, i ukupan deficit tekućeg računa zemlje koji uključuje razmjenu usluga i dohotka ukazuje na veoma ohrabrujuće trendove u smislu bh. konkurentnosti, budući da je zahvaljujući izvozu usluga (turizam prije svega) BiH uspjela zabilježiti suficit od preko 2 milijarde KM, dok je nivo priliva sekundarnog dohotka – doznaka poslanih privatnom sektoru iz inostranstva dosegao ponovo novi rekord od gotovo 4 milijarde KM ili 12 procenta BDP-a. Uslijed svega navedenog, BiH je zabilježila rekordno nizak nivo deficita tekućeg računa (C/A) u iznosu od 4,2 procenta BDP-a, što jasno pokazuje na poboljšanje vanjske pozicije zemlje i trenda smanjenja deficita tekućeg računa. U vanjskotrgovinskoj razmjeni, EU zemlje i dalje dominiraju gdje ide čak 73 procenta bh. izvezene robe, a kao ključnih top 6 tržišta izdvajaju se: Njemačka, Hrvatska, Slovenija, Srbija, Italija i Austrija. Koliko izvoz roba i usluga postaje konkurentniji iz godine u godinu, te kako se povećava njegov značaj u strukturi ekonomije jasno govori činjenica da je izvoz roba i usluga sada već dostigao iznos od preko 37 procenta BDP-a u 2018. godini i doprinio čak 3,1 procentna poena ekonomskom rastu BiH.

Važno je još jednom naglasiti da pored pozitivnih trendova u izvozu i konkurentnosti BiH u vanjskoj trgovini, u uslovima visoke stope nezaposlenosti koja je ove godine pala na 18,4 procenta (sa 20,5 procenta) i niskih prosječnih plata (879 KM), te prosječnim nivoom BDP-a po glavi stanovnika izraženim u paritetu kupovne moći od 32 procenta EU

prosjeaka, inostrane doznake predstavljaju značajan izvor kupovne moći još uvijek nisko-dohodovnog prosječnog bh. građanina te u velikoj mjeri utiče na kretanje privatne potrošnje i ukupnog rasta bh. ekonomije.

Naime uprkos padu stope nezaposlenosti sa 20,5 procenta u 2017. godini na 18,4 procenta u 2018. godini, stopa nezaposlenosti u BiH još uvijek predstavlja najslabiju kariku bh. ekonomskog okruženja i ključnu prepreku za ostvarivanje viših stopa rasta ukupne ekonomije. Na snažan pad stope nezaposlenosti i u ovoj godini je značajno uticalo smanjenje ukupne radne snage (migracija stanovništva), dok je jačanje samog tržišta rada kroz otvaranje novih radnih mjesta i dalje nedovoljno snažno.

Ekonomska oblast u kojoj nisu zabilježeni značajniji pomaci u 2018. godini jeste stvaranje bolje investicione klime i ambijenta. U posljednjem Izvještaju Svjetske banke o lakoći poslovanja za 2018. godinu, BiH se sada nalazi na 89. mjestu što je za tri mjesta lošija pozicija u odnosu na godinu dana ranije (od ukupno 190 zemalja obuhvaćenih Izvještajem), i značajno je lošija pozicija u odnosu na regionalne zemlje (Srbija, Hrvatska, Albanija, Makedonija, Bugarska, itd.). Također, prema pokazateljima Svjetskog ekonomskog foruma (WEF) o globalnoj konkurentnosti, BiH se nalazi na 91. mjestu od 140 zemalja dok je prema Izvještaju o ekonomskim slobodama BiH zauzela 83. mjesto od ukupno 180 ekonomija svijeta. Loša investiciona klima je jedan od ključnih razloga zašto je udio direktnih stranih investicija u BDP-u i dalje na skromnom nivou od 2,2 procenta BDP-a.

Ekonomski trendovi u 2018. godini nisu bili toliko povoljni za bankarski sektor kao u prethodnoj godini, ali su bh. banke nastavile bilježiti nove rekorde i poboljšanje u svim segmentima poslovanja. Ukupna aktiva bh. banaka je porasla za 9,7 procenta yoy dosegnuvši iznos od 30,9 milijardi KM, što je najviša stopa rasta od 2007. godine, te rekordna nominalna vrijednost ukupne aktive. Rast kreditnih plasmana usporio je sa 7,1 procenta yoy u 2017. godini na 5,8 procenta yoy u 2018. godini. Imajući u vidu da je bh. ekonomija u 2018. godini više vođena potrošnjom a ne izvozom i prerađivačkom industrijom, tako je i usporavanje kreditne aktivnosti više obilježilo korporativni sektor od sektora stanovništva. Krediti korporativnom sektoru su iznosili 3,7 procenta yoy (8,0 procenta yoy u 2017. godini), dok su krediti stanovništvu porasli za 7,3 procenta yoy, što je najviša stopa rasta u posljednjih 10 godina.

S druge strane, rast ukupnih depozita u bh. bankama je iznosio 10,6 procenta yoy, što je druga uzastopna godina u kojoj ukupni depoziti bilježe dvocifrenu stopu rasta. Snažan rast ukupnih depozita odražava snažan rast štednje građana, koja je u odnosu na 2017. godinu porasla za 7,8 procenta yoy i dosegla ukupnu vrijednost od 12,15 milijardi KM (prvi put u historiji da depoziti stanovništva premašuju vrijednost od 12 milijardi KM). Naposljetku, potrebno je istaknuti da je ukupna vrijednost kredita bh. banaka iznosila 19,5 milijardi KM, a ukupnih depozita 21,9 milijardi KM. Tako je pokrivenost ukupnih kredita ukupnim depozitima dosegla novu rekordnu vrijednost od 111,6 procenta. Snažna konkurencija između tržišnih učesnika u BiH, kao i povoljno međunarodno okruženje (kamatne stope na međunarodnom finansijskom tržištu – Euribor) rezultiralo je nastavkom pada aktivnih kamatnih stopa u 2018. godini u svim segmentima kreditnih plasmana (korporativni sektor i sektor stanovništva).

Indikatori finansijske stabilnosti također bilježe značajno poboljšanje u 2018. godini, potvrđujući stabilnost i profitabilnost bh. bankarskog sektora. Tako je u 2017. godini nivo nekvalitetnih kredita (NPL-ova) pao na 9,4 procenta (zaključno sa trećim kvartalom 2018. godine), što je prvi put nakon 2010. godine da je nivo nekvalitetnih kredita u jednocifrenom teritoriju. Nivo nekvalitetnih kredita je i dalje značajno veći u korporativnom sektoru u odnosu na sektor stanovništva (11,4 procenta u korporativnom, naspram 7,1 procenta u sektoru stanovništva), ali je potrebno istaći da obje kategorije bilježe smanjenje udjela NPL-ova. Likvidnost bankarskog sektora bilježi konstantan rast, pa je na kraju trećeg kvartala 2018. godine racio likvidnosti iznosio 29,7 procenta, što predstavlja najvišu vrijednost još od 2010. godine. Nivo kapitaliziranosti bankarskog sektora je i dalje značajno iznad zakonski dozvoljenog minimuma od 12 procenta, te iznosi 15,5 procenta. Profitabilnost bh. bankarskog sektora također je zadržana na prošlogodišnjem nivou te je zaključno sa trećim kvartalom 2018. godine iznosila 315,6 miliona KM, sa ključnim indikatorima profitabilnosti od 1,5 procenta (ROA) i 11,1 procenta (ROE).

Proces konsolidacije bh. bankarskog tržišta nije nastavljen u 2018. godini pa je broj banaka na kraju 2018. godine ostao nepromijenjen u odnosu na prethodnu godinu (23 banke). Međutim, bankarsko tržište je i dalje obilježeno visokim stepenom koncentracije sa veoma velikim učešćem od blizu 50 procenta u ukupnoj aktivni i kreditima tri ključne bankarske grupacije. Stoga je daljnji proces konsolidacije i smanjenja broja banaka u narednom periodu vrlo vjerovatan i neizbježan. U bh. bankarskom sektoru je zaposleno 9.704 osobe što čini oko 1 procenta ukupno zaposlenih osoba u BiH.

Ključni ekonomski podaci

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018e
Nominalni BDP (milijarde EUR)	13,7	14,0	14,6	15,3	16,0	16,8
Realni BDP (% yoy)	2,3	1,2	3,1	3,1	3,2	2,8
BDP per capita (EUR)	3.531	3.923	4.134	4.347	4.574	4.803
BDP per capita (EUR u PPP)	7.200	7.300	7.500	7.900	8.300	8.800
Privatna potrošnja (realni rast % yoy)	0,0	1,9	1,8	2,2	1,5	1,7
Bruto investicije (realni rast % yoy)	(3,0)	8,2	2,9	10,8	8,9	7,0
Industrijska proizvodnja (% yoy)	6,7	0,1	2,6	4,3	3,1	1,6
Proizvođačke cijene (prosjeak % yoy)	(2,2)	(0,2)	0,6	(2,3)	3,0	3,6
Potrošačke cijene – inflacija (prosjeak % yoy)	(0,1)	(0,9)	(1,0)	(1,1)	1,3	1,4
Prosječne bruto plate u industriji (% yoy)	(0,5)	(0,1)	0,0	0,9	1,6	3,3
Stopa nezaposlenosti (prosjeak %)	27,5	27,5	27,7	25,4	20,5	18,4
Budžetski deficit (% BDP)	(2,2)	(2,0)	0,7	1,2	2,6	0,5
Javni vanjski dug (% BDP)	38,9	42,9	42,8	41,5	37,1	37,0
Trgovinski deficit (% BDP)	(25,4)	(3,8)	(3,5)	(3,4)	(3,6)	(3,8)
Deficit tekućeg računa (% BDP)	(5,3)	(7,3)	(5,3)	(4,7)	(4,7)	(4,2)
Neto strane investicije (% BDP)	1,3	2,9	1,7	1,6	2,1	2,2
Strane rezerve (milijarde EUR)	3,6	4,0	4,4	4,9	5,4	6,0
Bruto strani dug (% BDP)	52,1	51,7	53,4	54,3	54,3	54,5
EUR/KM (kraj razdoblja)	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96
EUR/KM (prosjeak)	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96
USD/KM (kraj razdoblja)	1,42	1,62	1,80	1,85	1,63	1,72
USD/LCY (prosjeak)	1,47	1,47	1,76	1,77	1,73	1,66

Izvor: Centralna banka BiH, Agencija za statistiku BiH, Raiffeisen RESEARCH

Pregled kretanja u bankarskom sektoru

	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.
Sintetizirani bilansni podaci						
Ukupna aktiva, EUR mio	15.835,8	14.440,3	13.343,5	12.756,0	12.298,8	11.794,3
dinamika rasta % yoy	9,7%	8,2%	4,6%	3,7%	4,3%	5,2%
Ukupni krediti, EUR mio	9.964,7	9.419,2	8.794,8	8.623,9	8.422,8	8.194,2
dinamika rasta % yoy	5,8%	7,1%	2,0%	2,4%	2,8%	3,1%
Ukupni depoziti, EUR mio	11.120,5	10.056,7	9.076,4	8.452,1	7.861,2	7.285,5
dinamika rasta % yoy	10,6%	10,8%	7,4%	7,5%	7,9%	6,9%
Ukupni krediti u % ukupnih depozita	89,6%	93,7%	96,9%	102,0%	107,1%	112,5%
Strukturne informacije						
Broj banaka	23	23	23	26	26	27
Tržišno učešće banaka u domaćem državnom vlasništvu, %	2,4	1,4	2,1	2,9	2,7	2,1
Tržišno učešće banaka u stranom vlasništvu, %	84,7	85,9	85,5	84,4	84,4	90,3
Profitabilnost i efikasnost						
Prosječna profitabilnost aktive (RoA)	1,5	1,5	1,1	0,3	0,8	(0,1)
Prosječna profitabilnost vlasn. kapitala (RoE)	11,1	10,2	7,3	2,0	5,4	(0,5)
Nekvalitetni krediti (% prema ukupnim kreditima)	9,4	10,0	11,8	13,7	14,2	15,1

Raiffeisen Bank International

RBI svojim domaćim tržištem smatra kako Austriju, u kojoj je vodeća komercijalna i investicijska banka, tako i Srednju i Istočnu Evropu (SIE). Podružne banke pokrivaju 13 tržišta širom ovog regiona. Pored navedenih banaka, Grupacija obuhvata i brojne druge pružatelje finansijskih usluga, npr. u oblasti leasinga, upravljanja imovinom, te spajanja i akvizicija.

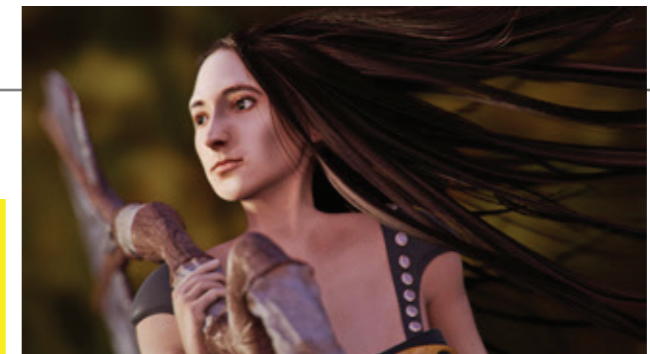
Ukupno, skoro 47.000 zaposlenika pruža usluge za oko 16,1 miliona klijenata u preko 2.100 poslovnica od kojih se većina nalazi u SIE. Dionice RBI AG kotiraju na Bečkoj berzi od 2005. godine.

Na kraju 2018. godine, ukupna imovina RBI iznosila je 140 milijardi eura. Regionalne Raiffeisen banke posjeduju oko 58,8 procenata RBI dionica, a ostatak od oko 41,2 procenta je u slobodnom opticaju.

Vedad Dizdarević

- Rođen je 1982. godine u Sarajevu.
- Završio je Akademiju likovnih umjetnosti u Sarajevu, studij Produkt dizajn.
- Profesionalno se bavi 3D dizajnom i animacijom u arhitekturi i marketingu, a u posljednje vrijeme fokusira se na dizajniranje karaktera za film i video igre.

„Prije svega, zahvalan sam Raiffeisen banci na prilici da izlažem svoje radove u Raiffeisen GALERIJ I i drago mi je da je javnost imala priliku da iste vidi. Radovi koje sam izložio odnose se na temu: “Karakter dizajn”, odnosno “Karakter dizajn za video igre i film”. Lepeza ide od humanoidnog karaktera, preko kiborga do mašine robota. Želio sam time da pokrijem što veći spektar karaktera“.

Raiffeisen *BANK* d.d. Bosna i Hercegovina

Raiffeisen *BANK* d.d. Bosna i Hercegovina je podružnica Raiffeisen Bank International AG (RBI), vodeće univerzalne banke u regionu Srednje i Istočne Evrope (SIE) i jedne od vodećih komercijalnih i investicijskih banaka u Austriji.

Banka kao finansijska institucija posluje od novembra 1992. godine, kada je osnovana kao Market banka d.d. Sarajevo, s dominantnim učešćem privatnog kapitala od preko 90 procenata.

Kvalitetom svog poslovanja brzo se izdvojila kao vrlo uspješna i profitabilna banka. Od 1996. do 2000. godine Raiffeisen *BANK* Bosna i Hercegovina je bila jedan od vodećih bankarskih partnera internacionalnim finansijskim institucijama (Svjetska banka, IFC, KfW, SOROŠ i EBRD) u implementiranju kreditnih linija.

Raiffeisen Zentralbank Österreich AG-Vienna kupila je Market banku 21. jula 2000. godine i uspješno je integrisala u Raiffeisen mrežu u okviru koje posluje pod imenom Raiffeisen *BANK* d.d. Bosna i Hercegovina. U maju 2001. godine RZB je postala stopostotni vlasnik Hrvatske Poštanske banke, kada je došlo do njenog preimenovanja u Raiffeisen *BANK* HPB. Od 01.01.2003. godine, kada je uspješno završen projekat pripajanja Raiffeisen *BANK* HPB Raiffeisen banci, banka posluje pod jedinstvenim nazivom Raiffeisen *BANK* d.d. Bosna i Hercegovina. Realizacijom ovog projekta Raiffeisen *BANK* Bosna i Hercegovina je ojačala svoju poziciju na bh. tržištu te značajno proširila svoju poslovnu mrežu.

U godinama koje slijede, Raiffeisen *BANK* Bosna i Hercegovina preuzima ulogu pionira u bankarskom poslovanju u Bosni i Hercegovini. Bila je među prvim bankama potpisnicama Ugovora za osiguranje depozita, među najuspješnijim bankama u tranziciji unutrašnjeg platnog prometa iz ZPP-a u komercijalne banke, najaktivnija banka u procesu uvođenja EUR valute. Zatim, među prvim bankama je uvela kartično poslovanje, bila prva banka sa uslugom internet bankarstva kao i SME programom, te prva banka u ugovaranju i distribuciji ino kreditnih linija (DEG, KfW, IFC). Također, postala je prva banka zastupljena u oba bh. entiteta. Počevši sa radom u Banjoj Luci u martu 2001. godine, nastavlja svoje poslovanje na jedinstvenom bh. tržištu.

Svoju vodeću ulogu na bh. tržištu Raiffeisen *BANK* Bosna i Hercegovina potvrđuje i 2004. godine kada je postala prva banka u Bosni i Hercegovini čija je aktiva premašila dvije milijarde KM, a koja je u godinama koje slijede gotovo udvostručena i sa 31.12.2018. iznosi 4,4 milijarde KM.

Raiffeisen *BANK* Bosna i Hercegovina je sa 31.12.2018. godine svoje poslove obavljala u 99 poslovnih jedinica, sa 1.389 zaposlenika.

Mnogobrojna, kako međunarodna tako i domaća priznanja, dokaz su uspješnog poslovanja Raiffeisen *BANK* Bosna i Hercegovina. Neka od njih su: Global Finance: "Najbolja banka u BiH" i "Najbolja digitalna banka u BiH", The Banker: "Banka godine", EMEA Finance: "Najbolja banka u BiH" te domaća priznanja "Zlatni BAM" i "Kristalna prizma".

Investiranje u nove tehnologije, iskusno i educirano osoblje koje se stalno usavršava, naglasak na individualnom pristupu klijentu te uvođenje novih kanala poslovanja sa Bankom i savremenih proizvoda i usluga predstavljaju glavne faktore konkurentnosti Raiffeisen *BANK* Bosna i Hercegovina na bh. tržištu.

Vlasnička struktura Raiffeisen *BANK* dd Bosna i Hercegovina:

Raiffeisen SEE Region Holding GmbH	99,9951%
Ostali dioničari	0,0049%

Raiffeisen grupu u Bosni i Hercegovini pored Raiffeisen *BANK* Bosna i Hercegovina čine Raiffeisen *INVEST*, Raiffeisen *LEASING*, Raiffeisen *ASSISTANCE* i Raiffeisen *CAPITAL*.

Vizija

- Biti najsnažnija i najatraktivnija banka na tržištu koja pruža vrhunski kvalitet svojim klijentima.
- Biti odgovoran član društva.

Misija

- Maksimizirati iskustvo koje klijenti imaju sa Bankom i biti preferirani poslovni partner.
- Kontinuirano se razvijati i unaprjeđivati, te na taj način pomjerati granice u bankarstvu.
- Ispuniti očekivanja dioničara.

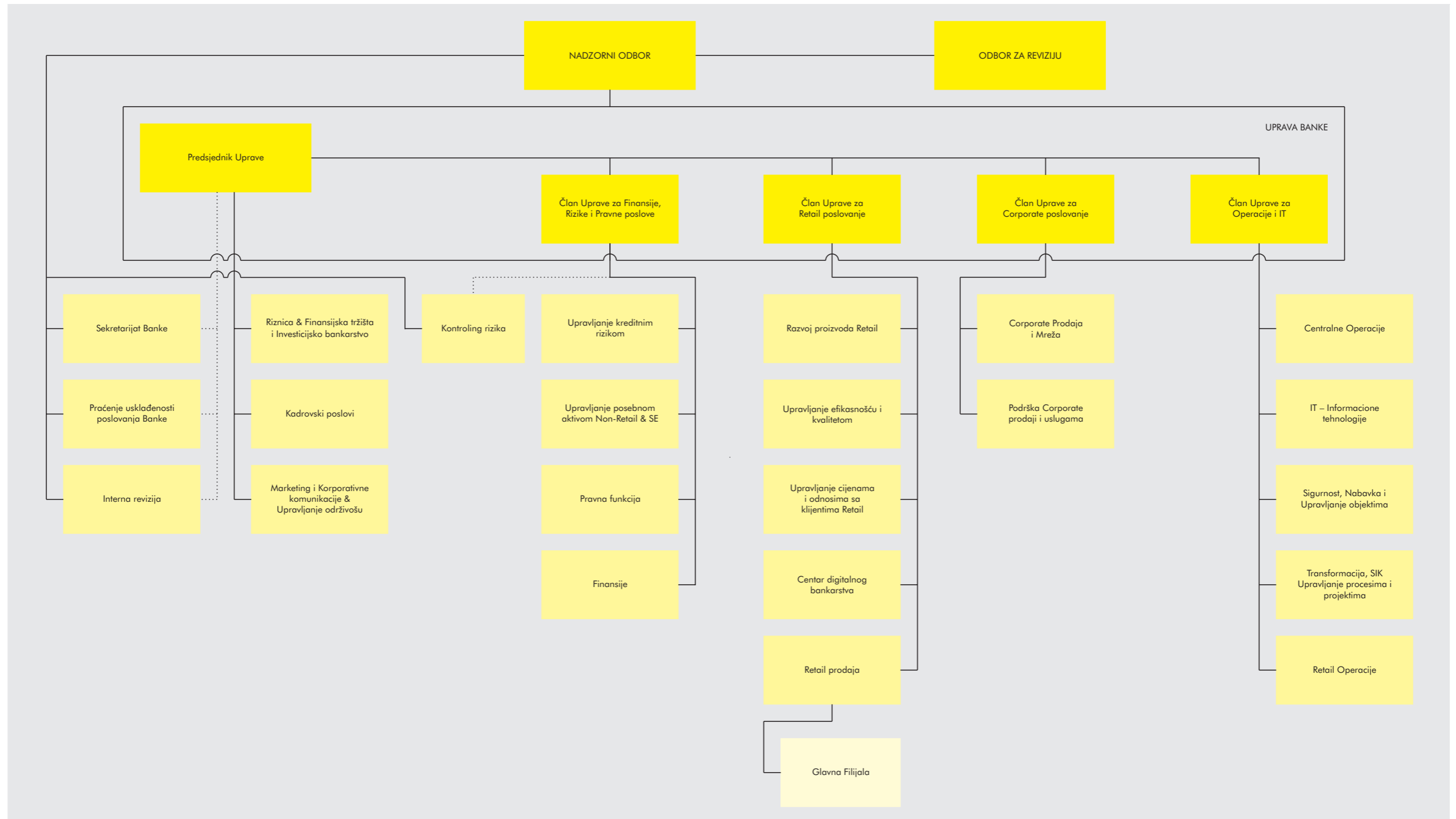
Ukršteni zabat dio je zaštitnog znaka koji koriste gotovo sve članice Raiffeisen grupacije u Srednjoj i Istočnoj Evropi. Predstavlja dvije stilizirane konjske glave, ukrštene i postavljene na zabatu kuće. Potiče iz evropske narodne tradicije i simbolizira zaštitu – prema vjerovanju, ukršteni zabat na krovu kuće štiti kuću i ukućane od vanjskih opasnosti i zla. U kontekstu poslovanja Raiffeisen banaka ovaj znak simbolizira zaštitu i sigurnost koju članice uživaju kroz uzajamnu saradnju. Ukršteni zabat danas predstavlja jedan od najpoznatijih zaštitnih znakova u Austriji i prepoznatljiv brend diljem Srednje i Istočne Evrope.

Uprava Banke

Heribert Fernau, član Uprave
Maida Zahirović Salom, članica Uprave
Karlheinz Dobnigg, predsjednik Uprave
Mirha Hasanbegović, članica Uprave
Ante Odak, član Uprave

Organizaciona struktura Banke

Bilans stanja

na dan 31. decembar 2018. i 2017. godine

	2018. (000 KM)	2018. (000 EUR)	2017. (000 KM)	2017. (000 EUR)
IMOVINA				
Novac i novčani ekvivalenti	842.786	430.910	792.940	405.424
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	376.261	192.379	334.508	171.031
Plasmani kod drugih banaka	317.107	162.134	335.193	171.381
Dati krediti klijentima	2.415.608	1.235.081	2.202.535	1.126.138
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	537	275	0	0
Imovina namijenjena prodaji	71	36	152	78
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	0	0	294	150
Finansijska imovina iskazana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	81.560	41.701	112.438	57.489
Finansijska imovina u posjedu do dospijanja	0	0	132.110	67.547
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	146.772	75.043	0	0
Ulaganja u zavisna društva	11.050	5.650	11.050	5.650
Ulaganja u povezana društva	2	1	2	1
Akontacija tekućeg poreza na dobit	1.927	985	2.977	1.522
Odgođena poreska imovina	159	81	291	149
Ostala imovina i potraživanja	49.087	25.098	61.396	31.391
Ulaganja u investicijske nekretnine	32.687	16.713	35.267	18.032
Materijalna i nematerijalna imovina	120.545	61.634	115.491	59.050
UKUPNA IMOVINA	4.396.159	2.247.720	4.136.644	2.115.032
OBAVEZE				
Obaveze prema drugim bankama	176.738	90.365	145.842	74.568
Obaveze prema klijentima	3.528.207	1.803.944	3.289.275	1.681.780
Rezervisanja	24.416	12.484	26.181	13.386
Ostale obaveze	34.911	17.850	65.788	33.637
Subordinisani dug	61.800	31.598	61.823	31.610
UKUPNE OBAVEZE	3.826.072	1.956.240	3.588.909	1.834.980
KAPITAL				
Dionički kapital	247.167	126.374	247.167	126.374
Dionička premija	4.473	2.287	4.473	2.287
Revalorizacione rezerve za ulaganja	307	157	225	115
Regulatorne rezerve	102.443	52.378	102.443	52.378
Zadržana dobit	215.697	110.284	193.427	98.898
UKUPNI KAPITAL	570.087	291.481	547.735	280.052
UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL	4.396.159	2.247.720	4.136.644	2.115.032
PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE	952.087	486.794	873.069	446.393

Bilans uspjeha

za godine koje su završile 31. decembra 2018. i 2017. godine

	2018. (000 KM)	2018. (000 EUR)	2017. (000 KM)	2017. (000 EUR)
Prihodi od kamata i slični prihodi	154.585	79.038	152.267	77.853
Rashodi od kamata i slični rashodi	(28.704)	(14.676)	(29.838)	(15.256)
Neto prihodi od kamata	125.881	64.362	122.429	62.597
Prihodi od naknada i provizija	90.303	46.171	86.070	44.007
Rashodi od naknada i provizija	(19.475)	(9.957)	(17.645)	(9.022)
Neto prihodi od naknada i provizija	70.828	36.214	68.425	34.985
Neto prihod iz finansijskog poslovanja	11.633	5.948	10.979	5.613
Ostali prihodi iz poslovanja	7.713	3.944	9.057	4.631
Prihodi iz redovnog poslovanja	216.055	110.467	210.890	107.826
Administrativni troškovi	(102.417)	(52.365)	(102.449)	(52.381)
Amortizacija	(9.204)	(4.706)	(7.711)	(3.943)
Rashodi iz redovnog poslovanja	(111.621)	(57.071)	(110.160)	(56.324)
Dobit prije umanjenja vrijednosti, rezervisanja i poreza na dobit	104.434	53.396	100.730	51.502
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	(10.323)	(5.278)	(19.232)	(9.833)
DOBIT PRIJE POREZA NA DOBIT	94.111	48.118	81.498	41.669
Porez na dobit	(9.652)	(4.935)	(8.878)	(4.539)
NETO DOBIT TEKUĆE GODINE	84.459	43.183	72.620	37.130
Zarada po dionici (KM)	85,4	43,7	73,5	37,6

Finansijski pokazatelji

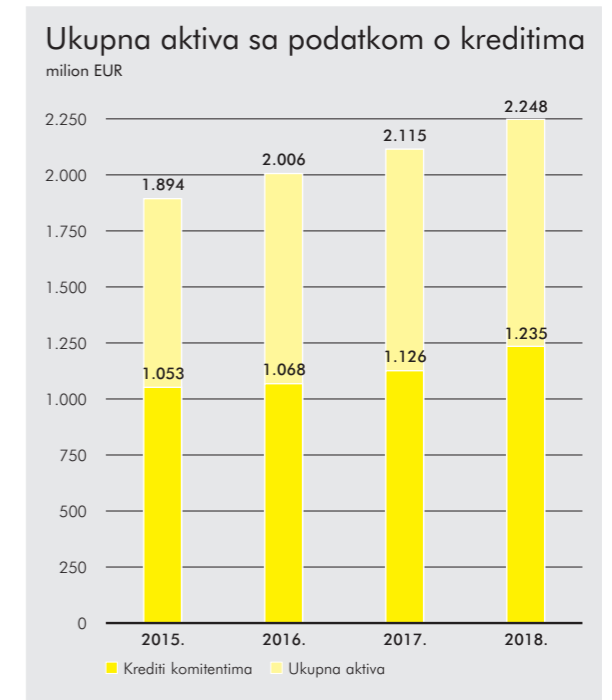
Prikazani podaci navedeni su ili izračunati temeljem revidiranih finansijskih izvještaja Banke

	2018. (000 KM)	2017. (000 KM)	2016. (000 KM)	2015. (000 KM)
Na kraju godine				
Ukupna aktiva	4.396.159	4.136.644	3.922.975	3.703.548
Depoziti komitenata	3.528.207	3.289.275	3.188.890	2.935.840
Kreditni komitentima	2.415.608	2.202.535	2.089.206	2.059.096
Dionički kapital	251.640	251.640	251.640	251.640
Dionički kapital i rezerve	570.087	547.735	520.270	529.232
Godišnji rezultati				
Ukupan prihod	216.055	210.823	212.056	207.858
Ukupni troškovi poslovanja	121.944	129.392	151.117	132.695
Dobit prije oporezivanja	94.111	81.498	60.939	75.163
Dobit poslije oporezivanja	84.459	72.620	52.529	67.009
Pokazatelji				
Povrat na aktivu (ROA)	2,2%	2,0%	1,6%	2,0%
Povrat na kapital (ROE)	17,6%	15,4%	11,3%	13,5%
Koeficijent trošak/prihod (CIR)	53,6%	52,0%	53,3%	56,6%

	2018. (000 EUR)	2017. (000 EUR)	2016. (000 EUR)	2015. (000 EUR)
Na kraju godine				
Ukupna aktiva	2.247.720	2.115.032	2.005.785	1.893.594
Depoziti komitenata	1.803.944	1.681.780	1.630.454	1.501.071
Kreditni komitentima	1.235.081	1.126.138	1.068.194	1.052.799
Dionički kapital	128.661	128.661	128.661	128.661
Dionički kapital i rezerve	291.481	280.052	266.010	270.592
Godišnji rezultati				
Ukupan prihod	110.467	107.792	108.423	106.276
Ukupni troškovi poslovanja	62.349	66.157	77.265	67.846
Dobit prije oporezivanja	48.118	41.669	31.158	38.430
Dobit poslije oporezivanja	43.183	37.130	26.858	34.261
Pokazatelji				
Povrat na aktivu (ROA)	2,2%	2,0%	1,6%	2,0%
Povrat na kapital (ROE)	17,6%	15,4%	11,3%	13,5%
Koeficijent trošak/prihod (CIR)	53,6%	52,0%	53,3%	56,6%

Ukupna aktiva sa podatkom o kreditima

U ukupnoj aktivi Banke neto krediti komitenata učestvuju sa 55 procenata u 2018. godini, dok je učešće istih u 2017. godini iznosilo 53 procenta. Bruto krediti komitenata učestvuju sa 59 procenata, dok učešće bruto kredita fizičkih lica u ukupnom portfoliju iznosi 58 procenata, a pravnih 42 procenta.

	2018. (000 KM)	2017. (000 KM)	2016. (000 KM)	2015. (000 KM)
Ukupna aktiva	4.396.159	4.136.644	3.922.975	3.703.548
Kreditni komitentima	2.415.608	2.202.535	2.089.206	2.059.096

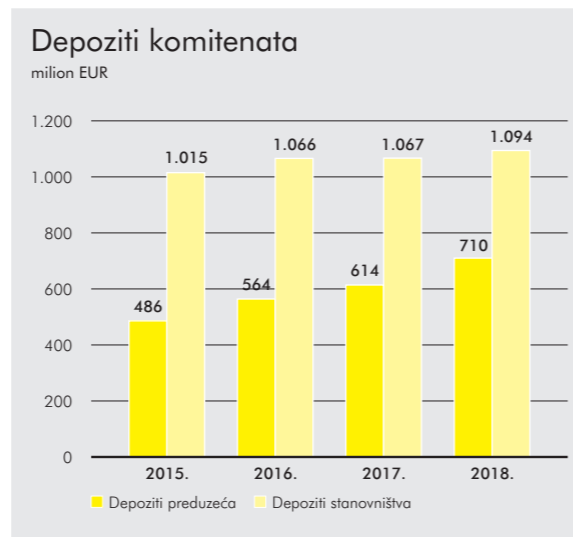
	2018. (000 EUR)	2017. (000 EUR)	2016. (000 EUR)	2015. (000 EUR)
Ukupna aktiva	2.247.720	2.115.032	2.005.785	1.893.594
Kreditni komitentima	1.235.081	1.126.138	1.068.194	1.052.799

Kreditiranje

	2018. (000 KM)	2018. (000 EUR)	2017. (000 KM)	2017. (000 EUR)	Promjena %
Kreditni preduzećima	1.084.505	554.499	980.968	501.561	10,6%
Kreditni stanovništvu	1.515.830	775.032	1.418.618	725.328	6,9%
Bruto vrijednost kredita	2.600.335	1.329.530	2.399.586	1.226.889	8,4%
Umanjenje vrijednosti	184.727	94.449	197.051	100.751	(6,3)%
Neto vrijednost kredita	2.415.608	1.235.081	2.202.535	1.126.138	9,7%

Depoziti komitenata

Depoziti stanovništva čine 61 procenat ukupnih depozita i bilježe porast u iznosu od 51.125 KM, što je rezultat dugogodišnjeg uspješnog poslovanja baziranog na realizaciji potreba klijenata. U ukupnim depozitima stanovništva, oročeni depoziti čine 40 procenata, a depoziti po viđenju 60 procenata.

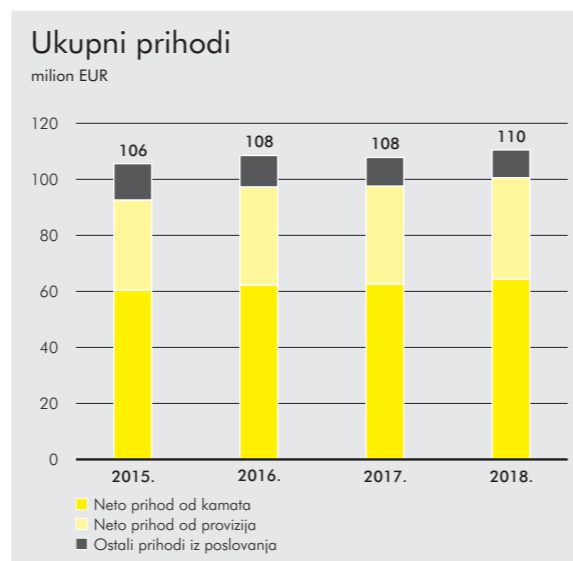

	2018. (000 KM)	2017. (000 KM)	2016. (000 KM)	2015. (000 KM)
Depoziti preduzeća	1.389.398	1.201.591	1.103.403	951.160
Depoziti stanovništva	2.138.809	2.087.684	2.085.487	1.984.680

	2018. (000 EUR)	2017. (000 EUR)	2016. (000 EUR)	2015. (000 EUR)
Depoziti preduzeća	710.388	614.364	564.161	486.320
Depoziti stanovništva	1.093.556	1.067.416	1.066.293	1.014.751

Ukupni prihodi (sa strukturom ukupnih prihoda)

U strukturi ukupnih prihoda Banke, neto prihod po kamati učestvuje sa 58 procenata, dok neto prihod od provizija iznose 33 procenata. Prihodi od kamata su veći za 2 procenta u odnosu na prošlu godinu. Rashodi od kamata su veći za 9 procenata u odnosu na prošlu godinu kao rezultat većih obaveza prema bankama i drugim finansijskim institucijama.

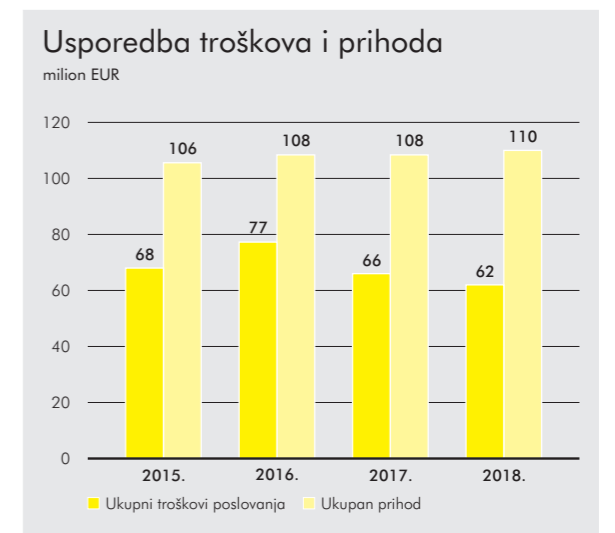

	2018. (000 KM)	2017. (000 KM)	2016. (000 KM)	2015. (000 KM)
Ukupan prihod	216.055	210.890	212.056	207.858
Neto prihod od kamata	125.881	122.429	121.842	119.090
Neto prihod od provizija	70.828	68.425	68.358	63.292
Ostali prihodi iz poslovanja	19.346	20.036	21.856	25.476

	2018. (000 EUR)	2017. (000 EUR)	2016. (000 EUR)	2015. (000 EUR)
Ukupan prihod	110.467	107.826	108.423	106.276
Neto prihod od kamata	64.362	62.597	62.297	60.890
Neto prihod od provizija	36.214	34.985	34.951	32.361
Ostali prihodi iz poslovanja	9.891	10.244	11.175	13.026

Usporedba troškova poslovanja i ukupnih prihoda

Ukupni troškovi poslovanja Banke u relevantnom periodu (2018. – 2017.) bilježe znatno smanjenje. Strožija kontrola troškova po organizaciji i strukturi troškova, je rezultirala poboljšanjem omjera troškova i prihoda.

	2018. (000 KM)	2017. (000 KM)	2016. (000 KM)	2015. (000 KM)
Ukupni troškovi poslovanja	121.944	129.392	151.117	132.695
Ukupan prihod	216.055	210.823	212.056	207.858

	2018. (000 EUR)	2017. (000 EUR)	2016. (000 EUR)	2015. (000 EUR)
Ukupni troškovi poslovanja	62.349	66.157	77.265	67.846
Ukupan prihod	110.467	107.792	108.423	106.276

Adnan Šopović

- Rođen je 1995. godine u Sarajevu.
- Srednju školu primijenjenih umjetnosti završava 2014. godine.
- Dobitnik je nagrade za najbolji maturalni rad.
- Student je Akademije likovnih umjetnosti, Odsjek slikarstvo.

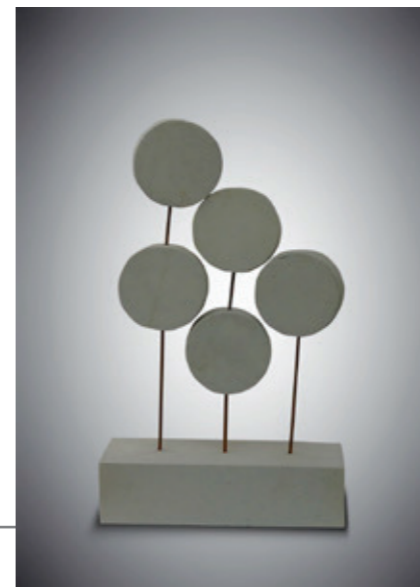
„Moja izložba se sastojala od deset radova, pretežno tematike „mrtva priroda“ i četiri omaža velikim majstorima, te dvije grafike. Budući da mi je ovo prva samostalna izložba, želio bih da se zahvalim Raiffeisen banci na prilici da izlažem u GALERIJi što smatram velikim korakom za moju umjetničku karijeru“.

Sara Hasanefendić

- Rođena je 1994. godine u Sarajevu. Srednju školu primijenjenih umjetnosti završava 2013. godine, nakon koje upisuje Akademiju likovnih umjetnosti, Odsjek kiparstvo.
- 2014. godine učestvuje na zajedničkoj izložbi umjetničkih radova u okviru obilježavanja „Univerzitetskih decembarских dana“.

„Kao mladom umjetniku, velika mi je čast da sam svoju prvu samostalnu izložbu imala priliku postaviti u Raiffeisen GALERIJi, te se zahvaljujem Banci na ovoj prilici. Radovi koje sam izložila usmjereni su na minimalizam i geometrijske oblike, odnosno na tzv. ABC umjetnost“.

Pregled poslovanja

Poslovanje sa pravnim licima	30
Poslovanje sa SME klijentima	31
Poslovanje sa fizičkim licima	34
Riznica, Finansijska tržišta i Investicijsko bankarstvo	40

Poslovanje sa pravnim licima

U 2018. godini zabilježen je rast kreditnog portfolija Corporate sektora za 11 procenata u odnosu na prethodnu godinu. Corporate sektor je u 2018. godini bio prvenstveno usmjeren na rast kreditnog portfolija, ali i unapređenje njegovog kvaliteta, te jačanje poslovnog odnosa sa svojim klijentima, što je rezultiralo povećanjem volumena kvalitetne aktive za 16 procenata i smanjenje volumena nekvalitetne aktive za 26 procenata u odnosu na prethodnu godinu.

Depoziti su u odnosu na prethodnu godinu povećani za 18 procenata, što ukazuje da klijenti i dalje imaju povjerenje u Banku.

Rast kamatnog prihoda u odnosu na 2017. godinu iznosi 3 procenta i rezultat je prvenstveno rasta volumena kvalitetne aktive, uprkos izazovima smanjenja prosječno ostvarenih izlaznih kamatnih stopa na kvalitetnoj aktivi. Također, rast kamatnog prihoda dijelom je ostvaren i kvalitetnim upravljanjem pasivom i troškovima iste.

Kada je riječ o velikim lokalnim klijentima, međunarodnim i GAMS klijentima, evidentiran je rast kreditnog portfolija za 20 procenata, uz porast volumena kvalitetne aktive za 25 procenata i smanjenje volumena nekvalitetne aktive za 19 procenata u odnosu na 2017. godinu.

U poslovanju sa srednjim preduzećima, evidentiran je blagi pad kreditnog portfolija za 1 procenat, uz porast volumena kvalitetne aktive za 4 procenta i smanjenje volumena nekvalitetne aktive za 35 procenata u odnosu na 2017. godinu.

U skladu sa korporativnim trendovima, Raiffeisen banka je u 2018. godini nastavila tradiciju održavanja dobrih poslovnih praksi i približavanja svojim klijentima, pa su u nekoliko navrata organizovana zajednička druženja sa klijentima Banke i to u svim ključnim regionima u kojima Banka posluje.

Također, Banka je aktivno radila na unapređenju internog poslovnog okruženja, te je u tom smjeru realizirala projekte ili prilagodila internu organizaciju. Sve realizirane aktivnosti doprinijele su efikasnosti administrativnih procesa, a time i bržem odgovoru na zahtjeve klijenata.

Pružanje aktivne podrške klijentima rezultiralo je zadržavanjem postojećih i akvizicijom novih klijenata, te je 2018. godina završena sa bazom od 3.053 Corporate klijenta.

U 2018. godini zadržana je prisutnost na tržištu u svakoj bh. regiji uz fokus na jačanju poslovnog odnosa sa postojećim klijentima i akviziciju novih. Corporate segment je i dalje aktivno usmjeren na razvijanje sveobuhvatnog kvalitetnog odnosa sa svojom bazom klijenata, kroz intenzivan angažman na promociji kreditnih proizvoda, proizvoda finansiranja trgovine i dokumentarnog poslovanja, te Cash Management proizvoda računa i plaćanja.

Poslovanje sa SME klijentima

U Segmentu poslovanja sa malim preduzećima i samostalnim poduzetnicima (SME segment), Raiffeisen banka kontinuirano radi na uspostavljanju i očuvanju dugoročne poslovne saradnje sa postojećim klijentima, te poduzima aktivnosti na akviziranju i uspostavljanju dugoročne poslovne saradnje sa potencijalnim klijentima.

Također, značajan fokus Banke u 2018. godini je bio na unapređenju kvaliteta usluge, kao i na nastojanju da se ponuda proizvoda i usluga prilagodi potrebama klijenata i tržišta, a sve sa ciljem izgradnje i očuvanja sveobuhvatnog kvalitetnog poslovnog odnosa.

Naš cilj je izgraditi i održati kvalitetan odnos sa klijentima. U cilju poboljšanja poslovanja za SME klijente, Banka je kreirala posebnu kreditnu liniju sa povoljnim uslovima, namijenjenu finansiranju obrtnih sredstava i finansiranju investicija. Također, Banka je pristupila prilagođavanju i unapređenju svoje ponude proizvoda i usluga novim tržišnim izazovima SME segmenta, a u cilju adekvatnog praćenja i podržavanja rasta i razvoja poslovanja.

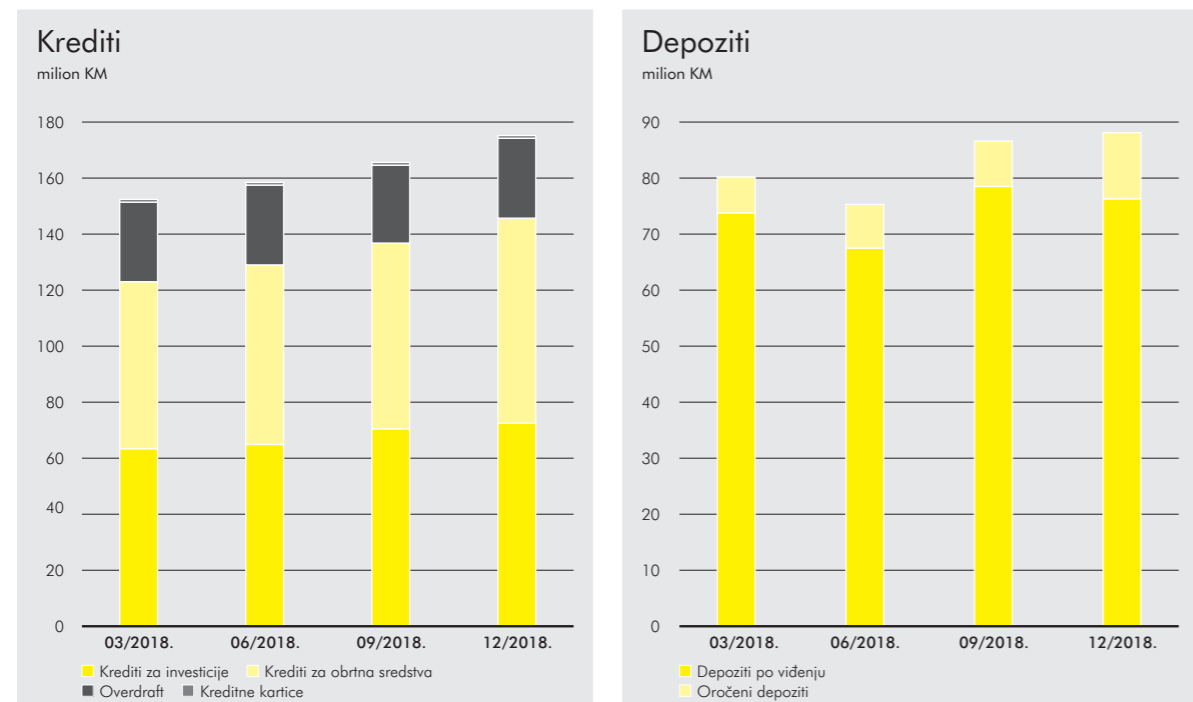
Fokus Raiffeisen banke u segmentu SME bit će nastavljen i u narednom periodu, a to je stvaranje partnerskog odnosa sa ciljem podržavanja privrednika u razvoju, proširenju i unapređenju poslovanja na tržištu Bosne i Hercegovine.

Kretanje kreditnog i depozitnog portfolija (SE klijenti):

'000 KM	Mart 2018.	Juni 2018.	Septembar 2018.	Decembar 2018.
Kreditne kartice	1.006	948	1.015	994
Overdraft	28.431	28.533	27.782	28.492
Kreditni za obrtna sredstva	59.599	64.108	66.302	73.246
Kreditni za investicije	63.408	64.936	70.522	72.525

Ukupan kreditni portfolij SE klijenata zaključno sa 31.12.2018. godine iznosi 175,3 miliona KM. Najveći porast u odnosu na 31.12.2017. godine je zabilježen na proizvodu Krediti za finansiranje obrtnih sredstava, a radi se o porastu od 14,4 miliona KM. Depozitni portfolij SE klijenata sa 31.12.2018. godine iznosi 88,2 miliona KM sa većinskim učešćem a vista depozita.

'000 KM	Mart 2018.	Juni 2018.	Septembar 2018.	Decembar 2018.
Oročeni depoziti	6.402	7.764	8.056	11.807
Depoziti po viđenju	73.842	67.511	78.524	76.341

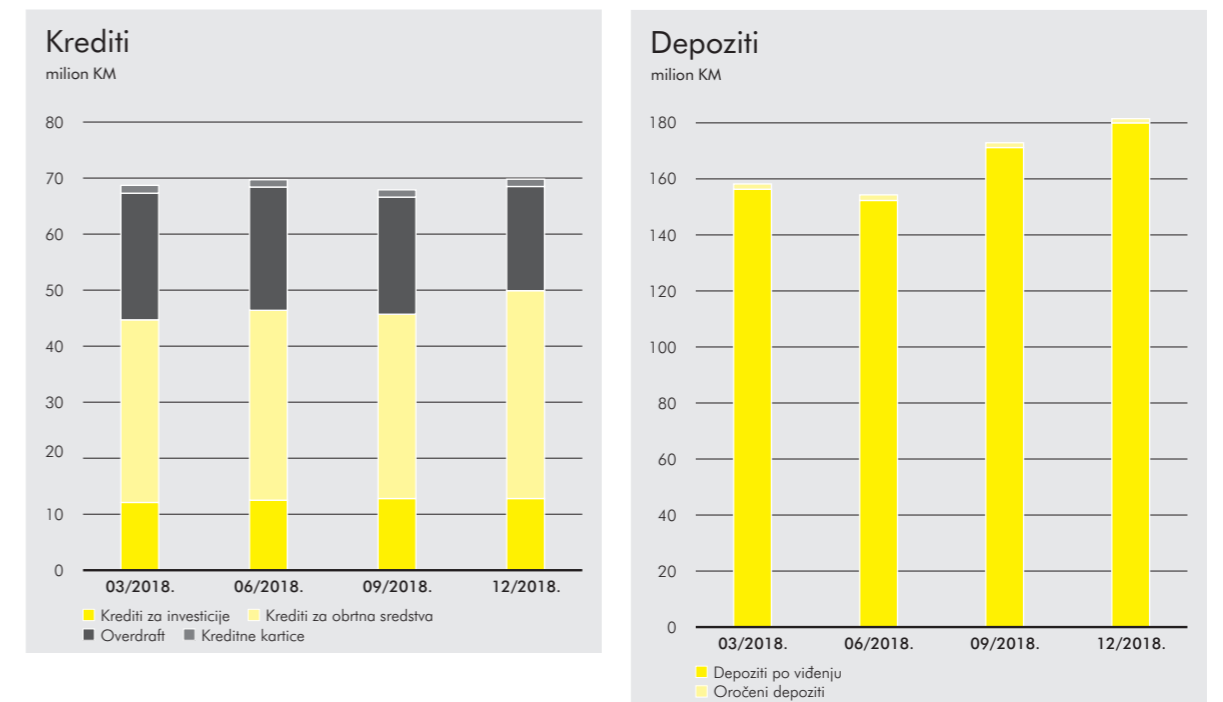

Kretanje kreditnog i depozitnog portfolija (Micro segment):

'000 KM	Mart 2018.	Juni 2018.	Septembar 2018.	Decembar 2018.
Kreditne kartice	1.436	1.337	1.321	1.283
Overdraft	22.603	21.983	20.929	18.622
Kreditni za obrtna sredstva	32.616	33.880	32.863	37.090
Kreditni za investicije	12.089	12.491	12.786	12.802

Ukupan kreditni portfolij Micro klijenata zaključno sa 31.12.2018. godine iznosi 69,8 miliona KM. Krediti za finansiranje obrtnih sredstava su zabilježili najveći porast u odnosu na 31.12.2017. godine, u iznosu od 3,9 miliona KM. Depozitni portfolij Micro klijenata sa 31.12.2018. godine iznosi 181,7 miliona KM, sa većinskim učešćem a vista depozita koji pokazuju kontinuiran rast u drugom dijelu 2018. godine.

'000 KM	Mart 2018.	Juni 2018.	Septembar 2018.	Decembar 2018.
Oročeni depoziti	1.932	1.970	1.699	1.514
Depoziti po viđenju	156.261	152.282	171.202	180.215

Poslovanje sa fizičkim licima

Slijedeći tehnološka rješenja savremenog bankarstva, Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina kontinuirano radi na unapređenju kvaliteta usluge, uvođenju novih te prilagođavanju postojećih proizvoda potrebama klijenata u oblasti depozitnog, kreditnog i kartičnog poslovanja sa stanovništvom.

Raiffeisen banka kontinuirano radi na unaprjeđenju kvaliteta svojih usluga implementacijom tehnološkog napredovanja u savremenom bankarstvu. Predstavila je nove proizvode i prilagođavala svoje postojeće proizvode kako bi zadovoljila potrebe svojih klijenata, konkretnije za područja kredita, kartičnog i depozitnog poslovanja sa fizičkim licima.

Da bi se zadovoljile potrebe svojih najistaknutijih klijenata, banka nudi Raiffeisen Premium Bankarstvo, što je poseban koncept zasnovan na proaktivnom pristupu prema individualnim potrebama svojih Premium klijenata.

Prednosti Premium Bankarstva:

- Finansijsko savjetovanje,
- Lični bankar,
- Prioritetni tretman,
- 24/7 pristup,
- Premium lokacije,
- Premium proizvodi i
- Posebni cjenovni parametri.

Neutralni poslovi

U segmentu neutralnih poslova u 2018. godini ostvareni su sljedeći rezultati:

- porast prihoda po poslovima ovlaštenog mjenjača za 28,10 procenata u odnosu na 2017. godinu što se pripisuje povećanom prometu za 31,13 procenata na lokacijama mjenjača u 2018. godini
- porast prihoda po poslovima Western Union-a za 1,20 procenata u odnosu na 2017. godinu
- povećanje baze aktivnih Paketa računa za 16,30 procenata, što je uticalo na povećanje prihoda za 12,90 procenata u odnosu na 2017. godinu.

Depoziti stanovništva

U oblasti depozitnog poslovanja, Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina u toku 2018. godine bilježi porast ukupnih depozita fizičkih lica za 2,44 procenata u odnosu na 2017. godinu.

Pregled stanja depozita stanovništva

'000 KM	2018.	Promjena	2017.	Promjena	2016.	Promjena	2015.
Depoziti po viđenju	1.276.591	5,2%	1.213.270	19,6%	1.014.346	(5,6)%	1.074.113
Oročeni depoziti	861.064	(1,4)%	873.283	24,2%	703.286	14,0%	616.676
Tekući računi	454.188	17,0%	388.123	9,0%	356.034	26,3%	281.970
Ukupno	2.591.843	4,7%	2.474.676	19,3%	2.073.666	5,1%	1.972.769

Kreditiranje stanovništva

Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina je u toku 2018. godine predstavila nove benefite za kreditne proizvode kao odgovor na zahtjeve tržišta:

- Kampanja stambenih kredita "Do vaših kvadrata uz pomoć još manjih rata", predstavljena u drugom kvartalu 2018. godine;
- Kampanja Nenamjenskih kredita "Tako lako", predstavljena u trećem kvartalu 2018. godine.

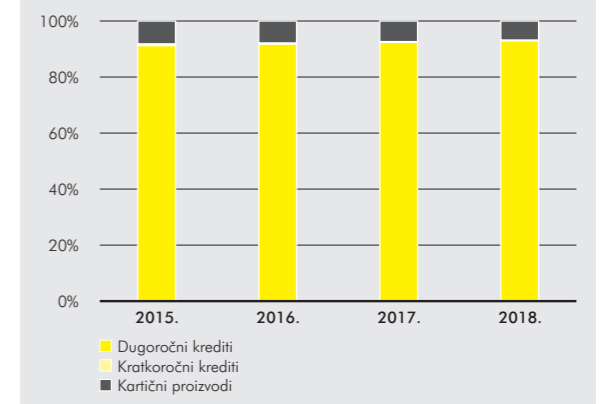
Pored ostalih benefita za klijente, fokus u kampanjama bio je povezan sa benefitom niže kamatne stope i mogućnošću izbora vrste kamatne stope (fiksna ili promjenjiva). Kampanja "Tako lako" imala je dodatne benefite – bez naknade za obradu kredita, jednostavnu proceduru apliciranja u poslovnici uz automatsko popunjavanje zahtjeva koje štedi klijentovo vrijeme i omogućava brži proces obrade kredita i posebna pogodnost za nenamjenske kredite – odgođeno plaćanje u periodu do 3 mjeseca, u kojem klijent plaća samo kamatu.

Najveće učešće u ukupnim plasmanima kredita sa 88,17 procenata imali su namjenski i nenamjenski krediti. Hipotekarni krediti učestvovali su u plasmanu sa 10,03 procenata, a lombardni sa 1,80 procenata.

Kao najbolje prodavani kreditni proizvodi iz grupe namjenski i nenamjenski krediti izdvajaju se proizvodi iz grupe nenamjenskih kredita i to:

- Pre-Approved Zamjenski kredit koji je u ukupnom broju plasmana učestvovao sa 27,29 procenata,
- Nenamjenski Keš kredit, koji je u ukupnom broju plasmana učestvovao sa 26,48 procenata,
- XXL Nenamjenski kredit, koji je u ukupnom broju plasmana učestvovao sa 20,61 procenata,
- Integral – Nenamjenski kredit za refinansiranje, koji je u ukupnom broju plasmana učestvovao sa 12,63 procenata.

Struktura kreditnog portfolija

Pregled stanja kreditnog portfolija stanovništva

'000 KM	2018.	Promjena	2017.	Promjena	2016.	Promjena	2015.
Dugoročni krediti	1.397.587	7,9%	1.295.209	4,2%	1.243.627	2,8%	1.209.503
Kratkoročni krediti	2.858	(29,1)%	4.028	(24,1)%	5.306	(33,8)%	8.020
Kartični proizvodi	101.529	(1,4)%	102.964	(2,7)%	105.810	(2,1)%	108.121
Ukupno	1.501.974	7,1%	1.402.202	3,5%	1.354.742	2,2%	1.325.644

Kartični poslovi

Kartice

Trend rasta kartičnog portfolija zabilježen je tokom cijele 2018. godine, koja je završena sa ukupno 957.363 izdatih kartica (kumulativ), od čega je u 2018. godini izdato 68.396 kartica. Time je ostvaren rast od 8 procenata u odnosu na kumulativ kartica u 2017. godini.

Najveće učešće u novoizdatim kreditnim karticama imala je Mastercard World Shopping kreditna kartica. Ovu karticu posebno atraktivnom za klijente čine njene pogodnosti kao što su mogućnost plaćanja na rate bez kamata i naknada na skoro 3.000 prodajnih mjesta.

Broju izdatih debitnih kartica značajno doprinose i kontinuirane akcije akviziranja budžetskih i korporativnih firmi za isplate plata preko debitnih kartica u izdaju Raiffeisen banke. Najveće učešće u novoizdatim debitnim karticama imala je beskontaktna Mastercard debitna kartica. Osnovne prednosti dva najzastupljenija kartična proizvoda u novoizdatim karticama u 2018. godini su:

Mastercard beskontaktna debitna kartica koja omogućava:

- Plaćanje roba i usluga u zemlji i inostranstvu,
- Podizanje gotovine na bankomatima u zemlji i inostranstvu,
- Plaćanja na Internetu,
- Funkcionalnost beskontaktnog plaćanja.

Mastercard World Shopping kreditna beskontaktna kartica koja omogućava:

- Plaćanje na rate bez kamata i naknada na skoro 3.000 prodajnih mjesta,
- Plaćanje na maksimalno 24 rate, te uz minimalan iznos transakcije od 100 KM,
- Funkcionalnost beskontaktnog plaćanja,
- Mogućnost korištenja proizvoda u sklopu paketa računa,
- Paket osiguranja.

Za sve kartične proizvode implementirana je funkcionalnost beskontaktnog plaćanja, koja omogućava plaćanje roba i usluga putem beskontaktno tehnologije, tj. razmjenu podataka između kartice i prihvatnog uređaja bez provlačenja kartice.

Korištenjem kartice za beskontaktno plaćanje klijentu je omogućena:

- Potpuna kontrola transakcije, u smislu da kartica tokom trajanja transakcije ostaje u posjedu klijenta,
- Bez unosa PIN broja u visini transakcije do 30 KM, a u slučaju plaćanja većih iznosa PIN broj je neophodan.

Prihvata kartica na POS uređajima

Tokom 2018. godine zadržan je pozitivan trend u svim segmentima prihvata platnih kartica. Nastavljeno je sa širenjem POS mreže sa funkcionalnošću beskontaktnog plaćanja, i ujedno je povećan broj trgovaca i prodajnih mjesta koji koriste POS uređaje Raiffeisen banke.

Ukupan broj uređaja koji podržavaju beskontaktno plaćanje, zaključno sa 31.12.2018. godine je 5.658 uređaja na 4.335 prodajnih mjesta. Povećanje kartičnog prometa u odnosu na 2017. godinu iznosi 13,50 procenata prometa i 10,40 procenata provizije.

U cilju animiranja trgovaca kao i korisnika kartica, da što više koriste prednosti ovakvog načina plaćanja karticom, realizovano je i nekoliko kampanja, u kojoj su benefite imale sve tri skupine učesnika u procesu – trgovci, korisnici kartica i Banka. 384 nova trgovca su instalirala POS uređaje Raiffeisen banke.

Ovakvim pristupom je potvrđena opredijeljenost Banke ka stvaranju dugoročnih i partnerskih odnosa sa trgovcima i korisnicima kartica.

Prihvata kartica na bankomatima

U toku 2018. godine, pušteno je u rad deset novih bankomata, tako da je sa 31.12.2018. godine, u mreži bilo aktivno 279 bankomata.

U odnosu na 2018. godinu, iznos gotovine koji je podignut sa bankomat mreže je povećan za 6,90 procenata, dok broj transakcija bilježi rast za 1,03 procenta.

Tokom 2018. godine, realizovano je nekoliko aktivnosti koje su imale za cilj unapređenje kvaliteta usluge na bankomatima, te poboljšanja same konfiguracije bankomata s ciljem optimizacije vremena trajanja transakcije na bankomatima.

Popis bankomata Raiffeisen banke je dostupan na web stranici www.raiffeisenbank.ba.

Koordinacija poslovne mreže

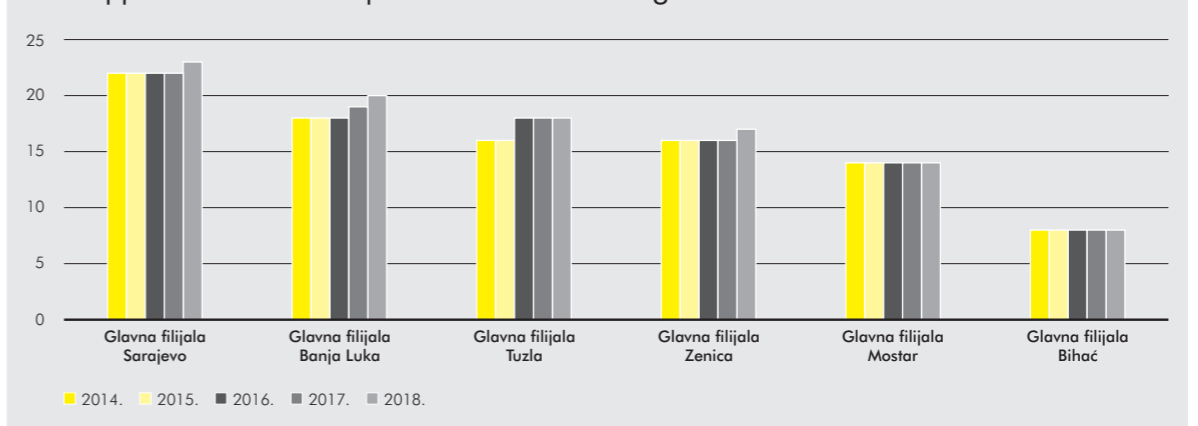
Nakon intenzivnog rasta poslovne mreže Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina, zabilježenog u periodu od 2002. do 2008. godine, tokom posljednjih godina, u skladu sa tržišnim prilikama, nastupio je period konsolidacije poslovne mreže čime je Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina dostigla optimalan broj poslovnih jedinica u navedenom periodu.

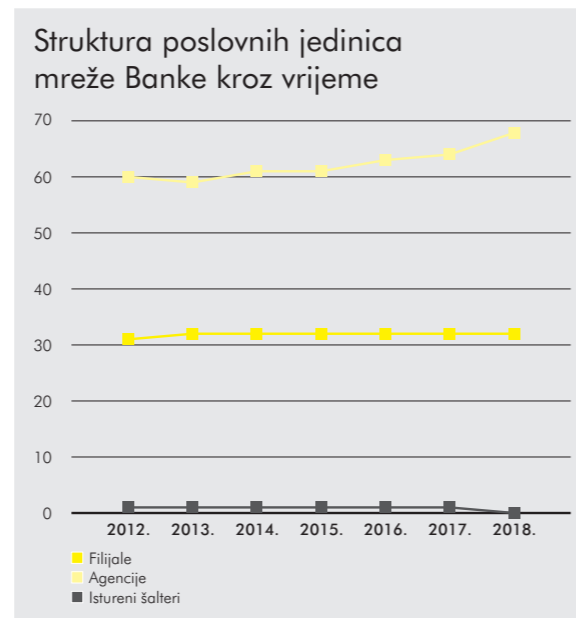
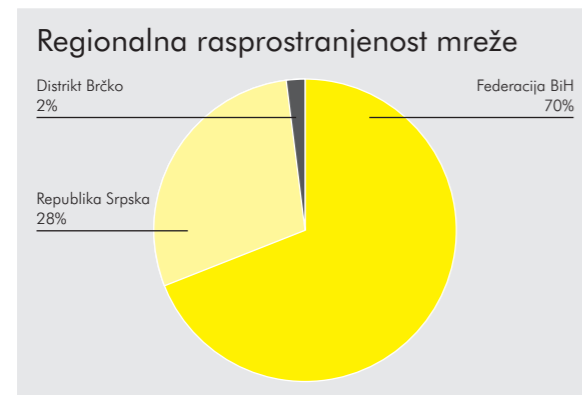
U 2018. godini su otvorene tri nove poslovnice: Agencija Nova Otoka u Sarajevu, Agencija Nova Varoš u Banjaluci i Agencija Maglaj.

Na dan 31.12.2018. godine poslovnu mrežu činilo je 99 poslovnih jedinica, u kojima se vrše prodajno-uslužne aktivnosti i šest glavnih filijala koje čine regionalnu okosnicu poslovne mreže.

Glavne filijale su formirane u značajnijim administrativno-političkim centrima Bosne i Hercegovine i nosioci su administrativne i stručne podrške poslovnoj mreži.

Razvoj poslovne mreže u periodu 2014-2018. godine

Upravljanje kvalitetom

Odgovoriti na potrebe klijenata kroz visoko kvalitetnu uslugu jeste jedan od najvažnijih ciljeva Raiffeisen banke. Spomenuta posvećenost kontinuiranom unaprjeđenju kvaliteta usluge se oslikava u Politici kvaliteta kojom se definiše opredijeljenost menadžmenta da iznova inovira na području kvaliteta usluge. S tim u vezi, počevši od 2017. godine, Banka implementira ISO 9001:2015 sistem upravljanja kvalitetom u svim oblastima poslovanja, čime se dokazuje stratejska opredijeljenost Raiffeisen banke u zadovoljenju najviših evropskih standarda u domeni kvaliteta usluge.

Uzimajući u obzir kompleksnost i važnost korisničkog iskustva na svim kontaktnim tačkama i svim segmentima, Banka provodi redovna kvantitativna i kvalitativna istraživanja kako bi na adekvatan način odgovorila i prikupila podatke na osnovu kojih će se kreirati strategije sa ciljem optimizacije poslovanja i lakšeg odgovaranja na zahtjeve naših cijenjenih klijenata.

Analizom prigovora, sugestija i pohvala također dobijamo važne uvide u doživljaje koji imaju naši klijenti u interakciji sa Bankom, na osnovu čega se kreiraju smjernice za dalje unapređenje poslovanja. Koristeći prikupljene podatke, zaposlenici Banke u svakodnevnom radu nastoje zadovoljiti potrebe i zahtjeve klijenata, ili premašiti njihova očekivanja.

Banka je svjesna važnosti ljudskih resursa i potrebe da se prilagodi novim pravilima i zahtjevima tržišta, konstantno obučavajući fleksibilnu i edukovanu radnu snagu širokog raspona kompetencija i vještina, uz razumijevanje da sinhronizovanost biznis strane sa strategijama privlačenja, razvoja i retencije talenata predstavlja ključnu komponentu uspjeha u poslovanju sa pravnim i fizičkim licima.

Centar digitalnog bankarstva

Digitalni servisi

Centar digitalnog bankarstva je u 2018. godini svoje aktivnosti u velikoj mjeri usmjerio na povećanje svijesti klijenata o jednostavnim i sofisticiranim načinima apliciranja za proizvode Banke putem digitalnih servisa. Kao i prethodnih godina, tako je i u 2018. godini nastavljeno djelovanje na povećanju broja aktivnih korisnika digitalnih servisa kao i na povećanju njihovog korištenja kroz kreiranje naloga putem digitalnih servisa u segmentima fizičkih i pravnih lica. Možemo zaključiti da je nastavljen pozitivan trend prethodnih godina, te svi segmenti korištenja digitalnih servisa bilježe značajan rast u odnosu na prethodnu godinu.

2018. godinu obilježilo je i kontinuirano praćenje savremenih trendova i novih tehnologija, te apliciranje istih u nizu projekata i unapređenja postojećih digitalnih servisa u Raiffeisen banci, sa ciljem da klijentima pružimo najsavremenije usluge i tehnologije. U kontinuitetu su praćene i ispitivane potrebe i zadovoljstvo klijenata korištenjem servisa, kroz redovna istraživanja sa postojećim klijentima Banke, ali i sa klijentima koji se još uvijek nisu odlučili za korištenje usluga Banke.

U nizu digitalnih projekata koji su realizovani tokom 2018. godine posebno bi istakli razvoj i implementaciju koncepta novih digitalnih poslovnica i razvoja potpuno novog samouslužnog uređaja (bankomata), tzv. BankomatIQ uređaja. Navedeni uređaji imaju za cilj da se tradicionalno orijentisanim klijentima, koji imaju potrebu posjete poslovnica Banke, omogući da obave aktivnosti na BankomatIQ uređaju pritom pružajući kompletan set informacija i usluga koje klijenti inače realizuju na šalteru Banke.

Projekte koje također treba istaći su kreiranje potpuno nove web stranice Banke koja slijedi najnovije trendove u smislu preglednosti i jednostavnosti korištenja. Pored jednostavnosti prikupljanja relevantnih informacija klijentima je pojednostavljen i proces online apliciranja putem nove web stranice gdje svega u nekoliko klikova mogu završiti proces apliciranja. Kada su projekti u pitanju istakli bi i uslugu Režije na klik koja podrazumijeva elektronsku distribuciju računa i plaćanje istih na digitalnim uređajima Banke na veoma jednostavan način kroz nekoliko klikova, te usluga Mobilnog tokena koja dopunjuje autentifikacijska sredstva za Internet bankarstvo (pored SMS OTP-a i hard tokena).

Internet bankarstvo

Zaključno sa krajem 2018. godine, aktivan ugovor za uslugu Internet bankarstva za pravna lica imalo je 12.393 klijenta, što predstavlja porast od 10,49 procenata u odnosu na prethodnu godinu.

Broj korisnika Internet bankarstva za fizička lica na kraju 2018. godine bio je 86.764, što predstavlja minimalni porast od 0,57 procenata u odnosu na prethodnu godinu, što je rezultat proaktivnog djelovanja prema neaktivnim korisnicima, dok je broj aktivnih korisnika koji svaki mjesec koriste Internet bankarstvo porastao za 11,91 procent.

Mobilno bankarstvo

Raiffeisen mobilno bankarstvo (R'm'B) korisnicima omogućava pristup računima i informacijama vezanim za poslovanje sa Raiffeisen bankom, te vršenje finansijskih transakcija putem mobilnog telefona.

Broj korisnika ove usluge na kraju 2018. godine bio je 51.557, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za 23,47 procenata, dok je broj aktivnih korisnika koji svaki mjesec koriste mobilno bankarstvo porastao za 32,04 procenta.

Raiffeisen bankarstvo na Viberu

Raiffeisen bankarstvo na Viberu korisnicima omogućava pristup računima i informacijama vezanim za poslovanje sa Raiffeisen bankom, te vršenje finansijskih transakcija putem mobilnog telefona, na principu chat bot tehnologije. Posebno je traženo i cijenjeno od mlađih generacija.

Broj korisnika ove usluge na kraju 2018. godine bio je 28.962, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za 263,34 procenta, dok je broj naloga realizovanih ovim servisom u porastu za 945,06 procenata u odnosu na 2017. godinu uz napomenu da je usluga Viber bankarstva zaživjela na početku 2017. godine.

Korištenje digitalnih servisa

Možemo zaključiti da je tokom 2018. godine došlo do povećanog korištenja digitalnih servisa, što se najbolje reflektuje kroz broj i obim transakcija realizovanih putem digitalnih servisa. Rast broja transakcija realizovanih putem digitalnih kanala kod fizičkih lica je 34,82 procenta u odnosu na prethodnu godinu, dok je rast broja transakcija kod pravnih lica 15,86 procenata.

Riznica, Finansijska tržišta i Investicijsko bankarstvo

Odjeljenje Trgovina i prodaja

Poslovno okruženje u 2018. godini na domaćem i stranom tržištu u oblasti trgovine devizama bilo je iznimno izazovno i podložno visokoj volatilnosti svjetskih valuta.

Odjeljenje Trgovine i prodaje je i prošle godine uspješno ostvarilo značajan rezultat te potvrditi jednu od leaderskih pozicija na domaćem tržištu u oblasti trgovanja devizama. Poslovna godina je okončana sa bolje ostvarenim rezultatima od planiranih i iznos realizovanog FX prihoda bilježi rekordne vrijednosti.

Tokom cijele godine odjeljenje Trgovina i prodaja uspješno je kontrolisalo devizni rizik na nivou pojedine valute, te je Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina permanentno održavala otvorenu deviznu poziciju u okviru limita propisanih od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (FBA) i u okviru internih limita utvrđenih prema metodologiji Raiffeisen grupacije.

Zahvaljujući posvećenosti pri zadovoljavanju potreba klijenata, pravnih lica korisnika Customer desk usluge, nastavljen je trend prethodnih godina i povećan je broj aktivnih korisnika ove usluge. Godina je okončana sa 135 aktivnih klijenata.

Posebna pažnja je posvećena u dijelu zaštite klijenata od deviznog rizika kroz kontinuiranu edukaciju klijenata o proizvodima Odjeljenja. U drugoj polovini 2018. godine, zajedno sa predstavnicima Corporate segmenta organizovano je druženje sa klijentima u više bh. regija, kada je uz poslovni ručak iskorištena prilika da se klijentima približi usluga i proširi poslovna saradnja. Klijenti i dalje ostaju primarni fokus u radu Odjeljenja – naša je ambicija da se kontinuirano bilježi visok nivo zadovoljstva klijenata kako poslovnim odnosom sa Bankom, tako i proizvodima i uslugama.

Dodatno, jedna od važnih uloga odjeljenja Trgovina i prodaja u oblasti trgovine efektivnim novcem tokom 2018. godine bio je individualni pristup klijentima – domaćim bankama, kao i uspješna optimizacija troškova upravljanja efektivnim novcem.

Izvori finansiranja i finansijske institucije

U 2018. godini Funding&FI je intenzivirao aktivnosti u dva segmenta i to na pribavljanju novih kreditnih linija kao i na korištenju raspoloživih povoljnih sredstava.

Potpisane su dvije kreditne linije, i to:

- sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj potpisana je i u potpunosti iskorištena kreditna linija od 10 miliona eura za finansiranje stambenih jedinica uz hipoteku i
- sa Kreditanstalt fuer Wiederaufbau (KfW) – potpisana je linija za renoviranje i rekonstrukciju stambenih jedinica u cilju povećanja energetske efikasnosti sa podsticajem za krajnje korisnike kredita čije će korištenje biti aktuelno u 2019. godini. Iznos kreditne linije je 15 miliona eura.

Pored novih linija, 2018. godinu su okarakterisale i intezivirane aktivnosti na korištenju sredstava iz postojećih kreditnih linija i to od kreditora European Investment Bank (EIB) za finansiranje investicija malih i srednjih preduzeća, srednje kapitaliziranih preduzeća kao i javnog sektora.

U zadnjem kvartalu 2018. godine Banka je počela sa pripremom za ulazak u pregovore za nove kreditne linije planirane za 2019. godinu i to:

- novu liniju za kupovinu stambenih jedinica uz hipoteku sa European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) u iznosu od 10 miliona eura,
- Liniju za SME klijente od European Fund for Southeast Europe (EFSE) u iznosu od 10 miliona eura.

U dijelu dogovaranja adekvatnih kanala međunarodnog platnog prometa u 2018. godini su finalizirani pregovori sa Citi Bank za otvaranje USD računa te je račun zvanično otvoren u četvrtom kvartalu 2018. godine. Kontinuirano se radilo na obezbjeđenju limita prema bankama u skladu sa zahtjevima i potrebama klijenata Banke. U 2018. godini Banka je dosegla broj od preko 500 razmijenjenih SWIFT ključeva sa domaćim i stranim institucijama/bankama.

Investicijsko bankarstvo

Ukupan promet vrijednosnim papirima na **Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (SASE)** u 2018. godini iznosio je 288,2 miliona KM i niži je u odnosu na prethodnu godinu za 45,90 procenata. Uzimajući u obzir činjenicu da već godinama u strukturi prometa na SASE dominantno prevladava trgovina vladinim dužničkim instrumentima, izostanak primarnih aukcija obveznica i trezorskih zapisa u odnosu na planirano zaduženje je razlog za navedeni drastičan pad u odnosu na 2017. godinu.

Nakon usvajanja budžeta Federacije BiH u prvom kvartalu 2018. godine objavljen je indikativni kalendar emisija vrijednosnih papira Federacije BiH za cijelu godinu, u iznosu od 510 miliona KM, od čega se 150 miliona KM odnosi na zaduženje obveznicama i 360 miliona KM na zaduženje trezorskim zapisima. Sredinom godine, Federalno ministarstvo finansija je otkazalo sve planirane aukcije vrijednosnih papira u drugom i trećem kvartalu zbog ostvarenog suficita u 2017. godini i zadovoljavajućeg nivoa likvidnosti. U četvrtom kvartalu, umjesto planiranih 120 miliona KM zaduženja (od čega je 20 miliona KM obveznica) i pet aukcija, održane su samo tri aukcije u iznosu 60 miliona KM. Vlada Federacije BiH je putem dvije emisije devetomjesečnih trezorskih zapisa prikupila iznos od 40 miliona KM po negativnom prosječnom prinosu u prvoj emisiji od -0,105 procenata i u drugoj emisiji od -0,134 procenata. Pored trezorskih zapisa, u posljednjem kvartalu emitovane su i petogodišnje obveznice u iznosu od 20 miliona KM sa prosječnim prinosom od 0,914 procenata, što je najniži prinos kada su u pitanju dugoročna izdanja iste ročnosti.

Pored izdanja Vlade Federacije BiH, krajem 2018. godine kompanija JP Autoceste FBiH najavila je zaduženje putem dvije emisije korporativnih obveznica različitih dospeljeća (2 i 5 godina), u ukupnom iznosu od 100 miliona KM. Prva emisija dvogodišnjih obveznica je uspješno završena i u toku trajanja javne ponude upisano je 489.988 obveznica, na osnovu čega je prikupljeno 48,9 miliona KM ili 70 procenata od planiranog iznosa. Prosječan prinos ove emisije je bio 2,60 procenata. Druga emisija u iznosu 30 miliona KM nije bila uspješna tj. nije upisan dovoljan broj obveznica za zakonski minimalan prag uspješnosti od 70 procenata.

U svim javnim emisijama dužničkih instrumenata struktura investitora je slična, a dominantno učešće imaju banke, zatim osiguravajuća društva i fondovi.

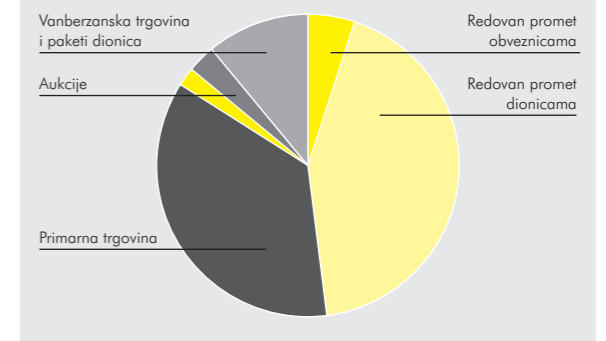
Uprkos padu ukupnog prometa, redovan promet na svim segmentima sekundarnog tržišta je bio u skladu sa prošlogodišnjim brojkama. Naime, redovan berzanski promet u 2018. godini je iznosio 138,5 miliona KM što je za 1,50 procenata više u odnosu na 2017. godinu. Čak 90,80 procenata ili 125,7 miliona KM je iznosio promet dionicama, dok je 12,8 miliona KM iznosio promet obveznicama. Ovo je ujedno i najniži promet obveznicama na sekundarnom tržištu, zabilježen od 2010. godine kada je počela trgovina dužničkim instrumentima. Slaba ponuda postojećih izdanja obveznica ratnih potraživanja i stare devizne štednje, izostanak novih emisija na tržištu, kako državnih, tako i korporativnih obveznica je glavni uzrok slabijeg prometa u ovom segmentu. Najprometovanija serija obveznica je serija ratnih potraživanja FBiH-K1B kojom se trgovalo u ukupnom iznosu od 3,5 miliona KM uz prosječnu cijenu 98,79 procenata od nominalne vrijednosti i prosječan prinos do dospeljeća 3,08 procenata.

U okviru redovnog prometa dionicama koji je iznosio 125,7 miliona KM, najviše je prometovano sa dva emitenta i to Unioninvestplastika d.d. Sarajevo (UNPLR) u iznosu od 16,9 miliona KM i Ingram d.d. Srebrenik (INGMRK2) u iznosu od 13,3 miliona KM. Od blue chip kompanija najviše je trgovano dionicama BADECO ADRIA d.d. Sarajevo (bivša Fabrika duhana Sarajevo d.d. Sarajevo), u iznosu od 10,6 miliona KM sa prosječnom cijenom na kraju godine od 120,10 KM, što predstavlja rast cijene od 50,03 procenata na godišnjem nivou.

U toku godine, održano je 5 vanrednih aukcija u ukupnoj vrijednosti od 8,8 miliona KM. Izvan tržišta, prijavljene su 223 vanberzanske transakcije u ukupnom iznosu od 1,6 miliona KM i 6 paketa dionica u ukupnom iznosu od 30,09 miliona KM. Putem vanberzne trgovine prodat je stoprocentni paket dionica Merkur BH osiguranje d.d. (MROSR) u iznosu 25,4 miliona KM sadašnjem vlasniku VIENNA INSURANCE GROUP AG.

Kada je riječ o kretanju glavnih indeksa na SASE, rast vrijednosti zabilježili su indeks SASX-10 i indeks SASX-30 u iznosu od 11,48 procenata i 16,35 procenata respektivno, dok je indeks investicijskih fondova BIFX zabilježio pad vrijednosti od 7,87 procenata na godišnjem nivou.

Struktura ukupnog prometa na SASE u 2018. (288,2miliona KM)

Posmatrajući rang listu članova SASE u ukupnom prometu u 2018. godini, najveći promet je ponovo ostvarila Raiffeisen banka.

Na **Banjalučkoj berzi vrijednosnih papira (BLSE)** ostvaren je ukupan promet u vrijednosti od 428,2 miliona KM, što predstavlja pad ukupnog prometa od 12,06 procenata u odnosu na 2017. godinu.

Putem javnih ponuda dužničkih i vlasničkih vrijednosnih papira na primarnom tržištu ostvaren je promet u iznosu od 260,7 miliona KM, što čini 60,90 procenata ukupnog prometa. Najveći udio u ovom segmentu je ostvaren obveznicama u obimu od 238,6 miliona KM, dok je promet trezorskim zapisima iznosio 19,9 miliona KM, a dionicama 2,2 miliona KM.

Prema kalendaru aukcija hartija od vrijednosti za 2018. godinu, Vlada Republike Srpske je održala jednu aukciju petogodišnjih obveznica u iznosu od 100,4 miliona KM uz prosječni prinos od 2,89 procenata i jednu aukciju šestomjesečnih trezorskih zapisa u iznosu od 19,9 miliona KM uz prosječan prinos od 0,3001 procenat. Ostale planirane emisije trezorskih zapisa prema kalendaru aukcija do kraja godine su otkazane. Međutim, u junu 2018. godine Vlada Republike Srpske se odlučila na prvi izlazak na međunarodno tržište kapitala, kroz prvo izdanje euro obveznica u iznosu od 200 miliona eura. Ukupno je upisano 168 miliona eura po prosječnom prinosu od 4,75 procenata za petogodišnje obveznice. Dodatno, Vlada Republike Srpske je usvojila Odluku o prijevremenom otkupu prve emisije obveznica oznake RSBD-O-A, po nominalnoj vrijednosti od 100 KM. Otkupljeno je 1.177.300 od ukupnog broja 1.200.000 po nominalnoj vrijednosti od 100 KM u ukupnom iznosu od 117,7 miliona KM.

Ostalih 20,5 miliona KM javnih ponuda obveznica na primarnom tržištu predstavljaju obveznice različitih opština (11,09 miliona KM), Grada Banja Luke (6,2 miliona KM), Vodovoda a.d. Srbac (1,3 miliona KM) i mikro kreditne organizacije MKD Credit a.d. Banja Luka (1,9 miliona KM).

Ukupan redovan promet na BLSE je iznosio 99,9 miliona KM, što predstavlja rast prometa od čak 67,90 procenata u poređenju s istim periodom prethodne godine. Rast prometa je registrovan na svim segmentima sekundarnog tržišta, ponajviše na službenom tržištu – lista C i na slobodnom tržištu.

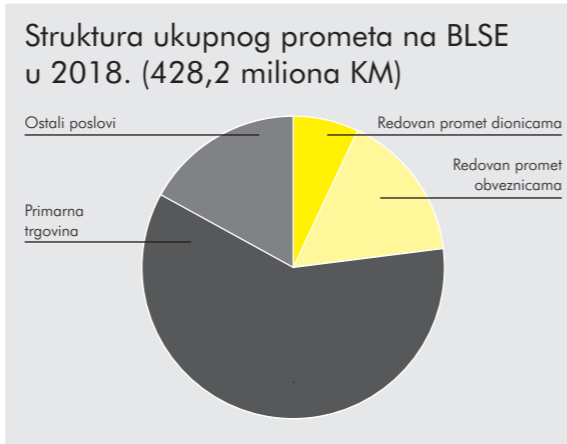
Promet obveznicama i trezorskim zapisima na sekundarnom tržištu iznosio je 67,5 miliona KM i viši je za 59,60 procenata u odnosu na 2017. godinu. Jedan od razloga za značajan porast prometa na ovom segmentu je uvrštenje dvanaeste emisije obveznica Republike Srpske za izmirenje obaveza po osnovu materijalne i nematerijalne štete nastale u periodu ratnih dejstava (RSRS-O-L) u ukupnom nominalnom iznosu od 26,1 miliona KM, sa rokom dospelosti 13 godina i kamatnom stopom 1,5 procenata godišnje. Ukupan promet ovom serijom obveznica u toku godine je iznosio 20,7 miliona KM. Posljednja cijena ove serije u 2018. godini iznosila je 89,06 procenata od nominalne vrijednosti uz prinos od 3,15 procenata.

Redovan promet dionicama na BLSE je iznosio 32,4 miliona KM što je za 88,40 procenata više nego u prethodnom periodu. Na ovom segmentu najviše je trgovano dionicama emitenta Nova banka a.d. Banja Luka (NOVB-R-E) u iznosu od 8,9 miliona KM po prosječnoj cijeni za dati period 0,6057 KM.

U 2018. godini, članovi Banjalučke berze su zaključili 23 blok posla (18 poslova više u odnosu na prethodnu godinu). Ukupna vrijednost trgovanja blok poslovima je iznosila 65,8 miliona KM od čega se 35,7 miliona KM odnosi na blok poslove dionicama Nova banka a.d. Banja Luka.

Što se tiče kretanja glavnih indeksa BLSE, berzanski blue-chip indeks (BIRS) završio je godinu na vrijednosti od 565,48 indeksnih poena, što predstavlja pad od 1,46 procenata u odnosu na početak godine. Indeks preduzeća Elektroprivrede Republike Srpske (ERS10) je ostvario rast od 2,60 procenata u odnosu na početak godine, dok je Indeks obveznica Republike Srpske (ORS) na kraju godine iznosio 2.616,44 indeksnih poena, što predstavlja rast od 5,7 procenata. Zbog propisane obaveze preoblikovanja zatvorenih u otvorene investicione fondove koja je okončana u prethodnoj godini, više se ne računa vrijednost indeksa investicionih fondova (FIRS).

Uprkos još uvijek teškoj situaciji na domaćem tržištu kapitala, Investicijsko bankarstvo je realizovalo još jednu uspješnu poslovnu godinu u kojoj je zabilježen rast prihoda, a broj klijenata u svim segmentima poslovanja je ostao stabilan s tendencijom rasta.

Usluge investicijskog bankarstva

Skrbništvo-GSS je ostvarilo veoma uspješnu poslovnu godinu u kojoj su povećana sredstva klijenata pod skrbništvom za 47,50 procenata, što govori o ukazanom povjerenju postojećih, ali i novih klijenata. Visoka kvaliteta usluga skrbništva i uspjeh Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina u poslovima skrbništva je prepoznat i potvrđen u godišnjem istraživanju organiziranom od strane uglednog časopisa "Global Custodian Magazine", a što su prepoznali i klijenti koji su Banku ocijenili veoma visokim ocjenama i kao banku koju bi preporučili.

Administracija fondova u segmentu **poslova depozitara** u 2018. godini uspješno je za svoje klijente obavljala depozitarske poslove u emisiji i prometu vrijednosnih papira. U okviru segmenta administracije fondova, fokus Banke se odnosio na aktivnosti akvizicije i pružanja usluge depozitara za investicijske fondove, što je rezultiralo novim klijentima. Dozvole za obavljanje poslova depozitara u emisiji i prometu vrijednosnih papira, kao i za poslove depozitara fondova su uspješno produžene, čime je od strane Komisije za vrijednosne papire FBiH potvrđeno da Banka permanentno ispunjava sve zakonske uslove za pružanje usluga banke depozitara.

Grupa **Dilerski poslovi** nastavila je s aktivnostima kupovine i prodaje vrijednosnih papira za račun Banke, ostvarujući još jednu uspješnu poslovnu godinu, unatoč bitno smanjenoj ponudi vrijednosnih papira na domaćem tržištu, kao i nepovoljnim prinosima na svjetskim tržištima. Banka je u 2018. godini ostala aktivan učesnik na tržištu dužničkih vrijednosnih papira u FBiH i RS-u, a fokus investiranja je zadržan na domaćem tržištu.

U dijelu **Brokerskih poslova**, koje Banka obavlja kao profesionalni posrednik na Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira, u 2018. godini Raiffeisen banka je zauzela prvo mjesto po ostvarenom prometu i treće mjesto po broju obavljenih transakcija. Realizovano je i povećanje broja transakcija klijenata Banke na domaćem tržištu, što je rezultiralo znatnim povećanjem prihoda po osnovu redovnih brokerskih usluga. Na domaćem tržištu, klijenti su najviše bili zainteresirani za trgovinu domaćim korporativnim obveznicama emitovanih od strane JP Autoceste FBiH d.o.o. Mostar. Također, vršeno je kontinuirano izvještavanje klijenata o bitnim aktivnostima na domaćem tržištu, naročito u segmentu javnih emisija vrijednosnih papira, a u cilju animiranja postojećih i akvizicije novih klijenata za investiranje u dužničke vrijednosne papire i jačanje tržišta kapitala.

U okviru nadležnosti **Istraživanja i savjetovanja** uspješno su realizovani poslovi agenta emisije za Federalno ministarstvo finansija u 2018. godini. Aktivno sudjelovanje i angažman u sferi intenziviranja ovakvog načina finansiranja putem tržišta kapitala za sve nivoe vlasti i različite strukture investitora su obilježile i 2018. godinu, zbog čega očekujemo prve rezultate i poslove u 2019. godini. Također, Banka je bila agent emisije i u veoma značajnoj dokapitalizaciji Energopetrol d.d. Sarajevo od strane većinskog vlasnika INA d.d. Zagreb u iznosu od 131 miliona KM, čime je kompanija značajno finansijski revitalizirana i omogućena su sredstva za daljnji rast i razvoj.

U cilju pomoći klijentima u vezi korporativnog finansiranja Banka je uspješno privela kraju još jednu transakciju kroz uslugu finansijskog savjetovanja u pronalasku finansijskog investitora u cilju širenja kapaciteta proizvodnje, modernizacije, certifikacije proizvodnje za izvoz kao i povećanja broja zaposlenih najveće prehrambene kompanije u BiH, AS Grupacije. Realizirana transakcija će zasigurno biti jedan od bitnih faktora sveukupnog ekonomskog rasta BiH u narednom periodu. Specifičan i profesionalan pristup svakom pojedinom klijentu uz visok nivo pružanja usluge i saradnje je ono što Raiffeisen banku čini prepoznatljivom na tržištu. M&A mandatni ugovori su potpisani sa domaćim kompanijama, čija realizacija će značajno utjecati na stabiliziranje bh. kompanija i stvaranje osnove za daljnje jačanje poslovnih aktivnosti.

Također, iskusni analitičari Banke svakodnevno prate ekonomska i tržišna kretanja na bazi kojih se klijenti i javnost informiraju o prognozama na tržištima EU i SAD-a, ali prije svega o bh. ekonomiji i finansijskom tržištu, što je od iznimnog značaja za procese budžetiranja, donošenja poslovnih planova, investicionih i drugih odluka u poslovanju. Kredibilitet usluga Banke potvrđuje i lista korisnika analiza na kojoj su rejting agencije, međunarodne finansijske institucije, mediji i veliki broj korporativnih i institucionalnih klijenata.

Poslovanje s institucionalnim klijentima

U segmentu poslovanja s **Institucionalnim klijentima** koje čine finansijske institucije i bh. vlada i njena tijela, nastavljene su aktivnosti Banke na unapređenju kvalitete usluga i jačanja poslovnog odnosa, u prilog čemu nedvojbeno ukazuje održanje stabilnosti obima platnih transakcija i povećanje volumena ukupnih depozita. I pored činjenice da se pad kamatnih stopa nastavio i u 2018. godini, klijenti su prepoznali pouzdanost Raiffeisen banke te povećali svoje ukupne depozite koje drže kod Banke za 16 procenata u odnosu na prethodnu godinu. Banka ima dominantno učešće na tržištu u poslovanju s institucionalnim klijentima pa je 2018. godina i što se tiče povjerenja klijenata, bila izuzetno stabilna i zaključena sa 131 aktivnim klijentom iz ovog segmenta.

Ponovno aktiviranje Banke u oblasti kreditiranja mikro kreditnih organizacija, čemu je data posebna pažnja i akcenat u toku 2018. godine, rezultiralo je značajnim povećanjem aktive ovog segmenta i proširenjem standardne palete usluga koje su na raspolaganju klijentima.

Finansijski izvještaji

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje pojedinačnih finansijskih izvještaja	46
Izvještaj nezavisnog revizora	47
Nekonsolidovani izvještaj o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	51
Nekonsolidovani izvještaj o finansijskoj poziciji	52
Nekonsolidovani izvještaj o nov čanim tokovima	53
Nekonsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu	54
Bilješke uz pojedinačne finansijske izvještaje	55

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje pojedinačnih finansijskih izvještaja

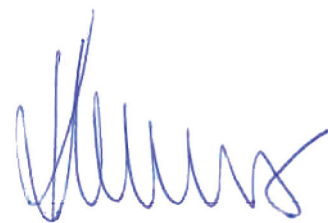
Uprava Banke dužna je pripremiti pojedinačne finansijske izvještaje, koji daju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Banke, te rezultata njezina poslovanja i novčanog toka, u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprječavanje i otkrivanje prijevара i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim zakonskim propisima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih pretpostavki i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja temeljem principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je odgovorna da Nadzornom odboru podnese pojedinačni izvještaj Banke zajedno sa pojedinačnim finansijskim izvještajima. Nadzorni odbor je dužan da odobri pojedinačne finansijske izvještaje.

Pojedinačni finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 10 do 105 odobreni su od strane Uprave Banke na dan 2. april 2019. godine za podnošenje Nadzornom odboru te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Za i u ime Uprave Banke

Predsjednik Uprave
Karlheinz Dobnigg

Član Uprave
Heribert Fernau

Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
Zmaja od Bosne bb
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

02. april 2019.

Izvještaj nezavisnog revizora

Dioničarima Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina:

Mišljenje

Obavili smo reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja Raiffeisen BANK d.d. BiH ("Banka"), koji obuhvaćaju nekonsolidovani izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2018. godine, nekonsolidovani izvještaj o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima i promjenama u kapitalu i rezervama te bilješke uz pojedinačne finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika (u nastavku: "pojedinačni finansijski izvještaji").

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2018. godine i njenu finansijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI-ima).

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Banke u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Pojedinačni finansijski izvještaji Banke za godinu završenu 31. decembra 2017. revidirao je drugi revizor koji je izrazio nemodificirano mišljenje o tim finansijskim izvještajima 16. marta 2018. godine.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije pojedinačnih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja

Na dan 31. decembra 2018. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja iznosi 2.600 miliona KM, pripadajuće umanjenje vrijednosti 184 miliona KM te gubici od umanjenja vrijednosti priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku koji iznose 7.4 miliona KM (31. decembra 2017.: bruto vrijednost kredita i potraživanja: 2.399 miliona KM, umanjenje vrijednosti: 197 miliona KM i gubici od umanjenja priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku: 22.1 miliona KM).

Vidjeti stranice 16 i 17 (bilješka 2 Osnova pripreme, 2.5 Promjene u značajnim računovodstvenim politikama zbog primjene MSFI-ja 9 finansijski instrumenti), stranice 45 do 47 (bilješka 5 Prijelaz na MSFI 9) i bilješku 21 Krediti i potraživanja dati klijentima.

Ključna revizijska pitanja	Kako je naša revizija adresirala pitanja
<p>Umanjenje vrijednosti predstavlja najbolju procjenu rukovodstva o očekivanim kreditnim gubicima unutar kredita ostalim korisnicima na izvještajni datum. Usredotočili smo se na navedeno područje s obzirom da određivanje iznosa rezervacija za umanjene vrijednosti zahtijeva značajnu procjenu od strane rukovodstva koja se odnosi na određivanje trenutka priznavanja umanjene vrijednosti kao i iznosa umanjene vrijednosti. Dodatno, na dan 1. januara 2018., Banka je primijenila novi standard vezan za finansijske instrumente, MSFI 9 <i>Finansijski instrumenti</i>, kod kojeg se umanjene vrijednosti temelji na modelu očekivanih kreditnih gubitaka (eng. ECL), a ne više na ranije korištenom modelu nastalih gubitaka.</p> <p>Novi model koristi pristup dvostrukog mjerenja, prema kojem se umanjene vrijednosti mjeri kao dvanaestomjesečni očekivani kreditni gubici ili očekivani cjeloživotni kreditni gubici, ovisno o tome da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od datuma početnog priznavanja.</p>	<p>Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pregled nove metodologije umanjene vrijednosti za Banku koja se temelji na očekivanom kreditnom gubitku te procjenu njezine usklađenosti sa zahtjevima novog standarda. Kao dio toga, preispitivanje rukovodstva o adekvatnosti razine detalja same metodologije sagledavanjem faktora na individualnoj i portfeljnoj razini; • Postavljanje relevantnih upita zaposlenicima iz odjela upravljanja rizicima i odjela informacionih tehnologija (IT) Banke, kako bismo razumjeli proces umanjene vrijednosti, korištenih IT aplikacija, izvora ključnih informacija i pretpostavki o podacima koji su korišteni u modelu izračuna očekivanog kreditnog gubitka (eng. ECL). Također, uz pomoć našeg IT stručnjaka, procjenu i testiranje IT kontrolnog okruženja na sigurnost i pristup podacima; • Procjenu i testiranje dizajna, implementacije i operativne učinkovitosti odabranih kontrola vezanih za odobravanje, evidentiranje i praćenje kredita, uključujući, ali ne ograničavajući se na identifikaciju događaja koji uzrokuju umanjene vrijednosti, primjerenost klasifikacije između prihodujućih i neprihodujućih kredita, primjerenost segmentacije u grupe sličnih rizika, izračun dana kašnjenja, izračun rezervacije za umanjene vrijednosti te kontrole koje se odnose na procjenu vrijednosti kolaterala.
<p>Prelaskom na novi standard, rezervacije za umanjene vrijednosti za prihodujuće izloženosti retail i non retail (Stage 1 i Stage 2 po MSFI 9 hijerarhiji) i neprihodujuće izloženosti (Stage 3) za retail izloženosti (u nastavku "kolektivno umanjene vrijednosti") određuju se temeljem tehnika modeliranja. Historijsko iskustvo, prepoznavanje izloženosti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika, informacije o predviđanjima budućih kretanja te značajne procjene rukovodstva uključeni su u pretpostavke modela. Za neprihodujuće non-retail izloženosti, procjena umanjene vrijednosti temelji se na poznavanju svakog dužnika, te često na procjeni fer vrijednosti pripadajućeg kolaterala. Pripadajuća rezervacija za umanjene vrijednosti određuje se na pojedinačnoj osnovi temeljem sadašnje vrijednosti diskontovanih budućih novčanih tokova.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • U odnosu na računanje umanjene vrijednosti zahtijevano novim standardom: <ul style="list-style-type: none"> — Razumijevanje aktivnosti i kontrola vezanih uz prijelaz na novi standard, uključujući procese i kontrole oko određivanja utjecaja, kao i aktivnosti vezanih uz pripadajuće objave; — Uz pomoć našeg stručnjaka za Upravljanje finansijskim rizicima: <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje tačnosti podataka koji su korišteni za određivanje rizičnih parametara (vjerovatnost nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. PD), gubitak zbog nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. LGD), izloženosti u trenutku nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. EAD)) i traženje objašnjenja za odstupanja gdje je to bilo potrebno; • Procjena konzistentnosti korištenja definicije nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. default) i novih kriterija standarda za raspoređivanje u rizične skupine (eng. Stage). Također, analiza usklađenosti definicije statusa neispunjenja obaveza za svaki segment/portfolij sa zahtjevima novog standard (npr. korištenje pretpostavke kašnjenja od 90 dana i trigeri značajnog povećanja kreditnog rizika); • Procjena modela za izračun očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i izračun ključnih rizičnih parametara i makroekonomskih faktora; • Neovisna procjena Bančinog modela umanjene vrijednosti, kroz obračun 12-mjesečnih i cijelo životnih očekivanih kreditnih gubitaka na osnovu relevantnih inputa. • Kritička procjena razumnosti ključnih makroekonomskih faktora, korištenih od strane Banke u procjeni očekivanih kreditnih gubitaka pod različitim scenarijima, kroz ispitivanje javno dostupnih informacija i potvrđujući navode rukovodstva. • Preispitivanje korištenih LGD i PD parametara, kroz preračun stvarnih istorijskih slučajeva nastanka statusa neispunjenja obaveza, i parametara u izračunu iznosa izloženosti u trenutku nastanka neispunjenja obaveza, upoređujući ih sa ugovorom i otplatnim planom na odabranom uzorku pojedinačnih klijenata. • Nezavisni preračun projiciranog ECL-a te njegova usklada sa stvarno priznatim ECL-om i traženje objašnjenja za sve značajne razlike;

Zbog navedenih razloga, smatramo umanjene vrijednosti kredita ostalim korisnicima značajnim rizikom u našoj reviziji, koji zahtijeva našu povećanu pažnju. U skladu s tim, smatramo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.

- Provođenje analize efekata umanjene vrijednosti koji su nastali zbog prve primjene novog standarda u odnosu na one koji su izračunati sukladno starom standardu, te procjena njihove razumnosti temeljem razgovora sa zaposlenicima odgovornim za upravljanje kreditnim rizicima.
- Odabir uzorka pojedinačnih izloženosti, s fokusom na izloženosti s potencijalno najvećim utjecajem na pojedinačne finansijske izvještaje zbog njihove veličine i rizičnih obilježja te manje izloženosti koje smo na temelju naše nezavisne procjene ocijenili kao visoko rizične, kao što su "watchlist" izloženosti, restrukturirane ili reprogramirane izloženosti, krediti klijentima koji posluju u industrijama višeg rizika, neprihodujuće izloženosti s niskom pokrivenosti rezervacijama te izloženosti sa značajnom promjenom pokrivenosti rezervacijama;
- Za odabrani uzorak, provođenje kritičke procjene postojanja naznaka potrebne reklasifikacije u Stage 2 ili Stage 3, temeljeno na pregledu pripadajuće dokumentacije (kreditnih spisa) te diskusijama s voditeljima odnosa s klijentima i nositeljima funkcije upravljanja kreditnim rizikom;
- Za one non-retail izloženosti za koje su identifikovane naznake umanjene vrijednosti (klasifikacije u Stage 3), preispitivanje ključnih pretpostavki rukovodstva vezanih za procjene očekivanih budućih novčanih tokova za potrebe izračuna ispravka vrijednosti, kao što su diskontna stopa, vrijednost kolaterala i razdoblje realizacije, uz pomoć naših stručnjaka za procjenu vrijednosti, te provođenje nezavisnog preračuna gdje je to bilo potrebno.
- Za retail izloženosti, klasifikovane u Stage 3, i sa danima kašnjenja preko godinu dana, preispitivanje iznosa ispravke vrijednosti kroz procjenu adekvatnosti očekivanih novčanih tokova i postojećih instrumenata obezbjeđenja;
- Procjena tačnosti i potpunosti objava u pojedinačnim finansijskim izvještajima koje se odnose na umanjene vrijednosti, uključujući, ali ne ograničavajući se na one koje se odnose na prvu primjenu novog standarda.

Ostale informacije

Menadžment je odgovoran za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Bilješki 1 Opći podaci, ali ne uključuju pojedinačne finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima.

Naše mišljenje o pojedinačnim finansijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom pojedinačnih finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne pojedinačnim finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, temeljeno na poslu kojeg smo obavili, zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da izvijestimo tu činjenicu. U tom smislu mi nemamo nešto za izvijestiti.

Odgovornosti menadžmenta i onih koji su zaduženi za nadzor za pojedinačne finansijske izvještaje

Menadžment je odgovoran za sastavljanje pojedinačnih finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima, i za one interne kontrole za koje menadžment odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju pojedinačnih finansijskih izvještaja, menadžment je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Revizorove odgovornosti za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li pojedinačni finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika pojedinačnih finansijskih izvještaja, donijete na osnovi tih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog prikaza pojedinačnih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane menadžmenta.
- zaključujemo o primjerenosti menadžmentovog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora, na povezane objave u pojedinačnim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj pojedinačnih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li pojedinačni finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugu i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koje se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koj su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i s toga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba komunicirati u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobit javnog interesa.

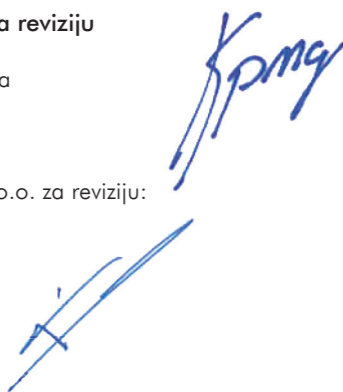
Angažirani partner u reviziji, koja je rezultirala ovim izvještajem nezavisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju

Registrovani revizori
Zmaja od Bosne 7-7a
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

U ime KPMG B-H d.o.o. za reviziju:

Manal Bećirbegović
Izvršni direktor

02. april 2019. godine

Vedran Vukotić
FBiH ovlaštenu revizor
Broj licence: 3090017124

Nekonsolidovani izvještaj o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Bilješke	2018.	2017.
Prihodi od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope	8	154.585	152.267
Rashodi od kamata	9	(28.704)	(29.838)
Neto prihodi od kamata		125.881	122.429
Prihodi od naknada i provizija	10	90.303	86.070
Rashodi od naknada i provizija	11	(19.475)	(17.645)
Neto prihodi od naknada i provizija		70.828	68.425
Neto prihod iz trgovanja stranim valutama	12	11.660	10.521
Neto dobitak/(gubitak) od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	13	(27)	458
Ostali prihodi iz poslovanja	14	7.713	9.057
Neto prihodi iz redovnog poslovanja		216.055	210.890
Administrativni troškovi	15	(102.417)	(102.449)
Amortizacija	30,31,32	(9.204)	(7.711)
Rashodi iz redovnog poslovanja		(111.621)	(110.160)
Dobit prije umanjenja vrijednosti, rezervisanja i poreza na dobit		104.434	100.730
Umanjenja vrijednosti, neto	16	(10.323)	(19.232)
		(10.323)	(19.232)
DOBIT PRIJE POREZA NA DOBIT		94.111	81.498
Porez na dobit	17	(9.652)	(8.878)
NETO DOBIT PERIODA		84.459	72.620
Ostala sveobuhvatna dobit			
Ostala sveobuhvatna dobit		82	77
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		82	77
UKUPNA SVEOBUHVATNA DOBIT ZA GODINU		84.541	72.697
Zarada po dionici (u KM)	39	85,43	73,45

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Nekonsolidovani izvještaj o finansijskoj poziciji

na dan 31. decembra 2018. godine

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Bilješke	31.12. 2018.	31.12. 2017.
IMOVINA			
Novac i novčani ekvivalenti	18	842.786	792.940
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	19	376.261	334.508
Kreditni i potraživanja dati bankama	20	317.107	335.193
Kreditni i potraživanja dati klijentima	21	2.415.608	2.202.535
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	22	537	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	23	81.560	112.438
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	24	146.772	-
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	25	-	294
Finansijska imovina u posjedu do dospelja	26	-	132.110
Imovina namijenjena prodaji		71	152
Ulaganja u zavisna društva	27	11.050	11.050
Ulaganja u pridružena društva	28	2	2
Odgodena poreska imovina		159	291
Akontacija tekućeg poreza na dobit		1.927	2.977
Ostala imovina i potraživanja	29	49.087	61.396
Ulaganja u investicijske nekretnine	30	32.687	35.267
Nekretnine i oprema	31	104.742	103.075
Nematerijalna imovina	32	15.803	12.416
UKUPNA IMOVINA		4.396.159	4.136.644
OBAVEZE			
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	33	176.738	145.842
Obaveze prema klijentima	34	3.528.207	3.289.275
Subordinisani dug	35	61.800	61.823
Rezervisanja za obaveze i troškove	36	24.416	26.181
Ostale obaveze	37	34.911	65.788
UKUPNE OBAVEZE		3.826.072	3.588.909
KAPITAL I REZERVE			
Dionički kapital	38	247.167	247.167
Dionička premija		4.473	4.473
Rezerva fer vrijednosti		307	225
Regulatorne rezerve za kreditne gubitke		102.443	102.443
Zadržana dobit		215.697	193.427
UKUPNI KAPITAL I REZERVE		570.087	547.735
UKUPNO OBAVEZE KAPITAL I REZERVE		4.396.159	4.136.644

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Nekonsolidovani izvještaj o novčanim tokovima

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Bilješke	31.12. 2018.	31.12. 2017.
POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Dobit perioda		84.459	72.620
Usklađenja za:			
Amortizacija		9.204	7.711
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja, neto		10.323	19.232
Dobit od prodaje materijalne imovine i ulaganja u investicijske nekretnine		(605)	(10)
Realizovani gubici i usklađenje fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		27	(458)
Promjena rezervisanja za obaveze i troškove, neto		(2.052)	489
Neto prihod od kamata		(125.881)	(122.429)
Neto gubitak od umanjenja vrijednosti zavisnih društava		-	1.457
Otpisane obaveze		(36)	(695)
Prihod od dividendi		(4.131)	(1.484)
Trošak poreza		9.652	8.878
		(19.040)	(14.689)
Promjene na operativnoj imovini i obavezama:			
Neto povećanje obavezne rezerve kod CBBH		(41.753)	(7.311)
Neto povećanje kredita i potraživanja datih bankama prije umanjenja vrijednosti		18.323	(150.676)
Neto povećanje kredita datih klijentima, prije umanjenja vrijednosti		(224.983)	(132.286)
Neto (smanjenje)/povećanje ostale imovine i potraživanja, prije umanjenja vrijednosti		10.344	(18.712)
Neto povećanje/(smanjenje) obaveza prema bankama		30.808	64.869
Neto povećanje obaveza prema klijentima		238.986	100.269
Neto povećanje ostalih obaveza		(30.842)	25.728
Neto smanjenje rezervisanja za obaveze i troškove		(5)	(1.152)
Plaćeni porez na dobit		(8.470)	(7.038)
Primljene kamate		152.934	149.123
Primljene kamate od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		2.929	2.957
Plaćene kamate		(28.670)	(29.824)
Primljene dividende		4.131	1.484
NETO NOVAC KORIŠTEN / (OSTVAREN) U POSLOVNIM AKTIVNOSTIMA		104.692	(17.258)
NOVČANI TOKOVI IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Prilivi od prodaje finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		116.693	35.576
Nabavka finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(88.776)	(50.809)
Prilivi od prodaje imovine po amortizovanom trošku		140.072	135.705
Nabavka finansijske imovine po amortizovanom trošku		(155.038)	(128.328)
Nabavka finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		(161)	-
Nabavka imovine namijenjene prodaji		81	244
Nabavka nekretnina i opreme		(7.273)	(7.044)
Nabavka nematerijalne imovine		(6.326)	(4.856)
Nabavka ulaganja u nekretnine		(372)	-
Prilivi od prodaje nekretnina i opreme		447	555
Priliv od prodaje ulaganja u nekretnine		2.450	-
NETO NOVAC KORIŠTEN U INVESTICIJSKIM AKTIVNOSTIMA		1.797	(18.957)
FINANSIJSKE AKTIVNOSTI			
Otplate/prilivi obaveza po subordinisanom dugu		(23)	12
Plaćene dividende		(56.620)	(45.233)
NETO NOVAC KORIŠTEN U FINANSIJSKIM AKTIVNOSTIMA		(56.643)	(45.221)
NETO (SMANJENJE) / POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH EKVALENATA		49.846	(81.436)
NOVAC I NOVČANI EKVALENTI NA POČETKU GODINE	18	792.940	874.376
NOVAC I NOVČANI EKVALENTI NA KRAJU GODINE	18	842.786	792.940

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih skraćenih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Nekonsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu

na dan 31. decembar 2018.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Dionička premija	Rezerva fer vrijednosti	Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	247.167	4.473	225	102.443	193.427	547.735
Efekt prve primjene MSFI 9 (Bilješka 5)	-	-	-	-	(5.568)	(5.568)
Stanje na dan 1. januara 2018. godine (promjena u vrednovanju)	247.167	4.473	225	102.443	187.859	542.167
Raspodjela dividende					(56.621)	(56.621)
Neto dobit perioda	-	-	-	-	84.459	84.459
Ostala sveobuhvatna dobit						
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	82	-	-	82
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	82	-	-	82
Stanje na dan 31. decembar 2018. godine	247.167	4.473	307	102.443	215.697	570.087
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	247.167	4.473	148	102.443	166.039	520.270
Raspodjela dividende	-	-	-	-	(45.232)	(45.232)
Neto dobit perioda	-	-	-	-	72.620	72.620
Ostala sveobuhvatna dobit						
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	77	-	-	77
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	77	-	-	77
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	247.167	4.473	225	102.443	193.427	547.735

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Bilješke uz pojedinačne finansijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

1. Opći podaci

Historija i osnivanje

Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Sarajevo ("Banka") je dioničko društvo sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, koje je počelo sa radom 1993. godine.

Glavne djelatnosti Banke su:

1. primanje i plasiranje depozita;
2. primanje depozita po viđenju i oročenih depozita;
3. davanje dugoročnih i kratkoročnih kredita i izdavanje garancija lokalnim tijelima, preduzećima, privatnim osobama i drugim kreditnim institucijama koje se bave finansijskim najmovima i transakcijama u stranoj valuti;
4. aktivnosti na međubankarskom tržištu;
5. obavljanje unutrašnjeg i vanjskog platnog prometa;
6. mjenjačke i ostale redovne bankarske usluge;
7. pružanje bankarskih usluga putem razvijene mreže filijala u Bosni i Hercegovini.

Registrovano sjedište Banke je u ulici Zmaja od Bosne bb, Sarajevo. Na dan 31. decembar 2018. godine, Banka je imala 1.389 zaposlenih (31. decembar 2017.: 1.352 zaposlenih).

Nadzorni odbor, Uprava Banke i Odbor za reviziju

Tokom 2018. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Nadzornog odbora bili su:

Nadzorni odbor

Hannes Moesenbacher	Predsjednik
Peter Lennkh	Zamjenik predsjednika
Peter Jacenko	Član
Johannes Kellner	Član
Markus Kirchmair	Član
Zinka Grbo	Nezavisni član od 19. januara 2018. godine
Jasmina Selimović	Nezavisni član od 19. januara 2018. godine

Tokom 2018. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Odbora za reviziju bili su:

Odbor za reviziju

Renate Kattinger	Predsjednik od 22. februara 2018.
Wolfgang Kettner	Predsjednik do 21. februara 2018.
Fikret Hadžić	Član do 20. jula 2018.
Nedžad Madžak	Član
Abid Jusić	Član
Vojislav Puškarević	Član
Benina Veledar	Član od 30. augusta 2018.

Tokom ovog izvještaja i na dan 31. decembra 2018. godine Uprava Banke se sastoji od direktora i izvršnih direktora. Sljedeće osobe su izvršavale pomenute funkcije tokom pola godine i na dan ovog izvještaja:

Uprava Banke

Karlheinz Dobnigg	Direktor, predsjednik Uprave
Heribert Fernau	Izvršni direktor
Mirha Hasanbegović	Izvršni direktor
Maida Zahirović Salom	Izvršni direktor
Ante Odak	Izvršni direktor

2. Osnova pripreme

2.1. Izjava o usklađenosti

Ovi pojedinačni finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI"). Ovi finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Banke. Kao što je objašnjeno u Bilješci 27 Banka je matica u okviru Raiffeisen Bank BH grupe. Banka nije pripremila konsolidovane finansijske izvještaje s obzirom da koristi izuzeće u skladu sa Međunarodnim standardom za finansijsko izvještavanje MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji" prema kojem krajnji vlasnik, Raiffeisen Bank International AG, društvo osnovano u Austriji, predstavlja i priprema konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa MSFI koji su javno dostupni.

Konsolidovani finansijski izvještaji Banke i njenih podružnica će biti pripremljeni pored ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja za potrebe izvještavanja prema regulatoru. Konsolidovani finansijski izvještaji će biti izdati naknadno.

Ovo je prvi set godišnjih finansijskih izvještaja u kojima je Banka počela sa primjenom MSFI 9 "Finansijski instrumenti" i MSFI 15 "Prihodi od ugovora sa kupcima". Primjena MSFI 9 rezultirala je promjenama u računovodstvenim politikama vezanim uz priznavanje, klasifikaciju i mjerenje finansijske aktive i obaveza, te umanjene vrijednosti finansijske imovine.

Promjene u značajnim računovodstvenim politikama su opisane u Bilješci 2.5. *Promjene u računovodstvenim politikama* i Bilješci 5 *Prelaz na MSFI 9*.

Ovi pojedinačni finansijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Banke na dan 2. april 2019. godine za usvajanje od strane Nadzornog odbora.

2.2. Osnova mjerenja

Ovi pojedinačni finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog troška i amortizovanog troška osim za finansijsku imovinu i obaveze koji se iskazuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i ostalu sveobuhvatnu dobit.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Pojedinačni finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (000 KM) u hiljadama, koja je i funkcionalna valuta. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM).

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje pojedinačnih finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene, te eventualno budućim periodima, ako utječu i na njih.

Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama kritičnih procjena u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u ovim finansijskim izvještajima prikazane su u Bilješci.

2.5. Promjene u računovodstvenim politikama

Banka je od 1. januara 2018. godine primijenila Međunarodni standard finansijskog izvještavanja (MSFI) 9 "Finansijski instrumenti", što je rezultiralo promjenom računovodstvenih politika i korigovanje iznosa prethodno priznatih u pojedinačnim finansijskim izvještajima. Banka nije radila raniju primjenu MSFI 9 u prethodnim periodima.

Kako to dopušta standard, Banka nije prepravila usporedne podatke za 2017. godinu. Učinci primjene MSFI 9 priznati su na teret početnog stanja zadržane dobiti i rezervi.

Posljedično, Banka je primijenila Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 7 (revidiran zbog primjene MSFI 9). Ostale osnovne računovodstvene politike primijenjene pri sastavljanju pojedinačnih finansijskih izvještaja jednake su kao i pri sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja na dan 31. decembra 2017. godine.

Primjena MSFI 9 rezultirala je promjenama računovodstvenih politika u vezi sa priznavanjem, klasifikacijom i mjerenjem finansijske imovine i finansijskih obaveza, te obezvređenjem finansijske imovine. MSFI 9 također značajno mijenja druge standarde koji se tiču finansijskih instrumenata kao što su MSFI 7 "Finansijski instrumenti: Objavljivanje".

Detaljan opis promjena objavljen je u Bilješci 3. *Značajne računovodstvene politike* i Bilješci 5 *Prelaz na MSFI 9*, ovih skraćenih finansijskih izvještaja.

Banka je također inicijalno početno usvojila MSFI 15 od 1. januara 2018. godine. Primjena MSFI 15 nije imala uticaja na vrijeme ili iznos naknada i provizija od ugovora sa klijentima i imovinom i obavezama priznatim od strane Banke. Shodno tome, uticaj na uporedne informacije je ograničen na novi zahtjev objavljivanja. Za dodatne informacije pogledati Bilješku 3.3.

3. Značajne računovodstvene politike

Izuzet prethodno opisanih promjena u Bilješci 2.5, računovodstvene politike Banke opisane u nastavku dosljedno su primjenjivane za sve periode prikazane u ovim finansijskim izvještajima.

3.1. Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama inicijalno se registruju po kursu valute na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama se preračunavaju na dan izvještavanja primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom tečajeva važećih na dan utvrđivanja fer vrijednosti. Nemonetarne stavke koje se mjere po historijskom trošku u stranoj valuti se ne preračunavaju ponovo na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali preračunavanjem priznaju se u bilans uspjeha za period.

Banka vrednuje imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećem na datum izvještavanja. Kursevi Centralne banke za najznačajnije valute koje je Banka primjenjivala u izradi izvještaja o finansijskom položaju na datume izvještavanja bili su kako slijedi:

31. decembar 2018.	EUR 1 = KM 1,95583	USD 1 = KM 1,70755
31. decembar 2017.	EUR 1 = KM 1,95583	USD 1 = KM 1,63081

3.2. Prihodi i rashodi od kamata

Politike primjenjive od 1. januara 2018.

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. "Efektivna kamatna stopa" je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine; ili
- amortizovani trošak finansijske obaveze.

Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, koji nisu kupljena ili kreditno umanjena finansijska imovina, Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i očekivani kreditni gubitak (eng. ECL). Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu finansijsku imovinu, kreditno usklađena efektivna kamatna stopa izračunava se na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova uključujući i očekivani kreditni gubitak.

Izračun efektivne kamatne stope uključuje troškove transakcije, naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Amortizovani trošak i bruto knjigovodstvena vrijednost

“Amortizovani trošak” je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijske obaveze mjere pri inicijalnom priznavanju, umanjeno za otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa po roku dospelja, i, za finansijsku imovinu, usklađeno za bilo koji očekivani kreditni gubitak (ili umanjene vrijednosti prije 1. januara 2018. godine).

“Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine” je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja za bilo koji očekivani kreditni gubitak.

Obračun prihoda i rashoda od kamata

Efektivna kamatna stopa finansijske imovine ili finansijskih obaveza izračunava se pri početnom priznavanju. Pri izračunu kamatnih prihoda i rashoda, efektivna kamatna stopa primjenjuje se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine (kada imovina nije umanjena za kreditne gubitke) ili na amortizovani trošak obaveza. Efektivna kamatna stopa revidira se kao rezultat periodične procjene novčanih tokova instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom kako bi se odrazila kretanja tržišnih kamatnih stopa.

Međutim, za finansijsku imovinu koja je nakon početnog priznavanja kreditno umanjena, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ako imovina više nije kreditno umanjivana, izračun kamatnog prihoda se vraća na bruto osnovicu.

Za finansijsku imovinu koja je bila kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak imovine. Izračun prihoda od kamata ne vraća se na bruto osnovicu, čak i ako se kreditni rizik imovine poboljša.

Politike primjenjive do 1. januara 2018.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. “Efektivna kamatna stopa” je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće novčane isplate i uplate kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine ili finansijske obaveze (ili, gdje je to prikladno, kraćeg razdoblja) na knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili finansijske obaveze. Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i buduće kreditne gubitke.

U izračun efektivne kamatne stope uključuju troškove transakcije, naknada i poena koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju inkrementalne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obaveze.

3.3. Prihodi i rashodi od naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obavezu uključuju se u mjerenje efektivne kamatne stope, i priznaju se u prihode i rashode od kamata.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, kao takvi, sastoje se uglavnom od naknada za transakcije kreditnim karticama, izdavanja garancija i akreditiva, platnog prometa u zemlji i inostranstvu i drugih usluga i priznaju se u bilansu uspjeha po izvršenju relevantne usluge.

Politike primjenjive od 1. januara 2018.

Prihod od naknada i provizija proistekli iz ugovora sa klijentima mjere se na temelju naknade utvrđene u ugovoru sa klijentima. Banka priznaje prihod kad prenosi uslugu na klijenta.

Tabela u nastavku prikazuje prirodu i vrijeme ispunjavanja obaveza prema kupcima, uključujući značajne uvjete plaćanja i povezane politike priznavanja prihoda.

Vrsta usluge	Priroda i vrijeme ispunjavanja obaveza, uključujući značajne uvjete plaćanja	Priznavanje prihoda u skladu sa MSFI 15 (od 1. januara 2018.)
Bankarske usluge u poslovanju sa stanovništvom i pravnim osobama	Banka pruža bankovne usluge klijentima u poslovima sa stanovništvom i pravnim licima, uključujući upravljanje računima, prekoračenjima, transakcijama sa stranim valutama, kreditnim karticama i uslugama. Naknade na konstantnoj osnovi za upravljanje računima se obračunavaju na mjesečnoj osnovi. Banka utvrđuje tarife posebno za poslovanje sa stanovništvom i pravnim licima na godišnjoj osnovi. Naknade koje se zasnivaju na transakcijama, transakcijama sa stranim valutama i prekoračenjima se naplaćuju od klijenta u trenutku nastanka transakcije. Usluge se naplaćuju na mjesečnoj osnovi na bazi utvrđenih naknada koje se revidiraju godišnje od strane Banke.	Prihod od naknada po računima i uslugama se priznaje tokom vremena kad se usluga pruža. Prihod od transakcija se priznaje u trenutku nastanka transakcije.

Ugovor sa klijentom koji rezultira priznavanjem finansijskog instrumenta u finansijskim izvještajima Banke može biti djelomično u okviru MSFI 9 i djelomično u okviru MSFI 15. Ako je to slučaj, Banka prvo primjenjuje MSFI 9 da odvoji mjerenje dijela ugovora koji je u okviru MSFI 9 a na ostatak primjenjuje MSFI 15.

3.4. Neto prihod od trgovanja

“Neto prihod od trgovanja” obuhvata dobitke umanjene za gubitke koji se odnose na imovinu i obaveze koje se drže radi trgovanja i uključuje sve promjene fer vrijednosti, kamate i kursne razlike.

3.5. Neto prihod od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Neto prihod od ostalih finansijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha odnosi se na derivative koji nisu namijenjeni trgovanju i koji se drže radi upravljanja rizicima koji nisu dio kvalifikovanih odnosa zaštite, finansijsku imovinu i obaveze mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, i od 1. januara 2018. godine, imovinu koja nije namijenjena trgovanju a mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nabrojano uključuje promjene u fer vrijednosti, kamate, dividende i kursne razlike.

3.6. Prihod od dividendi

Prihod od dividende se priznaje u bilansu uspjeha kada je utvrđeno pravo na primanje dividende i ako se iznos dividende može pouzdano izmjeriti.

3.7. Plaćanje temeljem najma

Plaćanja temeljem operativnog najma priznaju se u bilansu uspjeha linearnom metodom tokom trajanja najma.

3.8. Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jeste zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

Tekući porez na dobit

Poreski rashod se temelji na oporezivoj dobiti za godinu. Neto dobit perioda iskazana u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razlikuje se od oporezive dobiti jer uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Banke izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jeste iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine preispituje se na svaki datum izvještavanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine.

3.9. Ulaganja u zavisna društva

Zavisno društvo je subjekt koji je pod kontrolom Banke. Kontrola se postiže na način da Banka ima pravo na varijabilne prinose iz svog učešća u zavisnom društvu i da ima mogućnost utjecati na te prinose kroz vlast nad povezanim društvom.

Ulaganja u zavisna društva u ovim pojedinačnim finansijskim izvještajima vrednuju se po trošku stjecanja umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti, ako postoje.

3.10. Ulaganja u pridružena društva

Pridruženo društvo je subjekt, uključujući i neustavljivi subjekt kao što je partnerstvo, u kojem Banka ima značajan uticaj, ali koji nije ni zavisno društvo, niti zajedničko ulaganje. Značajan uticaj je moć sudjelovanja u odlukama o finansijskim i poslovnim politikama subjekta koji je predmet ulaganja, ali nije ni kontrola, niti zajednička kontrola nad tim politikama.

Ulaganja u pridružena društva su u ovim nekonsolidovanim finansijskim izvještajima prikazana po trošku sticanja, umanjena za umanjenje vrijednosti individualne investicije, ukoliko je to potrebno.

3.11. Finansijska imovina i obaveze

Priznavanje i početno mjerenje

Banka inicijalno priznaje kredite i potraživanja, depozite, izdane dužničke vrijednosne papire i subordinisane obaveze na dan nastanka. Svi ostali finansijski instrumenti (uključujući redovnu kupovinu i prodaju finansijskih sredstava) priznaju se na datum trgovanja, odnosno na datum na koji Banka postaje strana ugovornih odredbi instrumenta.

Finansijska imovina ili finansijska obaveza se početno mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, osim za finansijsku imovinu i obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati njegovom stjecanju ili izdavanju.

3.11.1. Finansijska imovina

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Politike primjenjive od 1. januara 2018.

Od 1. januara 2018. godine Banka primjenjuje MSFI 9 i klasifikuje finansijsku imovinu prema sljedećim kategorijama:

- Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku
- Finansijska imovina mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Zahtjevi klasifikacije za dužničke i vlasničke instrumente navedeni su ispod:

1. Dužnički instrumenti

Dužnički instrumenti su oni instrumenti koji zadovoljavaju definiciju finansijske obaveze kao što su krediti, obveznice i potraživanja.

Klasifikacija i naknadno mjerenje zavisi od:

- Namjene upravljanja finansijskom imovinom (poslovni model)
- Ugovorenih karakteristika novčanih tokova ("isključivo plaćanje glavnice i kamate", eng. Solely Payments of Principal and Interest, dalje "SPPI" test ili "SPPI")

Bazirano na ovim faktorima, Banka klasifikuje svoju finansijsku imovinu u zavisnosti od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni, kako slijedi:

• Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI), i koja nije određena kao po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri po amortizovanom trošku. Nakon početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost ove imovine je prilagođena za očekivane kreditne gubitke priznate i mjerene kao što je opisano u Bilješci 3.11.1 (iv).

Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope i uključen je u poziciju "Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope".

Dati krediti i potraživanja su nederivativna finansijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Dati krediti i potraživanja nastaju kada Banka odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju plasmane i date kredite bankama, date kredite i potraživanja od klijenata i sredstva kod Centralne banke.

• Finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje imovine, gdje novčani tokovi imovine predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate, i koja nije određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Procjene fer vrijednosti finansijske imovine mjerene kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrijednosti, prihoda od kamata i tečajnih razlika koji se priznaju u bilansu uspjeha osim ako se radi o vlasničkim vrijednosnicama kod kojih se nerealizovani gubici/dobici nikad ne reklasifikuju u bilans uspjeha.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobiti ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificiraju u bilans uspjeha. Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope.

• Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se naknadno ne mjeri po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Dodatno, Banka ima opciju da raspoređuje finansijsku imovinu u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod inicijalnog priznavanja kada takva klasifikacija uklanja ili znatno umanjuje računovodstvenu neusklađenost koja bi inače nastala.

Namjena upravljanja finansijskom imovinom (Poslovni model)

Sva finansijska imovina, osim vlasničkih vrijednosnih papira koji spadaju u kategoriju ulaganja u pridružena i zavisna društva, grupisana je u poslovne modele koji označavaju način zajedničkog upravljanja skupinom finansijske imovine kao cjelinom radi ostvarenja određenog poslovnog cilja i definišu način na koji se očekuje da će finansijska imovina generisati novčane tokove.

Poslovni modeli Banke su:

- Poslovni model čiji je cilj držanje imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova – objedinjava svu finansijsku imovinu koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova tokom vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Poslovni model radi naplate prolazi SPPI test, a u taj model alocirana je sljedeća finansijska imovina:
 - novčana sredstva na transakcijskim računima kod drugih banaka,
 - plasmani kod drugih banaka,
 - krediti dati klijentima,
 - ostala potraživanja.

Kreditni rizik je osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela.

- Poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja finansijske imovine – objedinjava finansijsku imovinu koja se drži s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine. U poslovni model radi naplate i prodaje alocirana je sljedeća finansijska imovina:
 - dužnički vrijednosni papiri (prolazi SPPI test),
 - vlasnički vrijednosni papiri (ne prolaze SPPI test),
 - udjeli u investicijskim fondovima (ne prolaze SPPI test),

Rizik likvidnosti je osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela.

- Poslovni model unutar kojeg se finansijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun bilansa uspjeha (ne prolazi SPPI test) – objedinjuje svu finansijsku imovinu koja se ne drži u okviru prethodno navedena dva poslovna modela. Finansijskom imovinom u ovom poslovnom modelu upravlja se s ciljem ostvarenja novčanih tokova prodajom imovine i ostvarenjem kratkoročnog profita.

Ugovorene karakteristike novčanih tokova (SPPI)

Test obilježja ugovorenih novčanih tokova s aspekta plaćanja samo glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice jedan je od kriterija za klasifikaciju finansijske imovine u pojedinu kategoriju mjerenja. SPPI test se provodi s ciljem utvrđivanja da li kamata na nepodmirenu glavicu odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik i druge osnovne rizike posudbe, troškove kreditiranja i profitnu maržu.

SPPI test se provodi:

- za svu finansijsku imovinu, alociranu u poslovni model čiji je cilj držanje finansijske imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova i poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja finansijske imovine, a na datum njenog inicijalnog priznavanja,
- za svaku finansijsku imovinu u slučajevima u kojima je izvorna imovina značajno modificirana i zbog toga ponovno priznata kao nova imovina,
- kod uvođenja novih modela i/ili programa kreditiranja kako bi se unaprijed utvrdila prihvatljivost razmatranih uslova kreditiranja u odnosu na potrebu kasnijeg praćenja vrijednosti eventualne finansijske imovine koja bi proizašla iz istih.

2. Vlasnički instrumenti

Vlasnički instrumenti su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca; odnosno to su instrumenti koji ne sadrže ugovornu obavezu plaćanja, a sadrže dokaze o preostalom učešću u neto imovini izdavaoca. Primjer kapitalnih ulaganja podrazumijeva osnovne obične dionice.

Banka naknadno mjeri sva kapitalna ulaganja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju kada je Uprava Banke izabrala, po inicijalnom priznavanju da neopozivo odredi kapitalno ulaganje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Politika Banke je da odredi kapitalna ulaganja kao fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kada se ta ulaganja drže za druge namjene, a ne za generisanje povrata na investicije. Kada se koristi ovaj izbor, dobiti i gubici po osnovu fer vrijednosti priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit i naknadno se ne reklasifikuju u bilans uspjeha, uključujući i otuđenja. Gubici od umanjenja vrijednosti (i ukidanje gubitaka od umanjenja vrijednosti) se ne izvještavaju odvojeno od drugih promjena u fer vrijednosti. Dividende, kada predstavljaju povrat na takve investicije, i dalje se ne priznaju u dobiti ili gubitku kao ostali prihod kada se utvrdi pravo Banke na primanje plaćanja.

Dobici i gubici na kapitalne investicije po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha su uključeni u neto prihod od trgovanja u bilansu uspjeha.

Politike primjenjive do 1. januara 2018.

Banka klasifikuje svoju finansijsku imovinu u sljedeće kategorije:

- dati krediti i potraživanja,
- finansijska imovina raspoloživa za prodaju,
- finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha,
- finansijska imovina koja se drži do dospelosti.

Uprava određuje klasifikaciju finansijske imovine kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Dati krediti i potraživanja

Kreditni plasmani kod drugih banaka i ostala potraživanja s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao "kreditni i potraživanja". Isti nastaju kad Banka daje novac dužniku bez namjere istovremene prodaje tih potraživanja ili prodaje u bliskoj budućnosti.

Kreditni i potraživanja inicijalno se priznaju po fer vrijednosti uvećani za inkrementalne troškove. Nakon početnog priznavanja, kreditni i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamate, umanjene eventualno umanjenje vrijednosti. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju obuhvata nederivativnu finansijsku imovinu koja se klasifikuje kao raspoloživa za prodaju ili koja nije klasifikovana u neku drugu kategoriju. Finansijska imovina klasifikovana kao raspoloživa za prodaju se namjerava držati na neodređeno vrijeme, ali može biti prodana kao odgovor na potrebe za likvidnošću ili promjenu u kamatnim stopama, promjenu u deviznim kursovima ili cijenama vlasničkih vrijednosnih papira. Imovina raspoloživa za prodaju uključuje vlasničke i dužničke vrijednosne papire.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju se početno vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci ili izdavanju finansijske imovine. Nakon inicijalnog vrednovanja sva finansijska imovina raspoloživa za prodaju iskazuje se po fer vrijednosti. Izuzetak su, vlasnički vrijednosni papiri koji nemaju cijenu na aktivnom tržištu odnosno čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti i vrednuju se po trošku nabave uvećanom za transakcijske troškove, umanjenoj za eventualna umanjenja vrijednosti.

Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju se priznaju direktno u ostalu sveobuhvatnu dobit, sve do prestanka priznavanja ili dok njezina vrijednost ne bude umanjena, kada se kumulativni iznos prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti prenosi u bilans uspjeha. Kamata obračunata korištenjem metode efektivne kamate priznaje se u bilansu uspjeha.

Kursne razlike od vlasničkih instrumenata raspoloživih za prodaju predstavljaju dio fer vrijednosti ovih instrumenata i priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Dividende na vlasničke instrumente raspoložive za prodaju priznaju se u bilansu uspjeha u trenutku kada Banka ostvari pravo naplate.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Banka imovinu klasifikuje kao finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kada se finansijska imovina drži kao "namijenjena za trgovanje" ili je inicijalno određena kao finansijska imovina iskazana po fer vrijednosti.

Finansijska imovina je klasifikovana kao namijenjena trgovanju ako:

- je nabavljena s ciljem prodaje u bliskoj budućnosti; ili
- je dio identificiranog portfolija finansijskih instrumenata koje Banka drži zajedno i koja se ponaša po šablonu kratkoročne zarade, ili
- je imovina derivativni instrument koji nije okarakterisan kao efektivni hedžing instrument.

Finansijska imovina može biti priznata kao finansijska imovina iskazana po fer vrijednosti iako nije "namijenjena trgovanju" ako:

- takva klasifikacija eliminiše ili značajno smanjuje nekonzistentnost mjerenja ili prepoznavanja koja bi inače nastala; ili
- je finansijska imovina dio grupe finansijske imovine ili obaveza ili oboje, čiji je učinak mjeren na bazi fer vrijednosti, u skladu sa dokumentovanim upravljanjem rizicima ili investicionom strategijom Banke, i informacijama oko internog grupisanja imovine na toj osnovi; ili
- je dio ugovora koji sadrži jedan ili više ugrađenih derivata, a MRS 39 dozvoljava da se cjelokupni kombinovani ugovor (imovina ili obaveza) označi kao kod finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha se iskazuje po fer vrijednosti, a svaka dobit ili gubitak se priznaje u izvještaju o dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Neto dobit ili gubitak priznat u izvještaju o dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti uključuje bilo koju dividendu ili kamatu zarađenu na finansijskoj imovini. Fer vrijednost se utvrđuje na način opisan u bilješci 3.11.4.

Finansijska imovina u posjedu do dospijea

Obveznice i trezorski zapisi sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokom dospijea, za koje Banka ima pozitivnu namjeru i mogućnost da ih čuva do dospijea, klasifikuju se kao imovina u posjedu do dospijea. Finansijska imovina u posjedu do dospijea priznaje se po trošku amortizacije koristeći metodu efektivne kamatne stope, umanjenom za umanjene vrijednosti, sa prihodom koji se priznaje na bazi efektivnog prihoda.

(ii) Prestanak priznavanja finansijske imovine

Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cjelini ili djelomično) kada isteknu ugovorna prava na primitke novčanih tokova iz finansijskog instrumenta ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Ovo se dešava kada Banka prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava realizovana, predata ili istekla.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine razliku između knjigovodstvene vrijednosti (ili knjigovodstvenog iznosa raspoređenog na dio imovine koja se prestaje priznavati) i sume primljenih naknada (uključujući svako novo sredstvo umanjeno za svaku novu obavezu) i bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz sveobuhvatnu dobit priznaje se u bilansu usjeha.

Od 1. januara 2018. godine svaki kumulativni dobitak ili gubitak priznat kroz sveobuhvatnu dobit za vlasničke vrijednosne papire označene kao po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ne priznaju se u bilansu usjeha kod prestanka priznavanja takvih vrijednosnih papira, nego se direktno priznaju u zadržanu dobit.

(iii) Modifikacija finansijske imovine

Modifikacija izloženosti je postupak kojim se mijenjaju uslovi originalnog ugovora, pri čemu modifikacija može biti:

- 1) uzrokovana tekućim potrebama dužnika (npr. smanjenje efektivne kamatne stope zbog promjena na tržištu, zamjena kolaterala i slično), a ne finansijskim poteškoćama dužnika,
- 2) uzrokovana trenutnim finansijskim poteškoćama dužnika ili poteškoćama koje će uskoro nastati, odnosno pogoršanjem njegove kreditne sposobnosti.

Modifikacija stavke finansijske aktive postoji kada je izvršena promjena nekih ili svih odredbi ugovora.

Politike primjenjive od 1. januara 2018.

Banka će da u slučaju stavke finansijske aktive koja predstavlja dužnički finansijski instrument (vrijednosni papiri i dati krediti i potraživanja) utvrdi da li je izvršena modifikacija značajna, odnosno da li je razlika između sadašnje vrijednosti preostalih modifikovanih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope i sadašnje vrijednosti izmijenjenih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope veća od 10%.

Ukoliko je modifikacija značajna, Banka prestaje priznavati originalnu finansijsku imovinu i počinje priznavati novu finansijsku imovinu po fer vrijednosti plus troškovi transakcije i preračunava novu efektivnu kamatnu stopu sredstva. Datum modifikacije se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti, uključujući i potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Nadalje, Banka također procjenjuje da li je novo priznato finansijsko sredstvo umanjene vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja, posebno u slučaju kada je modifikacija nastala uslijed finansijskih poteškoća dužnika. Razlika u knjigovodstvenoj vrijednosti se također priznaje u bilansu usjeha kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja.

Ukoliko modifikacija finansijskog sredstva nije značajna te modifikacija nije rezultirala prestankom priznavanja finansijskog sredstva, onda Banka prvo iznova računa bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva koristeći revidirane novčane tokove i priznaje razliku kao dobit ili gubitak u bilansu usjeha. Nova bruto knjigovodstvena vrijednost se preračunava diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova originalnom efektivnom kamatnom stopom (ili primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik u slučaju POCL imovine).

Ukoliko se modifikacija odvija zbog finansijskih poteškoća dužnika, dobit ili gubitak se prikazuje zajedno sa gubitkom od umanjenja. U ostalim slučajevima, prikazuje se kao prihod od kamata izračunat korištenjem metode efektivne kamatne stope.

Politike primjenjive do 1. januara 2018.

Ako su uvjeti finansijske imovine modifikovani, Banka procjenjuje jesu li novčani tokovi modificirane imovine bitno različiti. Ako jesu, smatra se da su ugovorna prava na novčane tokove iz izvorne finansijske imovine istekla. U tom se slučaju izvorna finansijska imovina prestaje priznavati i nova finansijska imovina se priznaje po fer vrijednosti.

Ako su uvjeti finansijske imovine izmijenjeni zbog finansijskih poteškoća zajmoprimca i ako se imovina nije prestala priznavati, tada je umanjene vrijednosti imovine izmjereno korištenjem kamatne stope prije izmjene.

(iv) Umanjenje vrijednosti

Politike primjenjive od 1. januara 2018.

MSFI 9 ističe model "tri faze" u vezi umanjenja vrijednosti finansijske imovine zasnovano na promjenama kreditnog kvaliteta od inicijalnog priznavanja finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se po modelu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) za imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku i imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (osim vlasničkih instrumenata).

MSFI 9 zahtijeva da se procijene očekivani gubici na nivou gubitaka koji se očekuju u narednih 12 mjeseci (faza 1) od početnog unosa finansijskog instrumenta. Vremenski period za izračun očekivanog gubitka postaje čitav preostali vijek trajanja sredstva koje je predmet procjene, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio "značajno" pogoršanje u odnosu na početno mjerenje (faza 2) ili u slučaju da je sredstvo djelomično ili u potpunosti nekvalitetno (faza 3). Preciznije, uvođenje novih odredbi umanjenja vrijednosti uključuje:

- raspodjelu kvalitetne finansijske imovine na raznim nivoima kreditnog rizika ("staging"), koja odgovara ispravkama vrijednosti zasnovanim na očekivanim gubicima tokom narednih 12 mjeseci (takozvana "faza 1") ili vijeku trajanja za cijelo preostalo trajanje instrumenta (takozvana "faza 2"), kod postojanja značajnog porasta kreditnog rizika;
- raspodjelu djelomično ili u potpunosti nekvalitetne finansijske imovine u tzv. "fazu 3", uvijek uz ispravke vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom cijelog trajanja instrumenta;
- uključivanje očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) u izračun, kao i očekivane buduće promjene makroekonomskog scenarija.

Naredna tabela sumira zahtjeve za umanjenje vrijednosti prema MSFI 9:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3
Pogoršanje kreditnog rizika	Inicijalno priznavanje (loši krediti na početku uključeni u fazu 3)	Kreditni rizik se značajno povećao u odnosu na početak i ne smatra se "niskim"	Kreditni rizik se povećao do tačke gdje se smatra da je vrijednost instrumenta umanjena
Priznavanje rezervisanja u bilansu stanja po MSFI 9	12-mjesečni očekivani kreditni gubitak	Očekivani gubitak tokom vijeka trajanja instrumenta	Očekivani gubitak tokom vijeka trajanja (kakav je bio po MRS 39 ali povećan za dodatak)
Trenutna klasifikacija	Kvalitetna aktiva	Kvalitetna aktiva	Nekvalitetna aktiva

Mjerenje ECL-a

Očekivani kreditni gubici se mjere kako slijedi:

- *finansijska imovina koja nije kreditno umanjena na datum izvještavanja*: kao sadašnja vrijednost nedostajuće gotovine (tj. razlika između novčanih tokova nastalih prema subjektu u skladu sa ugovorom i novčanog toka koji banka očekuje da primi);
- *finansijska imovina koja je kreditno umanjena na datum izvještavanja*: kao razlika između bruto knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova;
- *neiskorištene kreditne obaveze*: kao sadašnja vrijednost razlike između ugovorenog novčanog toka nastalog prema Banci ukoliko je obaveza neiskorištena i novčanog toka koji Banka očekuje da primi; i
- *ugovori o finansijskim garancijama*: očekivane uplate za podmirenje imaoća garancije manje iznos koji Banka očekuje da će nadoknaditi.

Pogledati Bilješku 6.1.4.

Kreditno umanjena finansijska imovina

Na svaki datum izvještavanja, Banka procjenjuje je li finansijska imovina koja se vodi po amortizovanom trošku i dužnička finansijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kreditno umanjena (u daljnjem tekstu "finansijska imovina Faza 3"). Finansijska imovina je kreditno umanjena kada dođe do jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove finansijske imovine.

Dokazi da je finansijska imovina kreditno umanjena uključuju sljedeće dostupne podatke:

- značajne finansijske poteškoće dužnika ili izdavatelja;
- kršenje ugovora kao što je neispunjavanje obaveza ili neispoštovani rok dospijeća;
- restrukturiranje kredita ili predujma od strane Banke pod uvjetima koje Banka ne bi drugačije razmatrala;
- postaje vjerovatno da će zajmoprimac ući u stečaj ili drugu finansijsku reorganizaciju; ili
- nestanak aktivnog tržišta za vrijednosni papir zbog finansijskih poteškoća.

Kredit koji je bio ponovo ugovoren zbog pogoršanja stanja zajmoprimca obično se smatra kreditno umanjenim, osim ako postoje dokazi da je rizik nenaplativosti ugovornih novčanih tokova značajno smanjen i da nema drugih pokazatelja umanjenja. Osim toga, kredit stanovništvu koji kasni 90 dana ili više smatra se kreditno umanjenim čak i kada je regulatorna definicija neispunjavanja obaveza drugačija.

Prezentacija rezervisanja za ECL u izvještaju o finansijskom položaju

Rezervisanja za gubitke od ECL se prezentuju u izvještaju o finansijskom položaju kako slijedi:

- *finansijska imovina iskazane po amortizovanom trošku*: kao odbitna stavka od bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine;
- *kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama*: generalno kao rezervisanje;
- *gdje finansijski instrument uključuje i iskorištenu i neiskorištenu komponentu, i Banka ne može identificirati ECL na iskorištenoj i neiskorištenoj kreditnoj obavezi*: Banka prezentuje kombinovanu rezervaciju za gubitke za obje komponente. Kombinovani iznos se prezentira kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti iskorištene komponente. Svaki višak preko knjigovodstvene vrijednosti iskorištene komponente se prezentira kao rezervisanje; i
- *dužnički vrijednosni papiri mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit*: umanjenje vrijednosti se ne priznaje u izvještaju o finansijskom položaju jer je knjigovodstvena vrijednost te imovine i njihova fer vrijednost. Međutim, umanjenje vrijednosti se objavljuje i priznaje u rezervi za fer vrijednost.

Pogledati i Bilješku 6.1.4.

Otpisi

Kreditni i dužnički vrijednosni papiri se otpisuju (dijelom ili u potpunosti) gdje ne postoji razumno očekivanje povrata finansijske imovine dijelom ili u potpunosti. Ovo je uglavnom slučaj kada Banka odredi da dužnik nema imovinu, izvore ili prihode koji mogu generisati dovoljne novčane tokove da otplate iznos koji je predmet otpisa. Ovo ocjenjivanje se vrši na nivou pojedinačnog sredstva.

Ponovno sticanje prethodno otpisanih iznosa uključuje se u "gubici od umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata" u bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Finansijska sredstva koja su otpisana i dalje mogu da budu predmet ponovnog sticanja da bi bila u skladu sa procedurama Banke.

Banka otpisuje dug ili investiciju u jemstvo duga, dijelom ili u potpunosti, i svaku povezanu isplatu za gubitak od umanjenja vrijednosti kada je kreditni odbor Banke utvrdio da nisu postojale realne mogućnosti ponovnog sticanja.

Politike primjenjive do 1. januara 2018.

Finansijska imovina, osim finansijske imovine iskazane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se vrednuje sa ciljem identifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na svaki datum izvještajnog perioda. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske poteškoće strane pod ugovorom; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju kamata ili glavnice; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Za finansijsku imovinu vrijednovanu po amortizovanom trošku, Banka prvo provjerava da li postoji objektivni dokaz za umanjenje vrijednosti pojedinačno, za finansijsku imovinu koja je pojedinačno značajna, ili grupno, za finansijsku imovinu koja nije pojedinačno značajna. Pojedinačno značajna finansijska imovina za koju nije prepoznato umanjenje vrijednosti uključuje se u osnovicu za provjeru umanjenja vrijednosti na grupnoj osnovi.

U svrhu grupne procjene umanjenja vrijednosti, finansijska imovina grupiše se na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

Ukoliko postoji objektivni dokaz za umanjenje vrijednosti za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi te finansijske imovine.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine po amortizovanom trošku se umanjuje upotrebom konta umanjenja vrijednosti a iznos gubitka priznaje se u bilansu uspjeha. Kada je kredit nenaplativ, otpisuje se na teret povezanog računa umanjenja vrijednosti. Takvi krediti otpisuju se nakon što su poduzete sve neophodne aktivnosti i utvrđen iznos gubitka. Naknadno naplaćeni otpisani iznosi priznaju se kao ukidanje gubitka od umanjenja vrijednosti u bilansu uspjeha.

Sa izuzetkom vlasničkih instrumenta "raspoloživih za prodaju", ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja smanji i smanjenje se objektivno može povezati sa događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se ispravlja kroz izvještaj o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u mjeri koja neće rezultirati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti priznato.

U vezi sa vlasničkim instrumentima "raspoloživim za prodaju", svako naknadno povećanje u fer vrijednosti čija je vrijednost prethodno umanjena, priznaje se direktno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

3.1.1.2. Finansijske obaveze

(i) Klasifikacija

Banka klasifikuje finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i po amortizovanom trošku. Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijskih instrumenata kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha imaju dvije podkategorije: finansijski instrumenti koji se drže radi trgovanja (uključujući derivative) i oni koje Uprava inicijalno rasporedi u ovu kategoriju. Finansijski instrument raspoređuje se u ovu kategoriju isključivo ukoliko je nastao ili stečen radi prodaje ili kupovine u kratkom roku, u svrhu kratkoročnog stjecanja profita ili raspoređivanjem od strane rukovodstva u ovu kategoriju kod inicijalnog priznavanja. Banka nema finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze čine sve finansijske obaveze koje nisu vrijednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i uključuju obaveze prema klijentima, obaveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama kao i subordinisani dug.

(ii) Inicijalno i naknadno mjerenje

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se inicijalno po fer vrijednosti, dok se transakcijski troškovi priznaju odmah kao rashod u bilansu uspjeha. Naknadno mjerenje je također po fer vrijednosti.

Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Ostale finansijske obaveze se početno vrednuju po svojoj fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijske obaveze kada i samo kada one prestaju postojati, to jeste kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

(iv) Modifikacija finansijskih obaveza

Politike primjenjive od 1. januara 2018.

Banka prestaje priznavati finansijsku obavezu kada su uslovi promijenjeni i kada su novčani tokovi modificirane obaveze suštinski drugačiji. U tom slučaju, nova finansijska obaveza bazirana na modificiranim uvjetima se priznaje po fer vrijednosti. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti i finansijske obaveze se prestaje priznavati i priznaje se plaćena naknada u bilansu uspjeha. Plaćena naknada uključuje prenesenu nefinansijsku imovinu, ukoliko je ima, preuzimanje obaveza uključujući novu modificiranu finansijsku obavezu.

Ukoliko modifikacija finansijske obaveze nije obračunata kao prestanak priznavanja, onda se trošak amortizacije te obaveze ponovo računa diskontovanjem modifikovanog novčanog toka po izvornim efektivnim kamatnim stopama i rezultira priznavanjem u bilansu uspjeha kao dobitak ili gubitak. Kod finansijskih obaveza sa promjenjivom stopom, izvorna kamatna stopa korištena za izračun modifikacije dobiti ili gubitka usklađuje se tako da reflektuje trenutne tržišne uvjete u vrijeme modifikacije. Troškovi i naknade koji nastaju priznaju se kao usaglašavanje knjigovodstvene vrijednosti obaveze ili amortizovane vrijednosti tokom prestalog vijeka modificirane finansijske obaveze kroz ponovno računanje efektivne kamatne stope na instrument.

Politike primjenjive do 1. januara 2018.

Ukoliko modifikacija finansijskih obaveza nije rezultirala prestankom priznavanja, bilo koji troškovi i naknade će se priznati kao usklađenje bruto knjigovodstvene vrijednosti obaveze i amortizovat će se tokom preostalog perioda modifikovane finansijske obaveze koristeći usklađenu efektivnu kamatnu stopu.

3.11.3. Prebijanje finansijske imovine i obaveza

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se prikazuje u finansijskom izvještaju, kada, i samo kada Banka ima zakonsko pravo da vrši prebijanje i ima namjeru podmiriti je na neto osnovi ili realizirati imovinu i istovremeno podmiriti obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju na neto osnovi samo kada je dozvoljeno u skladu sa MSFI, ili za dobitke i gubitke koji proizilaze iz sličnih transakcija, kao u poslovima trgovine.

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza

Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju sredstava ili koja bi se platila za prijenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja na glavnom, ili ako je to nemoguće, na najpovoljnijem tržištu kojem Banka ima pristup na taj dan. Fer vrijednost obaveze izražava njen rizik neizvršavanja.

Kada je to moguće, Banka mjeri fer vrijednost instrumenta preko iskazane cijene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako se transakcije za sredstva ili obavezu odvijaju dovoljno često i u opsegu dovoljnom za davanje informacija o cijenama na redovnoj osnovi (nivo 1 hijerarhije fer vrijednosti).

Ukoliko ne postoje iskazane cijene na aktivnom tržištu, Banka onda koristi tehnike procjene koji maksimiziraju korištenje relevantnih dostupnih ulaznih podataka (nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti) i minimiziraju korištenje nedostupnih ulaznih podataka. Odabrana tehnika procjene uključuje sve faktore koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir pri određivanju cijene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrijednosti finansijskog instrumenta prilikom početnog priznavanja je uobičajeno cijena transakcije – fer vrijednost date ili primljene naknade. Ukoliko Banka odredi da se fer vrijednost prilikom početnog priznavanja razlikuje od cijene transakcije te da fer vrijednost nije potkrijepljena ni kotiranim cijenom na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obavezu niti na osnovu tehnike procjene koja koristi samo dostupne tržišne podatke, onda se finansijski instrument inicijalno priznaje po fer vrijednosti prilagođenoj kako bi se odgodile razlike između fer vrijednosti prilikom početnog priznavanja i cijene transakcije. Naknadno se te razlike priznaju u dobit ili gubitak na odgovarajućoj bazi tokom vijeka instrumenta ali ne kasnije od momenta kada je procjena u potpunosti potkrijepljena dostupnim tržišnim podacima ili kada je transakcija zatvorena.

Ukoliko sredstva ili obaveze za koje se određuje fer vrijednost imaju ponuđenu cijenu i traženu cijenu, Banka mjeri sredstva i duge pozicije po ponuđenoj cijeni, a obaveze i kratke pozicije po traženoj cijeni.

Portfoliji finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji su izloženi tržišnom riziku i kreditnom riziku kojim upravlja Banka na bazi neto izloženosti bilo tržišnom ili kreditnom riziku se mjere na bazi cijene koja bi bila određena za prodaju neto duge pozicije (ili plaćena za prijenos neto kratke pozicije) za određenu izloženost riziku. Ove prilagodbe nivoa portfolia su dodijeljene individualnim sredstvima i obavezama na bazi relativnih prilagodbi rizika za svaki pojedinačni instrument u portfoliju.

Fer vrijednost sredstava po viđenju nije manja od iznosa koji se plaća po viđenju.

Banka priznaje transfere između nivoa hijerarhije fer vrijednosti u izvještajnom periodu u kojem se desila promjena.

3.11.5. Specifični finansijski instrumenti

Novac i gotovinski ekvivalenti

Za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti obuhvataju sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine i stanja na žiro računima kod drugih banaka.

Novac i novčani ekvivalenti isključuju obaveznu minimalnu rezervu kod Centralne banke, budući da sredstva obavezne rezerve nisu na raspolaganju Banci u njenom svakodnevnom poslovanju. Obavezna minimalna rezerva kod Centralne banke je iznos koji su obavezne izdvajati sve poslovne banke koje imaju dozvolu za rad u Bosni i Hercegovini.

Plasmani kod banaka i obavezna rezerva kod Centralne banke

Plasmani kod banaka i obavezna rezerva kod Centralne banke kasifikuju se kao zajmovi i potraživanja i iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjena vrijednosti.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i potraživanja iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjena vrijednosti kako bi se prikazali i procijenjeni nadoknadivi iznosi.

Politike primjenjive od 1. januara 2018.

“Krediti i potraživanja” u Izvještaju o finansijskom položaju uključuju:

- kredite i potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku (pogledati Bilješku 3.11.1), inicijalno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za početne troškove, a naknadno po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope
- kredite i potraživanja raspoređene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koji se mjere po fer vrijednosti sa promjenama u fer vrijednosti koji se priznaju u bilansu uspjeha.

Investicioni vrijednosni papiri

Politike primjenjive od 1. januara 2018.

“Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- dužničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

“Finansijska imovina po amortizovanom trošku” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje

- dužničke vrijednosne papire mjerene po amortizovanom trošku

“Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit” u Izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- vlasničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Banka je odlučila priznavati kroz sveobuhvatnu dobit promjene fer vrijednosti za određena ulaganja u vrijednosne papire koji se ne drže radi trgovanja. Izbor se vrši na bazi svakog pojedinačnog instrumenta pri početnom priznavanju i neopoziv je.

Gubici i dobiti vlasničkih instrumenata se nikad ne reklasifikuju kroz bilans uspjeha i umanjene se ne priznaje kroz bilans uspjeha. Dividenda se priznaje kroz bilans uspjeha osim ako jasno ne predstavlja povrat dijela troška investiranja, u kom se slučaju priznaje kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Kumulativni dobiti i gubici priznati kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se transferišu u zadržanu dobit u slučaju prodaje ulaganja.

Finansijske garancije i kreditne obaveze

“Finansijske garancije” su ugovori koji zahtijevaju od banke da izvrši specifična plaćanja kao nadoknadu vlasnicima uslijed gubitka koji proizilazi iz neizvršenja obaveza dužnika kada ugovorni uvjeti nastanu. “Kreditne obaveze” su obaveze banke da plasiraju kredit pod unaprijed ugovorenim uvjetima.

Izdane finansijske garancije i kreditne obaveze za plasiranje kredita po nižoj kamatnoj stopi od tržišne se početno mjere po fer vrijednosti. Naknadno, mjere se kako slijedi:

- od 1. januara 2018. godine: kao veća vrijednost između umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9 (pogledati Bilješku 3.3. i iznosa kod početnog priznavanja, kada je primjenjivo, kumulativnog iznosa prihoda priznatog u skladu sa principima MSFI 15; i
- prije 1. januara 2018. godine: kao veća vrijednost između iznosa kod početnog priznavanja garancije ili kreditne obaveze i sadašnje vrijednosti očekivanih plaćanja za izmirenje obaveze kada ugovorne odredbe postanu upitne da će se izvršiti.

Banka nije izdavala kreditne obaveze mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Za ostale kreditne obaveze:

- od 1. januara 2018. godine: Banka priznaje umanjenja vrijednosti
- prije 1. januara 2018. godine: Banka je priznavala rezervacije u skladu sa MRS 37 ako se smatra da ugovor isto zahtijeva.

Obaveze koje proisteknu iz finansijskih garancija i kreditne obaveze su uključene unutar rezervisanja za obaveze i troškove.

Uzeti kamatonosni krediti i subordinisani dug

Uzeti kamatonosni krediti i subordinisani dug klasificiraju se kao ostale finansijske obaveze i početno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, pri čemu se svaka razlika između primitaka (umanjena za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha tokom razdoblja trajanja posudbe korištenjem metode efektivne kamatne stope.

Tekući računi i depoziti banaka i klijenata

Tekući računi i depoziti su klasificirani kao ostale obaveze i početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.12. Nekretnine i oprema

Priznavanje i mjerenja

Nekretnine i oprema početno se iskazuju po trošku nabavke umanjenoj za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Naknadni troškovi se uključuju u neto knjigovodstvenu vrijednost ili se iskazuju kao zasebna imovina samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi utjelovljene u okviru dijela biti protjecane u Banku i da se njihov trošak može pouzdano mjeriti. Troškovi svakodnevnih popravki i održavanja priznaju se u bilansu uspjeha u trenutku nastanka.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koristeći linearnu metodu koja je kako slijedi: Procijenjene stope amortizacije bile su kako slijedi:

Zgrade	2%
Namještaj i automobili	10%-14%
Računari	33,3%
Ostala oprema	7%-15%

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa te imovine i priznaju se u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su nastali.

3.13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se iskazuje po trošku umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak uključuje sve troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju imovine:

Procijenjene stope amortizacije bile su kako slijedi:

Nematerijalna imovina	20%
-----------------------	-----

3.14. Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine mjere se po trošku nabavke umanjenoj za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu i obračunava se na osnovu procijenjenog životnog vijeka sredstva, korištenjem linearne metode kako slijedi:

Zgrade	2%
--------	----

3.15. Imovina stečena naplatom potraživanja

Banka može priznati aktivu koja je prvobitno primljena kao kolateral po kreditu nakon ispunjenja ugovornih odredbi ili poduzetih određenih pravnih radnji. Kad su oba ispod navedena uvjeta ispoštovana, određena aktiva će biti priznata u bilansu stanja Banke:

- Nakon što se završe pravne radnje oko stjecanja
- Nakon što Banka postane vlasnik imovine.

Klasifikacija i mjerenje ove aktive zavisi od namjene držanja imovine. Konkretno, imovina može biti klasifikovana u skladu sa MRS 16 (ako se imovina koristi u poslovne svrhe), MRS 40 (ako se imovina koristi za zaradu od najamnine ili kapitalne dobiti), MRS 2 (kad je imovina stečena redovnim poslovanjem, isključivo sa namjerom da se proda u razumno kratkom periodu). Klasifikacija u skladu sa MSFI 5 je također dozvoljena, ako se steknu uslovi.

Slijedeći početno priznavanje po fer vrijednosti u bilansu stanja, imovina stečena naplatom će se priznati u skladu sa MRS 16 po trošku sticanja (uz obračun amortizacije i povremenog testiranja na umanjenje vrijednosti). Imovina klasifikovana u skladu sa MRS 2 će se mjeriti po manjoj vrijednosti između troška i neto utržive vrijednosti, te se neće amortizovati i bit će samo predmet testa na umanjenje vrijednosti. Imovina klasifikovana po MSFI 5 procjenjuje se na nižu vrijednost između knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

3.16. Imovina koja se drži radi prodaje

Dugotrajna imovina klasifikuje se kao imovina koja se drži radi prodaje ako je veoma vjerovatno da će se nadoknadi ti prvenstveno prodajom, a ne kontinuiranim korištenjem.

Ova imovina se obično mjeri po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje. Umanjenja vrijednosti kod početne klasifikacije u imovinu koja se drži radi prodaje, kao i naknadni dobiti i gubici nastali ponovnim mjerenjem priznaju se kroz bilansu uspjeha.

Nakon što se klasifikuje kao imovina za prodaju, nematerijalna imovina, nekretnine, postrojenja i oprema se više ne amortizuju, a svako ulaganje koje se mjeri po metodi vlasničkog udjela se više ne priznaje.

3.17. Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na svaki datum izvještajnog perioda Banka preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina i opreme da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem.

Nadoknativa vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod u bilansu uspjeha.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3.18. Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervacije se priznaju kada Banka ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu kao rezultat prošlih događaja za koje je vjerovatno da će biti potreban odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi za podmirenje obaveze i pouzdana procjena iznosa obaveze biti napravljen.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji rukovodstvo Banke smatra dovoljnim za apsorpciju nastalih gubitaka. Uprava određuje dostatnost odredbi na osnovu uvida u određene stavke; trenutne ekonomske okolnosti rizika karakteristike pojedinih kategorija transakcija, kao i drugi relevantni faktori.

Rezervisanja se oslobađaju samo za takve izdatke u vezi sa kojima se rezervacije priznaju na početku. Ako odliv ekonomskih koristi za izmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

3.19. Naknade zaposlenicima

U ime svojih zaposlenika, Banka plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziona, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Banka gore navedene doprinose plaća u korist penzijskog i zdravstvenog fonda Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnom i kantonalnom nivou), Republike Srpske i Brčko Distrikta.

Nadalje, topli obrok, prijevoz sa i na posao i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o bilansu uspjeha i ostale sveobuhvatne dobiti u periodu u kojem su nastali troškovi plata.

Otpremnine za odlazak u penziju

Banka pravi rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju u iznosu od 3 prosječne mjesečne plate zaposlenog ili 3 prosječne plate na nivou Federacije Bosne i Hercegovine prema posljednjem objavljenom izvještaju Federalnog zavoda za statistiku, u zavisnosti šta je za zaposlenog povoljnije.

Banka knjiži troškove otpremnina za odlazak u penziju u periodu u kojem su otpremnine zarađene.

3.20. Kapital i rezerve

Dionički kapital

Dionički kapital obuhvata uplaćene redovne dionice i izražava se u KM po nominalnoj vrijednosti.

Rezerva za kreditne gubitke formirane iz dobiti

Rezerva za kreditne gubitke formirana iz dobiti predstavlja višak rezervacija za umanjenje vrijednosti izračunate u skladu s propisima Federalne Agencije za Bankarstvo ("FBA") u odnosu na rezervacije za umanjenje vrijednosti izračunate prema zahtjevima MSFI. Rezerva je objavljena direktno u kapitalu (kao rezerva koju nije moguće rasporediti) i do 2012. godine povećanje je bilo pokriveno prenosom iz zadržane dobiti, nakon odobrenja dioničara.

Prije 2012. godine, potreba za prenosom iz zadržane dobiti u predviđene rezerve u sklopu kapitala (regulatorne rezerve za kreditne gubitke) je izračunata za cijeli kreditni portfolio na neto osnovi, pri čemu su se uzimala u obzir oba slučaja, slučaj gdje je primjena propisa FBA rezultirala većim rezervacijama kao i slučaj gdje je primjena propisa FBA rezultirala manjim rezervacijama u odnosu na MSFI rezerve. Međutim, od 2012. godine, banke su obavezne da izračunaju iznos regulatornih rezervi za kreditne gubitke, uzimajući u obzir samo slučajeve gdje primjena propisa FBA rezultira većim rezervacijama. Retroaktivna primjena ove promjene u propisima FBA nije potrebna.

Na temelju Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom i klasifikaciju aktive banaka donesene od strane FBA u februaru 2013. godine, višak regulatornih rezervi se neće prikazivati kao kretanje rezervi u okviru kapitala, već će isključivo biti korišten prilikom izračuna adekvatnosti kapitala. Samim tim, rezerve prikazane u finansijskim izvještajima na dan i za godinu koja je završila 31. decembra 2012. godine su ostale nepromijenjene do 31. decembra 2018. godine.

Zadržana dobit

Dobit za godinu nakon raspodjele vlasnicima raspoređuje se u zadržanu dobit.

Rezerve za fer vrijednost

Rezerve iz fer vrijednosti uključuju promjene u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju (od 1. januara finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit).

Dividende

Dividende na redovne dionice priznaju se kao obaveza u periodu u kojem su odobrene od strane dioničara Banke.

3.21. Zarada po dionici

Banka objavljuje osnovnu i razrijeđenu zaradu po dionici (eng. "EPS").

Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg razdoblja namijenjenih redovnim dioničarima Banke ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u optičaju tokom perioda. Banka nema povlaštene dionice.

3.22. Novi standardi i tumačenja

Određeni broj novih standarda i tumačenja je u primjeni od 1. januara 2019. i ranije i njihova ranija primjena je dozvoljena, međutim, Banka nije izvršila ranije usvajanje za pripremu ovih finansijskih izvještaja.

Od ovih standarda koji još nisu u primjeni, za MSFI 16 se očekuje da ima značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke u trenutku početnog priznavanja.

(i) MSFI 16 Najmovi

Banka je u obavezi da usvoji MSFI 16 od 1. januara 2019. godine. Banka je procijenila utjecaj inicijalnog priznavanja MSFI 16 na finansijske izvještaje kako je opisano u nastavku. Konačan utjecaj primjene ovog standarda na dan 1. januar 2019. godine može biti izmijenjen jer su nove računovodstvene politike predmetom izmjena sve dok Banka ne objavi svoje prve finansijske izvještaje koje uključuju datum prve primjene.

MSFI 16 propisuje jedinstveni bilansni računovodstveni model i na strani najmoprimca. Najmoprimac priznaje pravo korištenja sredstva na strani aktive i obavezu iz lizinga koja predstavlja njegovu obavezu za plaćanjem najma. Postoje određena isključenja koja se odnose na kratkoročne ugovore i zakupe male vrijednosti. Računovodstveno najmodavac ostaje kao i do sada – to jeste najmodavac i dalje klasifikuje ovu imovinu kao operativni najam.

MSFI 16 mijenja dosadašnja tumačenja lizinga, uključujući MRS 17 *Najmovi*, IFRIC 4 *Utvrđivanje da li sporazum sadrži najam*, SIC-15 *Poslovni najmovi – poticaji* i SIC-27 *Promjena sadržaja transakcija uključujući pravni oblik najma*.

(ii) Najmovi u kojima je banka najmoprimac

Banka je završila početnu procjenu potencijalnog uticaja na finansijske izvještaje. Banka će priznati novu aktivu i obaveze za operativne najmove zakupa poslovnih prostora i motornih vozila. Priroda troška ove vrste najma se neće značajno mijenjati jer MSFI 16 mijenja linearno priznavanje troška operativnog najma sa troškom amortizacije sa pravom na korištenje imovine i troškom kamate na obavezu najma.

Ranije, Banka je priznavala troškove operativnog najma na linearnoj osnovi za vrijeme trajanja najma, te priznavala aktivu i obaveze samo u slučaju vremenskog nepoklapanja stvarnog trenutka plaćanja i iskazivanja troška najma.

Na 1. januar 2019. godine Banka procjenjuje da će priznati dodatnu imovinu sa pravom korištenja i pripadajuću obavezu u iznosu od 15 miliona KM.

(iii) Prijelaz

Banka planira implementaciju MSFI 16 sa 1. januarom 2019. godine, koristeći model retrospektivnog pristupa. Banka planira da primijeni praktično znanje u izmjeni definicije najma u prijelazu. To znači da će primijeniti MSFI 16 na sve ugovore zaključene prije 1. januara 2019. godine identificirane kao najam u skladu sa MRS 17 i IFRIC-u 4.

(iv) Ostali standardi

Za sljedeće nove ili izmijenjene standarde se ne očekuje da imaju značajan utjecaj na finansijske izvještaje Banke:

- Godišnja poboljšanja MSFI standarda 2015-2017 – različiti standardi
- Dugoročni udjeli u pridruženim društvima i zajedničkim poduhvatima (dodaci MRS-u 28)
- Izmjene i dopune plana, ograničenja ili podmiranja (izmjene i dopune MRS-a 19)
- IFRIC 23 Neizvjesnost u pogledu postupanja s porezom na dobit
- Izmjene i dopune upućivanja na konceptualni okvir MSFI standarda
- MSFI 17 Ugovori o osiguranju
- Izmjene i dopune MSFI 9 prijevremene otplate s negativnom naknadom
- Izmjene i dopune MSFI 10 i MRS 28 prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata
- Izmjene i dopune MSFI 3 poslovne kombinacije

4. Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti

Banka u toku svog redovnog poslovanja procjenjuje i prosuđuje o neizvjesnim događajima, uključujući pretpostavke i procjene o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se preispituju i temelje na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno pretpostaviti u postojećim okolnostima, ali unatoč tome neizbježno predstavljaju izvore neizvjesnosti. Procjena umanjenja vrijednosti kreditnog portfolija Banke, predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjene. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja značajnih uskladba knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja

Banka kontinuirano prati kreditnu sposobnost svojih klijenata. Potreba za umanjenjem vrijednosti bilansne i vanbilansne izloženosti Banke kreditnom riziku, procjenjuje se mjesečno.

Informacije o prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima sadržane su u slijedećim bilješkama.

- Primjenjivo samo na 2018. godinu:
 - Bilješka 3.11.1. (i): klasifikacija finansijske imovine: procjena poslovnog modela u kojem se imovina klasifikuje i procjena da li su ugovorni uslovi finansijske aktive na SPPI preostalog iznosa glavnice.
 - Bilješka 6.1.4. (i): uvođenje kriterija za utvrđivanje da li je kreditni rizik finansijske aktive značajno povećan nakon inicijalnog priznavanja, utvrđivanje metodologije za uključivanje informacija koje se odnose na buduća mjerenja ECL-a i odabir modela za mjerenje ECL-a.

Informacije o pretpostavkama i neizvjesnostima procjena koje imaju najznačajniji utjecaj na usklađenja priznata u godini koja je završila na dan 31. decembar 2018. godine sadržane su u slijedećim bilješkama.

- Primjenjivo samo na 2018. godinu:
 - Bilješka 6.1.4.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: određivanje ulaznih parametara za ECL model mjerenja, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.
- Primjenjivo na 2018. i 2017. godinu:
 - Bilješka 3.11.4: utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata sa značajnim nevidljivim inputima
 - Bilješka 3.11.1. (iv): umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: osnovne pretpostavke u određivanju procjene nadoknadih novčanih tokova.

Porezi

Banka priznaje poreznu obavezu u skladu sa poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezne prijave odobravaju porezna tijela koja su nadležna za provođenje naknadne kontrole poreznih obaveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Banke i može zahtijevati izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućim propisima.

Osim umanjenja vrijednosti izračunatih i priznatih u skladu s MSFI, Banka također izračunava gubitke od umanjenja vrijednosti u skladu s propisima FBA za potrebe izračuna adekvatnosti kapitala. Nova metodologija izračuna umanjenja vrijednosti sukladno propisima FBA objašnjena je u bilješci 3.20.

Prije 2012. godine bilo koje povećanje iznosa rezerviranja u skladu s propisima FBA u odnosu na iznose priznate u skladu s MSFI-jem trebalo je prenijeti u regulatorne rezerve iz dobiti ili zadržane dobiti, na temelju odluke Glavne skupštine. Međutim, kao što je objašnjeno u bilješci 3, na temelju Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom i klasifikaciju aktive koju je FBA izdala u februaru 2013. godine, daljnji nedostatak regulatornih rezervacija nakon 31. decembra 2012. bit će usklađen kao odbitak regulatornog kapitala u izračunu adekvatnosti kapitala bez prijenosa ovog manjka iz zadržane dobiti u regulatorne rezerve za kreditne gubitke unutar kapitala.

Na 31. decembar 2018. godine ukupna FBA rezervisanja, izračunata od strane Banke, premašila su rezerviranja priznata u skladu s MSFI za 96.782 hiljada KM što je manje od 102.443 hiljade KM, koliko je već priznato kao regulatorna rezerva za kreditne gubitke unutar kapitala na dan 31. decembar 2018. godine. Posljedično, smanjenja regulatornog kapitala u svrhu izračuna adekvatnosti nisu zabilježena 31. decembra 2018. godine.

Na dan 31. decembar 2017. godine ukupne FBA rezerve premašile su rezerviranja priznata u skladu s MSFI-jevima u iznosu od 103.076 hiljada KM. Od navedenog iznosa, 102.443 hiljade KM je priznato kao regulatorna rezerva za kreditne gubitke unutar kapitala na dan 31. decembar 2018. godine. Preostali iznos od 633 hiljade KM koji predstavlja ovogodišnji manjak u skladu s FBA regulativom, kako je objašnjeno iznad, nije bio prenesen u regulatorne rezerve za kreditne gubitke, već je bio evidentiran kao smanjenje regulatornog kapitala, za izračun adekvatnosti kapitala.

(d) Sudski sporovi

Ukupan iznos sudskih sporova iznosi 39.748 hiljada KM (2017.: 41.597 hiljada KM). Banka provodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja. Procjenu i predlaganje iznosa rezervisanja za sudske sporove provodi Direkcija pravnih poslova Banke i Sektor finansijski, dok odluku o iznosu rezervisanja donosi Uprava Banke.

Kao što je navedeno u bilješci 36, Banka je rezervisala 15.931 hiljada KM (2017.: 16.211 hiljada KM), iznos koji Uprava smatra dostatnim. S obzirom da se procjena radi za svaki pojedinačni slučaj, nije praktično procijeniti finansijski učinak promjena u pretpostavkama na temelju kojih Uprava procjenjuje potrebu za rezervacijama na datum izvještavanja.

5. Prelaz na MSFI 9

Procijenjeni utjecaj usvajanja MSFI 9 – Prvo usvajanje (eng. "FTA")

Novi računovodstveni standard MSFI 9, objavljen u julu 2014. godine od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB-a) i kojeg je usvojila Europska Komisija Uredbom br. 2016/2251, od 1. januara 2018. godine, je zamijenio postojeći MRS 39 koji je regulirao priznavanje i mjerenje finansijskih instrumenata.

U nastavku je utjecaj usvajanja MSFI 9 na neto imovinu Banke na dan 1. januar 2019. godine koji nastaju uglavnom iz:

- iz obaveze redefinisavanja ispravke vrijednosti finansijske imovine u portfoliju (kako kvalitetne tako i nekvalitetne) koristeći model očekivanog gubitka – uz uključivanje višestrukih prospektivnih komponenti – u zamjenu za postojeći model gubitaka. Konkretno, vezano za kvalitetne izloženosti, povećanje ispravke vrijednosti se pripisuje (i) raspoređivanju dijela kvalitetnog portfolija u "Fazu 2" na osnovu definisanih kriterija dodjele, uz posljedičnu potrebu za obračunom očekivanog gubitka za čitav preostali vijek trajanja finansijske imovine, i (ii) uključivanju parametara "predviđanja" koji proizlaze iz budućih makroekonomskih scenarija u izračunavanju očekivanih gubitaka. U pogledu djelomično ili u potpunosti nekvalitetnih kredita, utjecaj je u suštini uzrokovan uključivanjem parametara "predviđanja" koji nastaju iz razmatranja budućih makroekonomskih scenarija u obračunu za sve kategorije nekvalitetnih kredita i uključivanjem scenarija prodaje predviđenog ciljem Banke da smanji nekvalitetnu imovinu, za dio portfolija nekvalitetnih potraživanja sa karakteristikama prenosivosti;

- iz potrebe za reklasificiranjem pojedinačnih finansijskih sredstava u portfolio na osnovu kombinovanog rezultata dva klasifikacijska kriterija koje donosi standard: poslovni model na kojem se upravlja ovim instrumentima i ugovorne karakteristike povezanih novčanih tokova (SPPI Test).

Banka je usvojila zahtjeve MSFI-ja 9 "Finansijski instrumenti" na dan 1. januar 2018. godine. Utjecaj prelaska na MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine na finansijske izvještaje Banke odrazio se na umanjenju neto imovine u iznosu od 5.568 hiljada KM, koja proizlazi iz:

- Smanjenje u iznosu od 5.020 hiljada KM iz dodatnog umanjenja vrijednosti;
- Povećanje rezervi za finansijske garancije i odobrene neiskorištene kredite u iznosu od 548 hiljada KM.

Banka ostaje snažno kapitalizirana i nakon usvajanja MSFI-ja 9. Stope adekvatnosti kapitala na dan 31. decembar 2018. godine su prikazane u Bilješki 6.4.

Utjecaj usvajanja MSFI 9 je prikazan u tabeli u nastavku:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Bilješka	31. decembar 2017. MRS 39	Reklasifikacija	Ponovno mjerenje	1. januar 2018. MSFI 9
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti		792.940	-	-	792.940
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH		334.508	-	-	334.508
Kredit i potraživanja dati bankama	20	335.193	-	236	335.429
Kredit i potraživanja dati klijentima	21	2.202.535	(1.018)	(6.168)	2.195.349
– U kredite i potraživanja po fer vrijednosti	21	-	1.018	(1)	1.017
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	25	294	(294)	-	-
– U finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	294	-	294
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		112.438	-	-	112.438
Finansijska imovina koja se drži do dospelja	26	132.110	(132.110)	-	-
– U finansijsku imovinu po amortizovanom trošku	24	-	132.110	(39)	132.071
Imovina raspoloživa za prodaju		152	-	-	152
Ulaganja u zavisna društva		11.050	-	-	11.050
Ulaganja u pridružena društva		2	-	-	2
Odgodena poreska imovina		291	-	-	291
Akontacija tekućeg poreza na dobit		2.977	-	-	2.977
Ostala imovina i potraživanja	29	61.396	-	952	62.348
Ulaganja u investicijske nekretnine		35.267	-	-	35.267
Nekretnine i oprema		103.075	-	-	103.075
Nematerijalna imovina		12.416	-	-	12.416
UKUPNA IMOVINA		4.136.644	-	(5.020)	4.131.624
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama		145.842	-	-	145.842
Obaveze prema klijentima		3.289.275	-	-	3.289.275
Subordinisani dug		61.823	-	-	61.823
Rezervisanja za obaveze i troškove	36	26.181	-	548	26.729
Ostale obaveze		65.788	-	-	65.788
UKUPNO OBAVEZE		3.588.909	-	548	3.589.457
KAPITAL I REZERVE					
Dionički kapital		247.167	-	-	247.167
Dionička premija		4.473	-	-	4.473
Rezerva fer vrijednosti		225	-	-	225
Regulatorne rezerve za kreditne gubitke		102.443	-	-	102.443
Zadržana dobit		193.427	-	(5.568)	187.859
UKUPNI KAPITAL I REZERVE		547.735	-	(5.568)	542.167
UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I REZERVE		4.136.644	-	(5.020)	4.131.624

Tabela u nastavku prikazuje prvobitne metode vrednovanja u skladu sa MRS-om 39 i nove kategorije vrednovanja u skladu sa MSFI 9 za finansijsku imovinu i finansijske obaveze Banke na dan prve primjene 1. januar 2018.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Bilješka	Prvobitna klasifikacija u skladu sa MRS 39	Nova klasifikacija u skladu sa MSFI 9	Promjena u vrednovanju		Efekti promjena u skladu sa MSFI 9
				Izvorni knjigovodstveni iznos prema MRS-u 39	Novi knjigovodstveni iznos prema MSFI-u 9	
Finansijska imovina						
Novac i novčani ekvivalenti		Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak	792.940	792.940	-
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH		Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak	334.508	334.508	-
Kredit i potraživanja dati bankama	20	Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak	335.193	335.429	236
Kredit i potraživanja dati klijentima	21	Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak Po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	2.201.517 1.018	2.195.349 1.017	(6.168) (1)
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	22, 25	Imovina raspoloživa za prodaju	Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	294	294	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		Fer vrijednost kroz bilans uspjeha	Fer vrijednost kroz bilans uspjeha	112.438	112.438	-
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	26, 24	Imovina u posjedu do dospelja	Amortizovani trošak	132.110	132.071	(39)
Ostala imovina i potraživanja	29	Kredit i potraživanja	Amortizovani trošak	61.396	62.348	952
UKUPNA FINANSIJSKA IMOVINA				3.971.414	3.966.394	(5.020)
Finansijske obaveze						
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama		Depoziti i uzeti zajmovi od drugih finansijskih institucija	Amortizovani trošak	145.842	145.842	-
Obaveze prema klijentima		Depoziti od klijenata	Amortizovani trošak	3.289.275	3.289.275	-
Subordinisani dug		Subordinisane obaveze	Amortizovani trošak	61.823	61.823	-
Rezervisanja za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite	36	Rezervisanja za obaveze i troškove	Amortizovani trošak	4.053	4.601	548
Ostale obaveze		Ostale obaveze	Amortizovani trošak	65.788	65.788	-
UKUPNE FINANSIJSKE OBAVEZE				3.566.781	3.567.329	548

6. Upravljanje finansijskim rizikom

Usljed svojih aktivnosti Banka je izložena različitim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti, tržišnom riziku i operativnom riziku. Tržišni rizik uključuje rizik stranih valuta, kamatne stope i drugi rizik cijena.

Banka je uspostavila integrisani sistem upravljanja rizikom što uključuje analizu, procjenu, prihvatanje i upravljanje određenim stepenom rizika ili kombinacijom rizika. Prihvatanje rizika predstavlja bit finansijskog poslovanja Banke, a operativni rizik predstavlja neizbježnu posljedicu poslovanja.

Uprava je odgovorna za uspostavljanje i nadzor okvira upravljanja finansijskim rizikom Banke.

Upravljanje rizikom vrši Sektor za upravljanje i kontrolu rizika čiji je glavni zadatak pružanje podrške finansijskim operacijama, koordinacija pristupa domaćim i stranim finansijskim tržištima, pregled i upravljanje finansijskim rizikom kroz interne izvještaje o rizicima uključujući analizu veličine i nivoa rizika.

6.1. Kreditni rizik

Kontrola ograničavanja rizika i procedure ublažavanja

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da druga ugovorna strana neće biti u mogućnosti da u potpunosti isplati iznose po dospelju. Banka strukturira nivo kreditnog rizika koji preuzima postavljanjem limita na iznos rizika koji je prihvaćen u odnosu na jednog zajmoprimca ili grupu najmoprimaca, kao i na segmente industrije. Takvi rizici se prate na revolving osnovi i podliježu godišnjoj ili češćoj reviziji.

Izloženosti kreditnom riziku se upravlja redovnom analizom sposobnosti najmoprimaca i potencijalnih najmoprimaca da ispune obaveze plaćanja kamata i otplate glavnice te promjenom kreditnih limita gdje je to prikladno. Izloženosti kreditnom riziku se također djelomično upravlja preko pribavljanja kolaterala i korporativnih i ličnih garancija.

Aktivnosti Banke mogu dovesti do rizika u trenutku namire transakcija i trgovanja. "Rizik poravnanja" je rizik gubitka uslijed neispunavanja obaveza subjekta da isporuči gotovinu, hartije od vrijednosti ili drugu imovinu kako je ugovoreno.

Za određene vrste transakcija, Banka ublažava ovaj rizik obavljanjem poravnanja preko posrednika za poravnanje/izmirenje kako bi se osiguralo da se trgovina izmiruje samo kada su obje strane ispunile svoje ugovorne obaveze obračuna. Limiti poravnanja su dio procesa odobravanja kredita i praćenja limita. Prihvatanje rizika poravnanja za poslove slobodnog poravnanja zahtijeva odobrenje specifično za transakcije ili specifično za drugu stranu od odjela upravljanja rizikom unutar Banke.

Nadzorni odbor Banke donosi odluku o sastavu i ovlaštenjima Kreditnog odbora i Kreditnog odbora za problematične kredite. Kreditni odbor, u okviru svojih ovlaštenja, može delegirati kreditna ovlaštenja na niže nivoe odlučivanja i imenovati nosioce kreditnih ovlasti za donošenje odluka. Ovlaštenja i procedura rada Kreditnog odbora i Kreditnog odbora za problematične kredite su definisana Pravilnikom o radu tih tijela.

Vanbilansni kreditni instrumenti

Primarna svrha ovih instrumenata je da osiguraju da su sredstva dostupna klijentu prema potrebi. Garancije i akreditivi nose isti rizik kao i zajmovi i osigurani su sa sličnim kolateralima kao i krediti.

6.1 1. Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti

Slijedeća tabela pokazuje i informacije o kreditnoj kvaliteti finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku. Za kreditne obaveze i finansijske garancije, iznosi predstavljaju odobrene ili garantovane iznose.

Objašnjenje termina "Faza 1", "Faza 2" i "Faza 3" je uključen u Bilješki 3.11.1.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	2018. Ukupno	2017. Ukupno
Kredit i potraživanja dati bankama po amortizovanom trošku						
Odličan	233.195	-	-	-	233.195	277.199
Veoma dobar	83.913	-	-	-	83.913	58.228
Dobar	-	-	-	-	-	-
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-	-
Podstandardni	-	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-	-
Neocijenjeni	-	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	317.108	-	-	-	317.108	335.427
Manje: umanjenje vrijednosti	(1)	-	-	-	(1)	(234)
Neto vrijednost	317.107	-	-	-	317.107	335.193

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	2018. Ukupno	2017. Ukupno
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku						
Odličan	35.880	1.208	-	-	37.088	10.481
Veoma dobar	1.322.753	91.623	-	164	1.414.540	1.329.262
Dobar	147.994	39.173	-	-	187.167	187.874
Zadovoljavajući	531.810	175.787	-	28	707.625	586.271
Podstandardni	11.181	52.179	-	253	63.613	65.798
Gubitak	1	(1)	159.034	26.828	185.862	213.043
Neocijenjeni	1.118	2.367	-	32	3.517	6.857
Ukupno bruto	2.050.737	362.336	159.034	27.305	2.599.412	2.399.586
Manje: umanjenje vrijednosti	(10.735)	(15.912)	(137.613)	(20.437)	(184.697)	(197.051)
Neto vrijednost	2.040.002	346.424	21.421	6.868	2.414.715	2.202.535

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	2018. Ukupno	2017. Ukupno
Finansijska imovina po amortizovanom trošku (2017.: finansijska imovina koja se drži do dospelja)						
Odličan	96.368	-	-	-	96.368	43.259
Veoma dobar	-	-	-	-	-	34.401
Dobar	17.163	14.213	-	-	31.376	23.737
Zadovoljavajući	19.568	-	-	-	19.568	30.949
Podstandardni	-	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-	-
Neocijenjeni	-	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	133.099	14.213	-	-	147.312	132.346
Manje: umanjenje vrijednosti	(347)	(193)	-	-	(540)	(236)
Neto vrijednost	132.752	14.020	-	-	146.772	132.110

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	2018. Ukupno	2017. Ukupno
Odobreni neiskorišteni iznosi kredita					
Odličan	32.796	664	-	33.460	40.255
Veoma dobar	165.001	15.907	-	180.908	166.010
Dobar	151.027	34.437	-	185.464	173.920
Zadovoljavajući	195.055	47.723	-	242.778	170.617
Podstandardni	2.309	4.624	-	6.933	9.449
Gubitak	-	-	42	42	3.209
Neocijenjeni	2.482	2.055	-	4.537	4.483
Ukupno bruto	548.670	105.410	42	654.122	567.943
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.798)	(1.670)	(31)	(3.499)	(3.632)
Neto vrijednost	546.872	103.740	11	650.623	(564.311)

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	2018. Ukupno	2017. Ukupno
Finansijske garancije					
Odličan	360	200	-	560	703
Veoma dobar	25.707	6.085	-	31.792	32.656
Dobar	69.559	28.459	-	98.018	141.071
Zadovoljavajući	113.144	28.563	-	141.707	98.064
Podstandardni	9.805	13.799	-	23.604	24.062
Gubitak	-	-	497	497	3.462
Neocijenjeni	450	608	-	1.058	1.168
Ukupno bruto	219.025	77.714	497	297.236	301.186
Manje: umanjenje vrijednosti	(266)	(164)	(411)	(841)	(421)
Neto vrijednost	218.759	77.550	86	296.395	300.765

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	2018.	2017.
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti		
Odličan	64	-
Veoma dobar	773	-
Dobar	-	-
Zadovoljavajući	53	-
Podstandardni	-	-
Gubitak	3	-
Neocijenjeni	-	-
Ukupno	893	-

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	2018.	2017.
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		
Odličan	-	28.139
Veoma dobar	81.560	84.299
Dobar	-	-
Zadovoljavajući	-	-
Podstandardni	-	-
Gubitak	-	-
Neocijenjeni	-	-
Ukupno	81.560	112.438

U sljedećoj tablici navedene su informacije o stanju kredita i predujmova klijenata koji su dospjeli u fazama 1,2 i 3.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	2018. Ukupno	2017. Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Bruto knjigovodstvena vrijednost					
Current	1.956.390	265.254	6.630	2.228.274	2.037.728
Overdue < 30 days	93.358	72.776	4.316	170.450	159.750
Overdue > 30 days < 90 days	988	24.306	7.622	32.916	54.482
Overdue > 90 days	-	-	140.467	140.467	147.626
Total:	2.050.736	362.336	159.035	2.572.107	2.399.586

6.1.2. Analiza kreditnog kvaliteta

Novac i novčani ekvivalenti

U okviru novca i novčanih ekvivalenata Banka je na dan 31. decembar 2018. godine držala 37.234 hiljade KM (2017.: 29.554 hiljada KM) kod drugih banaka koje su ocijenjene, na temelju S&P-a, najmanje AA- do BBB+.

6.1.3. Kolaterali i druga kreditna poboljšanja

Tokom godine, Banka u pozicijama finansijske i nefinansijske imovine u posjedu ima i stavke koje je stekla uzimanjem u posjed kolaterala koji su služili kao osiguranje kreditne izloženosti, u slučaju nevraćanja duga od strane dužnika. Ovakav proces stjecanja uglavnom se odnosi na nekretnine, opremu, vozila i depozite. Ponovno stečena imovina se prikazuje kao takva u Izvještaju o finansijskom položaju Banke u trenutku kad se steknu uslovi za njeno sticanje u skladu sa MSFI i lokalnim propisima. Politika Banke je da proda ovako stečenu imovinu, a tokom vremena posjedovanja ove imovine do trenutka prodaje trećim stranama imovina može biti privremeno u upotrebi za operativne aktivnosti Banke ili za iznajmljivanje trećim stranama.

Politika Banke u vezi stjecanja kolaterala se nije bitnije promijenila tokom izvještajnog perioda i nema značajnih promjena kvalitete kolaterala u odnosu na raniji period.

Stambene hipoteke

Tabele u nastavku pokazuju kreditne izloženosti stambenih kredita stanovništvu u rasponima omjera kredita i vrijednosti kolaterala (LTV). LTV se računa kao odnos bruto iznosa kredita i vrijednosti kolaterala. Vrednovanje kolaterala isključuje bilo kakva usklađenja za sticanje i prodaju kolaterala. Vrijednost kolaterala za stambene kredite se zasniva na vrijednosti kolaterala u trenutku priznavanja na bazi indeksa cijena stambenih nekretnina. Za kredite umanjene vrijednosti vrijednost kolaterala se zasniva na najnovijim procjenama.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
LTV ratio		
Manje od 50%	41.330	39.467
51–70%	47.560	35.104
71–90%	58.421	42.417
91–100%	12.289	10.458
Više od 100%	13.107	21.116
Ukupno	172.707	148.562

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	2018.
Credit-impaired loans	
Less than 50%	1.054
51–70%	11
More than 70%	3.205
	3.484
Total	7.754

Imovina stečena preuzimanjem kolaterala

Detalji finansijske i nefinansijske imovine stečene preuzimanjem kolaterala tokom godine koji služe kao jamstvo za kredite i potraživanja na kraju godine su prikazani kako slijedi.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Nekretnine	71	102
Ukupno	71	102

6.1.4. Umanjenje vrijednosti uslijed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

(i) Značajno povećanje kreditnog rizika (SICR)

Banka smatra da je finansijski instrument pretrpio značajno povećanje kreditnog rizika kada je jedan ili više kvantitativnih ili kvalitativnih kriterija zadovoljen. Kriteriji za utvrđivanje značajnog povećanja kreditnog rizika su definisani radi pravilne raspodjele izloženosti u "Faza 1" ili "Faza 2".

Kvantitativni kriterij

Za korporativne klijente, kvantitativni kriteriji procjenjuju je li rizik od neplaćanja obaveza značajno povećan od početnog priznavanja, preko praga povećanja vjerovatnosti neispunavanja obaveza od 250%. Kvantitativni kriteriji postavljaju se pojedinačno za svaki proizvod. Ne provodi se grupisanje izloženosti, tj. mjerenje značajnog povećanja kreditnog rizika na kolektivnoj osnovi.

Kao kvantitativna mjera u slučaju retail klijenata, upoređuje se preostala vjerovatnoća neispunavanja obaveza na datum izvještavanja s odgovarajućim očekivanim uslovnim PD-om iz izvorne vintage krive (tj. razmatranje PD na početku, uzimajući u obzir da će posmatrana rizična partija opstati, tj. u potpunosti će biti otplaćena ili obaveze neće biti izmirene, do datuma izvještavanja). Povećanje kreditnog rizika mjeri se relativnim pristupom i upoređuje s fiksnom vrijednošću praga (eng. "SICR threshold"). Razine pragova izračunavaju se na razini portfolija za sve portfolije koji su uključeni u PD modelima temeljenim na procjeni.

Kvantitativni kriterij

Elementi koji će biti glavne odrednice koje treba razmotriti u svrhu procjene koraka između različitih faza su sljedeći:

- Eventualna prisutnost dospjelog iznosa koji kasni 30 dana. U ovakvom slučaju kreditni rizik takve izloženosti smatra se "značajno povećanim" i klasifikuje se u fazu 2;
- Postojanje "forbearance" mjera;
- Kvalitativne informacije o pogoršanju kreditne kvalitete zbog kojih je klijent uključen na listu praćenja;
- Određeni pokazatelji internog sistema praćenja kreditnog rizika i sistema ranog upozoravanja.

Utvrđivanje je li određen faktor relevantan, kao i njegova važnost u odnosu na druge faktore, ovisi o vrsti proizvoda i karakteristikama finansijskog instrumenta. Shodno tome, nije moguće definisati niti jedan skup faktora koji određuju je li došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

(ii) Nivoi kreditnog rizika

Banka koristi interne ocjene kreditnog rizika koje odražavaju procjenu vjerovatnoće gubitka/neispunavanja obaveza pojedinačnih komitenata. Banka koristi interne modele ocjenjivanja/rangiranja prilagođene različitim kategorijama komitenata. Podaci o dužniku kao i specifične informacije o kreditu prikupljene u vrijeme podnošenja zahtjeva za kredit uključuju se u ovaj rejting model. Osim toga, model omogućuje i uključivanje iskustvene procjene kreditnog službenika u dodjeljivanje konačnog rejtinga za svaku pojedinačnu izloženost. Na takav način, omogućeno je uključivanje relevantnih faktora koji nisu obuhvaćeni kao dio ostalih ulaznih podataka u rejting model. Ocjene kreditnog rizika su definisane tako da se rizik od neplaćanja eksponencijalno povećava kako se ocjena kreditnog rizika povećava.

Slijede dodatna razmatranja za svaku vrstu portfolija koju drži Banka.

Fizička lica

Nakon datuma početnog priznavanja za fizička lica, ponašanje dužnika prati se na periodičnoj osnovi kako bi se razvila Ocjena ponašanja. Sve druge poznate informacije o najomprimcu koji utječu na njihovu kreditnu sposobnost kao što su nezaposlenost i prethodna platežna historija također su ugrađeni u rezultat ponašanja. Ovaj rezultat je mapiran na PD.

Pravna lica

Za pravna lica, rejting se utvrđuje na razini dužnika. Voditelj poslovnog odnosa uključuje sve ažurirane ili nove podatke i ocjene dužnikove kreditne sposobnosti u predviđeni model na kontinuiranoj osnovi. Također, odgovorni voditelj kreditnog odnosa će svake godine ažurirati informacije o kreditnoj sposobnosti dužnika iz dostupnih izvora kao što su finansijski izvještaji. Time će se odrediti ažurirani interni kreditni rejting i pripadajući PD.

U okviru pravnih lica Banka ima dva rejting modela: Large Corporate Rating Model i Regular Corporate Rating Model. Prema generalnom konceptu skala rangiranja klijenata unutar grupe pravnih lica obuhvata 25 rejting ocjene za non-default klijente i 1 ocjenu za klijente u defaultu.

Dodatno, za kategoriju malih i srednjih preduzeća, Banka koristi SMB rejting model. Prema generalnom konceptu skala rangiranja SMB klijenata obuhvata ukupno 12 rejting ocjena za klijente koji nisu u defaultu, kako bi se dobile sve predviđene kategorije rizika po sistemu internog rejtinga.

Lokalne i regionalne vlade

Za lokalne i regionalne vlasti, Banka koristi model rangiranja lokalnih i regionalnih vlada. Prema općoj koncepciji ljestvice LRG rangiranja, klijenti uključuju 9 rejtinga za klijente koji nisu u defaultu i jedan za default klijente.

Finansiranje projekata

Za potrebe finansiranja projekta, Banka koristi model za ocjenu projektnog finansiranja. Prema općem konceptu rejting ljestvice klijenti PF-a uključuju 4 ocjene za klijente koji nisu u defaultu i jednu za default klijente.

Finansijske institucije

Za finansijske institucije Banka koristi sljedeće rejting modele: FI (Bank) Rating Model, Insurance Rating Model, Sovereigns Rating Model i Funds Rating Model. U procesu rangiranja klijenata u kategoriji finansijskih institucija finalni rejting određuje se na nivou RBI odgovorne jedinice. Prema generalnom konceptu skala rangiranja klijenata po navedenim rejting modelima ima 9 ocjena za klijente koji nisu u default-u, i jednu ocjenu za default klijente, osim po FI rejting ljestvici koja uključuje 25 ocjena za klijente koji nisu u defaultu i 1 za default klijente.

(iii) Definisane statusa neizmirivanja obaveza ("default")

Portfolio pravnih lica

"Staging" kriteriji su odobreni u skladu s MSFI 9 i bazirani su na parametrima rizika dostupnim u Banci. Dodjelom default statusa, klijent prelazi na individualnu procjenu potencijalnih gubitaka (eng. ILLP), čime dobija i status faze 3 po MSFI 9 metodologiji, što u tom momentu predstavlja nekvalitetnu aktivnu.

Default status, odnosno individualna rezervisanja za kreditne gubitke, moraju biti dodijeljena svim kreditnim plasmanima dužnika ili grupe dužnika koji:

- u izmirivanju obaveza prema Banci kasne više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti od EUR 250 i 2,5% od vrijednosti ukupno ugovorenih kreditnih plasmana (kvantitativni kriterij)
- ili vrlo vjerovatno neće moći izmiriti obaveze prema Banci iz svojih primarnih izvora finansiranja (kvalitativni kriterij).

Banka (odnosno RBI grupa) je definisala kvalitativne indikatore koji se trenutno koriste kako bi se identifikovala vjerovatnoća da klijent neće moći izmiriti svoje obaveze prema Banci (npr. pokrenut stečajni postupak, otpis dijela potraživanja, obustava plaćanja kamate, cross-default itd.)

MSFI 9 zahtijeva korištenje nekoliko scenarija (minimalno 2) u okviru obračuna ILLP-a, uzimajući u obzir sljedeće principe:

- Izvjesnost scenarija
- Mogućnost dokumentovanja istog
- Historijski parametri/pokazatelji

Scenariju koji je izvjestan da će se desiti/realizovati u narednom periodu se dodjeljuje ponder vjerovatnoće od 90%, dok se scenarijima čija izvjesnost je manje realna dodjeljuju ponderi vjerovatnoće od po 10%, kao unificirano pravilo za sve klijente. Ponderi će biti revidirani na godišnjem nivou. Za slučaj klijenta koji je going concern kao drugi scenario eventualno je moguće koristiti realizaciju kolaterala kroz sudski postupak gdje je na bazi historijskih posmatranja zaključeno da se koristi ponder 10% (analiza rađena na bazi historijskih promjena zadnjih 5 godina prenosa klijenata iz odjela rana faza u kasna faza – predmetna analiza će biti revidirana na godišnjem nivou).

MSFI 9 razlikuje kredite vrjednovane po fer vrijednosti i amortizovanim troškovima.

Portfolio fizičkih lica

Kao i kod pravnih lica, u segmentu fizičkih lica dodjelom default statusa, klijent prelazi u status nivoa 3 po MSFI 9 metodologiji, što u tom momentu predstavlja nekvalitetnu aktivu.

- Rezervisanja za kreditne gubitke moraju biti dodijeljena svim kreditnim plasmanima dužnika ili grupe dužnika koji:
- u izmirivanju obaveza prema Banci kasne više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti od EUR 10 (kvantitativni kriterij);
 - vrlo vjerovatno neće izmiriti obaveze prema Banci (kvalitativni kriterij).

Banka je u svojim internim procedurama definisala kvalitativne kriterije uslijed kojih kreditna izloženost dobija status klijenta koji vrlo vjerovatno neće izmiriti obaveze prema Banci (npr. bankrot dužnika, cross-default, loša restruktura itd.)

(iv) Uključivanje faktora predviđanja

Pri izračunu očekivanog kreditnog gubitka primjenjuje se i višestruki makroekonomski scenariji. Banka primjenjuje tri perspektivna globalna ekonomska scenarija (baseline, upside i downside) te se ovaj pristup smatra dovoljnim za izračunavanje nepristrasnog očekivanog gubitka u većini ekonomskih okruženja. Pri izračunu očekivanog kreditnog gubitka Banka dodjeljuje pondere od 50%: 25%: 25% za svaki od tri makroekonomska scenarija (baseline, upside i downside).

Vjerovatnoća defaulta (PD) je, gdje je relevantno, prilagođena statusu makroekonomije. Makroekonomski model uključuje i informacije o budućnosti. Osnovne makroekonomske prognoze s dvogodišnjim vremenskim opsegom se ažuriraju najmanje jednom u svakom tromjesečju i dostavljaju se odgovornim jedinicama unutar RBI grupe.

Od 1. januara 2018. forward-looking informacije se razmatraju u procjeni kreditnog rizika. To znači da cjeloživotni PD, historijski rejting i njegov prateći PD uključuju informacije o budućnosti.

Prilagođavanje se vrši korištenjem makroekonomskih perspektiva u posmatranom vremenu.

Osnovni scenario sa pripisanim dodatkom koji ima za cilj da reflektira efekte koji proizlaze iz mogućnosti realizacije alternative makroekonomskih scenarija.

(iv) Modificirana finansijska imovina

Uvjeti iz ugovora o kreditu mogu biti modifikovani iz različitih razloga uključujući promjene uvjeta na tržištu, zadržavanje od strane klijenata, i ostalih faktora koji nisu povezani sa trenutnim ili potencijalnim pogoršanjem kredita klijenta. Postojeći kredit čiji su uvjeti modificirani može prestati biti priznat a revidirani kredit priznat kao novi kredit po fer vrijednosti u skladu sa računovodstvenim politikama objavljenim u Bilješci 3.11.1 (iii)

Kada su uvjeti finansijske imovine modificirani i modifikacija nije rezultirala pogoršanjem, odlučivanje ukoliko je kreditni rizik imovine značajno uvećan reflektuje se poređenjem sljedećeg:

- njegov preostali cjeloživotni PD na datum izvještavanja po modificiranim uvjetima; i
- preostali cjeloživotni PD procijenjen po podacima iz inicijalnog priznavanja i izvornih ugovornih uvjeta.

Kada modifikacija rezultira u pogoršanju, novi zajam se priznaje i dodjeljuje na "Faza 1" (pod pretpostavkom da nije obezvrijeđen u tom trenutku).

Banka revidira kredite klijentima koji su u finansijskim poteškoćama ("forbearance") da bi maksimizirala mogućnosti naplate i minimizirala rizik neplaćanja. Unutar politike "forbearance", forbearance se garantuje na selektivnoj osnovi ukoliko dužnik trenutno ne plaća kredit ili postoji veliki rizik od neplaćanja, ukoliko postoji dokaz da je dužnik učinio sve u njegovoj moći da plati pod ugovorenim uvjetima i da se od dužnika očekuje da ispoštuje revidirane uvjete.

Revidirani uvjeti uglavnom uključuju produženje dospeljeća, mijenjajući termine plaćanja kamata i izmjenu uvjeta sporazuma o zajmu. Zajmovi stanovništva i preduzeća su predmet politike forbearance. Kreditni odbor Banke redovno pregleda izvještaje o forbearance aktivnostima.

Za finansijsku imovinu modificiranu kroz forbearance politiku Banke, ovisno o tome da li je modifikacija poboljšala ili povratila mogućnosti Banke da naplati kamatu i glavnice kao i prethodno iskustvo Banke na sličnim forbearance aktivnostima, odražava se na procjenu PD.

Generalno, forbearance je kvalitativni indikator značajnog povećanja kreditnog rizika. Očekivanje forbearance-a može stvoriti dokaz da je izloženost kredita obezvrijeđena (Bilješka 3.11.1). Klijent mora da konzistentno pokaže ponašanje dobrog platiše, u nekom vremenskom razdoblju, prije nego izloženost kredita postane obezvrijeđena/nenaplativa ili se PD smanji tako da rezervisanje za gubitke ponovo bude izmjeren po iznosu jednakom fazi 1.

(v) Mjerenje očekivanog kreditnog gubitka

Procjena kreditnog rizika i procjena očekivanih kreditnih gubitaka su nepristrasna i vjerovatnoćom prilagođena i uključuju sve dostupne informacije koje su relevantne za procjenu, uključujući informacije o prošlim događajima, trenutnim uslovima i razumnim i održivim prognozama budućih događaja i ekonomskih uslova na datum izvještavanja. Pored toga, procjena očekivanih kreditnih gubitaka treba uzeti u obzir vremensku vrijednost novca. Generalno, Banka izračunava ECL koristeći tri glavne komponente: vjerovatnoću neizvršenja obaveza (eng. probability of default, dalje: PD); gubitak u trenutku statusa neispunjena obaveza (eng. Loss Given Default, dalje: LGD); i izloženost u trenutku neispunjena obaveza (eng. Exposure at Default, dalje: EAD).

Dvanaestomjesečni ECL izračunava se množenjem 12-mjesečnog PD, LGD i EAD. Cjeloživotni ECL se izračunava korištenjem cjeloživotnog PD-a. Dvanaestomjesečni i cjeloživotni PD predstavljaju vjerovatnost neispunjavanja obaveza u sljedećih 12 mjeseci i preostalo dospeljeće instrumenta.

EAD predstavlja očekivani saldo u momentu neispunjavanja obaveza, uzimajući u obzir otplatu glavnice i kamate od datuma bilansa stanja do momenta neispunjavanja obaveza, zajedno s očekivanim smanjenjem iznosa založenih objekata.

(vi) Umanjenje vrijednosti

Sljedeća tabela prikazuje uskladu od početnog do završnog stanja umanjenja vrijednosti po klasama finansijskih instrumenata. Komparativni podaci za 2017. godinu predstavljaju umanjenje vrijednosti obračunato u skladu sa MRS 39.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	2018. Ukupno	Individu-alna	Kolektivna	2017. Ukupno
Kreditni i potraživanja klijentima po amortizovanim trošku								
Stanje 01. januar 2018.	8.672	9.758	159.471	19.150	197.051	193.089	18.305	211.394
Efekt prve primjene MSFI 9	2.531	4.416	(779)	-	6.168	-	-	-
Transfer u Nivo 1	1.887	(1.416)	(471)	-	-	-	-	-
Transfer u Nivo 2	(1.009)	2.210	(1.201)	-	-	-	-	-
Transfer u Nivo 3	(186)	(1.598)	1.784	-	-	-	-	-
Neto mjerenje umanjenja vrijednosti	(1.160)	2.542	4.728	1.287	7.397	21.090	1.011	22.101
Trajni otpisi i ostale promjene	-	-	(25.919)	-	(25.919)	(36.444)	-	(36.444)
Stanje 31. decembar 2018.	10.735	15.912	137.613	20.437	184.697	177.735	19.316	197.051

6.1.5. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine – uporedni podaci po MRS 39

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine prikazane u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima, umanjena za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnom riziku bez uzimanja u obzir vrijednosti bilo kojeg pribavljenog kolaterala.

Finansijska imovina	Imovina kojoj nije umanjena vrijednost		Imovina umanjene vrijednosti				Ukupna neto knjigovodstvena vrijednost
	Ukupna bruto knjigovodstvena vrijednost	Nedospjeli krediti bez priznatog umanjenja	Dospjeli krediti bez priznatog umanjenja	Kreditni za koje je priznato umanjeno na grupnoj osnovi	Pojedinačno umanjeno krediti (ukupna knjigovodstvena vrijednost)	Umanjenje vrijednosti	
Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM							
31. decembar 2017.							
Novac i novčani ekvivalenti	792.940	792.940	-	-	-	-	792.940
Obavezna rezerva kod CBBH	334.508	334.508	-	-	-	-	334.508
Plasmani kod drugih banaka	335.427	335.427	-	-	-	-	335.427
Kreditni dati klijentima:							
Javni sektor	13.325	13.325	-	-	-	-	13.325
Ostali finansijski i nefinansijski sektor	976.733	844.962	22.160	2.424	107.187	(86.373)	890.360
Stanovništvo	1.409.528	1.097.541	163.114	26.281	122.591	(110.678)	1.298.849
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	294	294	-	-	-	-	294
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	112.438	112.438	-	-	-	-	112.438
Finansijska imovina koja se drži do dospelja	132.346	132.346	-	-	-	-	132.346
Ostala potraživanja	29.337	29.337	-	-	-	-	29.337
	4.136.876	3.693.118	185.274	28.705	229.778	(197.051)	3.939.824

Dospjeli krediti za koje nije priznato umanjeno vrijednosti

Kreditni klijentima dospjeli manje od 90 dana se ne uzimaju u obzir za posebno umanjeno vrijednosti, osim ukoliko druge informacije pokazuju suprotno. Bruto iznosi kredita klijentima koji su dospjeli, ali za koje nije priznato posebno umanjeno vrijednosti su kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Stanovništvo	Ostali finansijski i nefinansijski sektor	Ukupno
31. decembar 2017.			
Dospjeli do 30 dana	133.612	17.930	151.542
Dospjeli 31 do 90 dana	29.502	4.230	33.732
Ukupno	163.114	22.160	185.274

Neprihodujući krediti za koje je priznato umanjeno vrijednosti

Kreditni koji imaju status neizmirenja obaveza, a za koje je priznato umanjeno vrijednosti

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Stanovništvo	Ostali finansijski i nefinansijski sektor	Ukupno
31. decembar 2017.			
Kreditni koji imaju status neizmirenja obaveza – bruto	122.591	107.188	229.779
Umanjenje vrijednosti	(96.975)	(70.265)	(167.240)
Neto	25.616	36.923	62.539

6.1.6. Koncentracija kreditnog rizika prema geografskoj lokaciji

Banka nadzire koncentraciju kreditnog rizika po sektorima i geografskim regijama.

Geografska koncentracija u neto iznosima kreditne izloženosti je kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Bosna i Hercegovina	EU zemlje	Ne EU zemlje	Ukupno
31. decembar 2018.				
Računi kod CBBH i drugih banaka	409.295	33.404	3.830	446.529
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	376.261	-	-	376.261
Kreditni i potraživanja dati bankama	-	317.107	-	317.107
Kreditni i potraživanja dati klijentima	2.415.608	-	-	2.415.608
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	182	-	537
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	96.366	50.406	-	146.772
	3.297.885	401.099	3.830	3.702.814
31. decembar 2017.				
Računi kod CBBH i drugih banaka	407.251	27.412	2.142	436.805
Obavezna rezerva kod Centralne banke	334.508	-	-	334.508
Kreditni i potraživanja dati bankama	-	335.193	-	335.193
Kreditni i potraživanja dati klijentima	2.202.535	-	-	2.202.535
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	142	152	-	294
Finansijska imovina koja se drži do dospelja	54.478	77.632	-	132.110
	2.998.914	440.389	2.142	3.441.445

Koncentracija rizika ekonomskog sektora prikazana je u Bilješki 21.

6.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja moguću izloženost Banke vezano uz pribavljanje sredstava koja su potrebna Banci da bi izmirila svoje preuzete obaveze po finansijskim instrumentima. Banka održava likvidnost u skladu s propisima Agencije za bankarstvo.

Banka je izložena svakodnevnim pozivima na isplatu sredstava koje izmiruje raspoloživim novčanim izvorima koji se sastoje od prekonoćnih depozita, sredstava na tekućim računima, depozitima koji dopijevaju, povlačenja sredstava kredita, jemstava i ostalih derivata koji se podmiruju iz marži i ostalih iznosa na poziv za novčane derivate. Banka ne održava novčane izvore da bi pokrila sve navedene potrebe jer je iz iskustva moguće s velikom pouzdanosti predvidjeti minimalne iznose ponovnog ulaganja dospjelih sredstava. Banka utvrđuje limite za najniže iznose sredstava koja dopijevaju, a koja su raspoloživa za izmirivanje iznosa plativih na poziv, kao i najniže iznose međubankarskih i ostalih kredita za pokriće neočekivanih iznosa sredstava koja se povlače na zahtjev.

Tabela u nastavku prikazuje preostale ugovorene ročnosti finansijske imovine i obaveza Banke, na dan 31. decembar 2018. godine i 31. decembar 2017. godine, osim za finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koja se klasifikuje u skladu sa sekundarnim karakteristikama likvidnosti u period dospelja do jedan mjesec i obavezna rezerva koja se klasifikuje u period dospelja do jedan mjesec.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2018.						
Imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	842.786	-	-	-	-	842.786
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	376.261	-	-	-	-	376.261
Kredit i potraživanja dati bankama	317.107	-	-	-	-	317.107
Kredit i potraživanja dati klijentima	266.399	130.188	544.665	1.040.055	434.301	2.415.608
Finansijska imovina po FVOSD	537	-	-	-	-	537
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	81.560	-	-	-	-	81.560
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	9.909	-	24.303	112.560	-	146.772
Ukupno aktiva	1.894.559	130.188	568.968	1.152.615	434.301	4.180.631
Obaveze						
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	32.654	41.385	16.738	72.957	13.004	176.738
Obaveze prema klijentima	2.377.411	77.857	438.424	581.474	53.041	3.528.207
Subordinisani dug	-	-	-	-	61.800	61.800
Ukupno obaveze	2.410.065	119.242	455.162	654.431	127.845	3.766.745
31. decembar 2017.						
Imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	792.940	-	-	-	-	792.940
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	334.508	-	-	-	-	334.508
Kredit i potraživanja dati bankama	335.193	-	-	-	-	335.193
Kredit i potraživanja dati klijentima	83.104	167.820	585.205	962.315	404.091	2.202.535
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	112.438	-	-	-	-	112.438
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	-	-	-	294	294
Finansijska imovina u posjedu do dospijeca	12.967	7.054	43.838	68.251	-	132.110
Ukupno aktiva	1.671.150	174.874	629.043	1.030.566	404.385	3.910.018
Obaveze						
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	26.973	54.955	17.143	38.494	8.277	145.842
Obaveze prema klijentima	2.073.346	73.087	394.026	694.771	54.045	3.289.275
Subordinisani dug	-	-	-	-	61.823	61.823
Ukupno obaveze	2.100.319	128.042	411.169	733.265	124.145	3.496.940

Tabela u nastavku prikazuje preostala ugovorna dospijeca Banke za nederivativnu finansijsku imovinu. Tabela je sastavljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova finansijske imovine, uključujući kamatu koja će biti zarađena na tim sredstvima, osim u slučaju kada Banka predviđa da će se novčani protok dogoditi u drugom periodu.

Dospijeca za nederivatne finansijske obaveze

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Neto knjigovodstvena vrijednost	Manje od 1 mjesec	2 do 3 mjeseca	4 mjeseca do 1 godina	2 do 5 godina	Preko 5 godina	Bruto nominalni odliv
31. decembar 2018.							
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama	176.738	32.655	41.391	16.890	77.461	14.659	183.056
Obaveze prema klijentima	3.528.207	2.378.658	77.939	440.535	600.312	56.534	3.553.978
Subordinisani dug	61.800	-	-	4.834	19.336	66.634	90.804
	2.411.313	119.330	462.259	697.109	137.827	3.827.838	
31. decembar 2017.							
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama	145.842	26.975	54.958	17.355	41.772	9.747	150.807
Obaveze prema klijentima	3.289.275	2.378.671	77.939	440.557	600.512	56.572	3.554.251
Subordinisani dug	61.823	-	-	4.834	19.336	71.491	95.661
	2.405.646	132.897	462.746	661.620	137.810	3.800.719	

Sljedeća tabela prikazuje komponente Bančinih likvidnosnih rezervi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	2018.	2017.
Sredstva kod Centralne banke	409.295	407.252
Tekući računi kod drugih banaka	37.234	29.554
Gotovina i ekvivalenti gotovine	396.257	356.134
Ukupno	842.786	792.940

6.3. Tržišni rizik

Tržišni rizici se definišu kao rizici mogućih gubitaka uslijed promjena tržišnih cijena pozicija trgovinske i bankarske knjige. Procjene tržišnog rizika temelje se na promjenama valutnih kurseva, kamatnim stopama, kreditnim maržama, trošku kapitala i robe i drugim tržišnim parametrima.

Upravljanje tržišnim rizicima Banke vrši se u skladu sa lokalnim zakonom i odlukama i uputstvima lokalnih regulatora i u skladu sa standardima RBI Grupe (regulatorni okvir RBI Grupe i odluka Upravnog odbora RBI-a) i definisano je internim pravilima, procedurama i politikama koje su predmet redovnih internih revizija sa ciljem usklađivanja sa regulatornim promjenama, kao i poboljšanje procesa (tržišnog) upravljanja rizicima zbog promjena tržišnih uvjeta, definisanih strategija i poslovnih ciljeva. Proces upravljanja tržišnim rizikom sam po sebi uključuje ublažavanje, procjenu i ograničavanje izloženosti prije preuzimanja rizika, te procjenu i kontrolu preuzetog rizika cjelokupnog portfolija banke, tj. trgovačke i bankarske knjige. Uprkos postojanju ograničenja nametnutih od strane regulatora, Banka ograničava izloženost tržišnim rizicima u skladu sa svojim poslovnim strategijama usklađenim na nivou RBI, procesom odobravanja proizvoda i sistemom limita na pozicije tržišnog rizika, tj. otvorene pozicije tržišnog rizika, limiti na osjetljivost portfolija Banke u skladu sa promjenama faktora rizika i uspostavljanje sistema limita na rizičnu vrijednost ("VaR") na nivou knjige (trgovina i bankarstvo), nivo segmenata (upravljanje aktivom i pasivom i tržišta kapitala) i na nivou cijelog portfolija. Pored toga, za finansijske instrumente, koji se vode po fer vrijednosti, utvrđuje se ograničenje na smanjenje njihove tržišne vrijednosti, takozvani granični limit gubitka.

Još jedan važan dio u procesu upravljanja tržišnim rizikom je testiranje otpornosti na stres portfolia Banke u odnosu na ekstremne promjene tržišnih uvjeta i izračun osjetljivosti portfolia prema kriznim scenarijima, kao i utjecaj koji ona ima na finansijske rezultate. Testiranje otpornosti na stres ekstremnih promjena tržišnih uvjeta obavlja RBI na dnevnoj bazi.

Banka je izložena finansijskim rezultatima deviza, promjeni kamatnih stopa i promjeni cijena vrijednosnih papira u svom portfoliju.

6.3.1. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da promjene valutnih tečajeva, koji utječu na portfolio Banke, postoje u onoj mjeri u kojoj imovina i obaveze u jednoj valuti nisu usklađene po vrijednosti ili dospijeću. S obzirom na to da je lokalna valuta vezana za EUR, devizni rizik je ograničen.

Pored sistema limita VaR, Banka ograničava svoju izloženost korištenjem deviznih limita na otvorene pozicije za svaku valutu, limit na cijelu dugu ili kratku poziciju Banke, kao i limite gubitka.

Knjigovodstveni iznosi monetarne imovine i obaveza Banke po valuti na datum izvještajnog perioda su kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
Stanje na 31. decembar 2018.					
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti	715.720	58.884	6.083	62.099	842.786
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	376.261	-	-	-	376.261
Kredit i potraživanja dati bankama	-	206.340	89.806	20.961	317.107
Kredit i potraživanja dati klijentima	1.151.747	1.263.861	-	-	2.415.608
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	182	-	-	537
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	81.560	-	-	81.560
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	22.420	93.660	30.692	-	146.772
	2.266.503	1.704.487	126.581	83.060	4.180.631
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	28.525	148.213	-	-	176.738
Obaveze prema klijentima	2.110.066	1.211.752	124.301	82.088	3.528.207
Subordinisani dug	-	61.800	-	-	61.800
	2.138.591	1.421.765	124.301	82.088	3.766.745

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. KM vrijednost glavnice kod takvih ugovora određena je kretanjem kursa stranih valuta. Saldo glavnice tih izloženosti uključen je u tabeli gore u koloni "EUR".

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
Stanje na 31. decembar 2017.					
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti	667.499	66.434	3.486	55.521	792.940
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	334.508	-	-	-	334.508
Kredit i potraživanja dati bankama	-	236.648	74.471	24.074	335.193
Kredit i potraživanja dati klijentima	924.267	1.278.268	-	-	2.202.535
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	143	151	-	-	294
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	105.861	6.577	-	112.438
Finansijska imovina u posjedu do dospijeća	54.588	44.448	33.074	-	132.110
	1.981.005	1.731.810	117.608	79.595	3.910.018
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	25.179	120.649	13	1	145.842
Obaveze prema klijentima	1.834.713	1.258.409	117.441	78.712	3.289.275
Subordinisani dug	-	61.823	-	-	61.823
	1.859.892	1.440.881	117.454	78.713	3.496.940

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. KM vrijednost glavnice kod takvih ugovora određena je kretanjem kursa stranih valuta. Saldo glavnice tih izloženosti uključen je u tabeli gore u koloni "EUR".

6.3.1.1. Analiza devizne osjetljivosti

Sljedeća tabela prikazuje pet najvećih rizičnih vrijednosti (VaR) evidentiranih na dan 31. decembra 2018. i njihove vrijednosti na dan 31. decembra 2017. VaR je izračun na temelju statističkog modela 99% pouzdanosti i pod pretpostavkom da je portfolio konstantan tokom jednog dana.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	VaR		
Valuta	31.12. 2018.	Valuta	31.12. 2017.
USD	1	USD	4
TRY	<1	CNY	<1
JPY	<1	CHF	<1
CNY	<1	RSD	<1
AUD	<1	CAD	<1

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost Banke na povećanje ili smanjenje deviznih kurseva od 10% u odnosu na relevantne domaće valute. Stopa osjetljivosti od 10% koristi se prilikom internog izveštavanja ključnog rukovodstva o deviznom riziku i predstavlja procjenu rukovodstva o razumno mogućoj promjeni deviznih kurseva.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	USD rezultat		TRY rezultat	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Dobit ili gubitak	53	41	4	9

6.3.2. Kamatni rizik

Kamatni rizik odražava mogućnost gubitka dobiti i / ili erozije kapitala zbog promjene kamatnih stopa. Odnosi se na sve proizvode i bilanse koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik obuhvata dvije komponente: komponentu prihoda i komponentu ulaganja.

Komponenta prihoda proizilazi iz neusklađenosti aktivnih i pasivnih kamatnih stopa Banke (kamata na plasmane je fiksna, kamata za obaveze je varijabilna, i obrnuto).

Komponenta ulaganja je posljedica obrnutog odnosa između promjene cijene i kamatnih stopa vrijednosnih papira. Banka nastoji da se zaštiti od kamatnog rizika usklađivanjem vrste kamatne stope (fiksne, plutajuće i promjenjive), valute, povezane kamatne stope i datuma promjene kamatne stope za sve proizvode za koje zaključuje ugovore (koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa). Svaka nepodudarnost između gore navedenih elemenata dovodi do izloženosti Banke riziku kamatne stope.

6.3.2.1. BPV analiza osjetljivosti na kamatne stope

Za pozicije rizika kamatne stope, na dnevnoj osnovi, vrši se analiza osjetljivosti za jednu baznu tačku tokom paralelnog kretanja krivulje prinosa (vrijednost bazne tačke, 1 BPV), koja daje vrijednosti dobitaka i gubitaka portfolia za određeni dan.

U tabeli ispod prikazane su promjene sadašnje vrijednosti portfolia s rastom kamatne stope za 1 baznu tačku na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017., izražene u hiljadama KM za sljedeće valute: KM, EUR i USD, dok za ostale valute promjene sadašnjih vrijednosti su nematerijalne.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Valuta		
KM	(28)	(22)
EUR	42	32
USD	(2)	(2)
Ukupno BPV	12	8

U slučaju promjene (povećanja) kamatnih stopa za 1 bazni bod (paralelno kretanje krivulje prinosa za + 0,01%), efekti na sadašnju vrijednost portfolia Banke na dan 31. decembra 2018. godine bili bi sljedeći:

- za KM – sadašnja vrijednost smanjenja portfolia u iznosu od 28 hiljada KM, što predstavlja gubitak,
- za EUR – sadašnja vrijednost rasta portfolia u iznosu od 42 hiljade KM, što rezultira profitom,
- za USD – sadašnja vrijednost smanjenja portfolia u iznosu od 2 hiljade KM, što predstavlja gubitak.

U slučaju promjene krivulje prinosa za 50 baznih bodova, efekti na sadašnju vrijednost portfolia za 31. decembar 2018. i 31. decembar 2017. godine prikazani su u tablici ispod za valute s materijalnom izloženošću:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Valuta		
KM	(1.414)	(1.121)
EUR	2.083	1.621
USD	(89)	(99)
Ukupno BPV	580	401

U slučaju promjene (povećanja) kamatnih stopa za 50 baznih bodova (paralelno kretanje krivulje prinosa za 0,05%), Banka bi ostvarila:

- za KM – sadašnja vrijednost smanjenja portfolia u iznosu od 1.414 hiljada KM na dan 31. decembar 2018.
- za EUR – sadašnja vrijednost portfolia je povećana u iznosu od 2.083 hiljade KM na dan 31. decembar 2018.
- za USD – sadašnja vrijednost smanjenja portfolia u iznosu od 89 hiljada KM na dan 31. decembar 2018.

6.4. Upravljanje kapitalnim rizikom

Ciljevi Banke prilikom upravljanja kapitalom, koji je mnogo šira kategorija od "dioničkog kapitala" iskazanog u izvještaju o finansijskom položaju su sljedeći:

- Usaglasiti se sa zahtjevima vezanim za kapital koji su propisani od strane regulatora na tržištu banaka;
- Osigurati da je Banka u mogućnosti nastaviti sa neograničenim vijekom poslovanja da bi mogla obezbijediti povrat dioničarima, kao i koristi ostalim učesnicima na tržištu; i
- Održavati jaku kapitalnu osnovu koja će podržati razvoj poslovanja Banke.

Upravni odbor Agencije za bankarstvo je na sjednici održanoj 13. oktobra 2017. godine donio novu Odluku o izračunavanju kapitala banke čime je prestala da važi stara Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti (Službene novine FBiH. Broj 46/14).

U skladu sa novom odlukom kapitalni zahtjevi Banke na dan 31. decembar 2018. godine iznose kako slijedi:

	31.12. 2018. nerevidirano
Stope i nivoi kapitala	
Stopa redovnog osnovnog kapitala	13,47%
Višak redovnog osnovnog kapitala	188.750
Stopa osnovnog kapitala	13,47%
Višak osnovnog kapitala	125.553
Stopa regulatornog kapitala	16,72%
Višak regulatornog kapitala	132.536

U skladu sa novom Odlukom, u prijelaznim i završnim odredbama je propisano da se u prijelaznom periodu od 01. januara 2018. godine do 31. decembra 2018. godine, sva propisana izvještavanja prema Agenciji dostavljaju istovremeno u skladu sa starom i novom odlukom.

Na dan 31. decembar 2018. godine, adekvatnost kapitala Banke, u skladu sa starom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti, iznosila je 14,85% (2017.: 15,00%) kako je prikazano u tabeli dole:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Osnovni kapital banke		
Dionički kapital	247.167	247.167
Dionička premija	4.473	4.473
Zadržana dobit	150.008	119.577
Opšte zakonske rezerve	1.230	1.230
Odgodena poreska imovina	(159)	(291)
Nematerijalna imovina	(13.635)	(11.412)
Ukupno osnovni kapital	389.084	360.744
Dopunski kapital banke		
Opšte rezerve u skladu sa propisima FBA	41.479	38.419
Subordinisani dug	61.804	61.804
Pozitivne revalorizacijske rezerve	307	225
Ukupno dopunski kapital banke	103.590	100.448
Nedostajuće regulatorne rezerve	-	(633)
Neto kapital	492.674	460.559
Rizikom ponderisana aktiva (nerevidirano)	3.051.972	2.810.397
Ostala ponderisana aktiva (nerevidirano)	266.402	264.153
Ukupna ponderisana rizična aktiva	3.318.374	3.074.550
Adekvatnost kapitala (%)	14,85	14,98

7. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnim tržištima mjeri se na bazi kotiranih tržišnih cijena ili kotiranih cijena od strane dealera. Za sve ostale finansijske instrumente Banka utvrđuje fer vrijednost koristeći druge tehnike procjene.

7.1. Tehnike mjerenja

Banka mjeri fer vrijednost koristeći slijedeću hijerarhiju fer vrijednosti, koja odražava značaj ulaznih parametara korištenih pri mjerenju.

- Faza 1: ulazni parametri su kotirane tržišne cijene (neprilagođene) na aktivnim tržištima za identične instrumente
- Faza 2: ulazni podaci se razlikuju od kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, a radi se o vidljivim ulaznim podacima bilo da su direktni (npr. kao cijene) ili indirektni (izvedeni iz cijena). Ova kategorija uključuje instrumente mjerenja korištenjem: kotiranih tržišnih cijena na aktivnim tržištima sličnih instrumenata, kotirane cijene za iste ili slične instrumente koji se smatraju manje aktivnim; ili druge tehnike mjerenja u kojima su svi značajniji ulazni parametri direktno ili indirektno vidljivi iz tržišnih podataka.
- Faza 3: ulazni parametri koji nisu vidljivi. Ova kategorija uključuje sve instrumente za koje tehnike mjerenja nisu vidljive i ovi parametri imaju značajan uticaj na procjenu vrijednosti instrumenata. Ova kategorija uključuje instrumente koji su mjereni na bazi kotiranih cijena za slične proizvode za koje su potrebne značajne prilagodbe ili pretpostavke kako bi se odrazile razlike između instrumenata.

Tehnike mjerenja uključuju modele neto sadašnje vrijednosti i diskontovanog novčanog toka, uporedbu sa sličnim instrumentima za koje postoje vidljive tržišne cijene i slični modeli procjene. Pretpostavke i ulazni podaci korišteni pri tehnikama procjene uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne marže i ostale premije u određivanju diskontnih stopa, cijena obveznica, vrijednosnih papira, kurseva stranih valuta, cijena vlasničkih ulaganja i očekivane volatilnosti i korelacije cijena.

Cilj tehnika procjene je da odrede fer vrijednost koja odražava cijenu koja će biti ostvarena kod prodaje imovine ili izmirenja obaveza u redovnoj transakciji među tržišnim sudionicima na datum mjerenja.

Banka određuje vrijednost dužničkih vrijednosnih papira (trezorski zapisi i obveznice) koristeći interne modele procjene koje u obzir uzimaju preostalu ročnost i zadnje raspoložive tržišne cijene pomenutih instrumenata.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju i vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kojima se trguje na aktivnom tržištu se mjeri korištenjem cijena tih instrumenata na datum izvještavanja po zaključnim cijenama ponude.

7.2. Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Banke koje se mjere po fer vrijednosti na redovnoj osnovi

Tabela u nastavku analizira finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja, raspoređeni prema hijerarhiji fer vrijednosti. Iznosi se zasnivaju na vrijednostima priznatim u izvještaju o finansijskom položaju.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Bilješka	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31. decembar 2018.					
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	22				
Vlasnički vrijednosni papiri izdani od strane nerezidenata – pravnih lica		504	-	33	537
Finansijska imovina po fer vrijednosti u bilansu uspjeha	23				
Dužnički vrijednosni papiri		81.560	-	-	81.560
Kreditni dati klijentima		-	-	893	893
Ukupno		82.064	-	926	82.990

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Bilješka	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31. decembar 2017.					
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	25				
Vlasnički vrijednosni papiri izdani od strane nerezidenata – pravnih lica		261	-	33	294
Finansijska imovina po fer vrijednosti u bilansu uspjeha	23				
Dužnički vrijednosni papiri		112.438	-	-	112.438
Ukupno		112.699	-	33	112.732

7.3. Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhiji fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno fer vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost
31. decembar 2018.					
Imovina					
Novac i novčani ekvivalenti	-	-	842.786	842.786	842.786
Obavezna rezerve kod Centralne Banke BiH	-	-	376.261	376.261	376.261
Kreditni i potraživanja dati bankama	-	-	317.107	317.107	317.107
Kreditni i potraživanja dati klijentima	-	-	2.475.695	2.475.695	2.415.608
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	146.105	4.693	-	150.798	146.772
Ukupno	146.105	4.693	4.011.849	4.162.647	4.098.534
Obaveze					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	-	-	176.738	176.738	176.738
Obaveze prema klijentima	-	-	3.528.207	3.528.207	3.528.207
Subordinisani dug	-	-	61.800	61.800	61.800
Ukupno	-	-	3.766.745	3.766.745	3.766.745

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno fer vrijednosti	Knjigovodstvena vrijednost
31. decembar 2017.					
Imovina					
Novac i novčani ekvivalenti	-	-	792.940	792.940	792.940
Obavezna rezerve kod Centralne Banke BiH	-	-	334.508	334.508	334.508
Kreditni i potraživanja dati bankama	-	-	335.193	335.193	335.193
Kreditni i potraživanja dati klijentima	-	-	2.268.394	2.268.394	2.205.535
Finansijska imovina u posjedu do dospelosti	133.857	-	-	133.857	132.110
Ukupno	133.857	-	3.731.035	3.864.892	3.800.286
Obaveze					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	-	-	145.842	145.842	145.842
Obaveze prema klijentima	-	-	3.305.608	3.305.608	3.289.275
Subordinisani dug	-	-	61.823	61.823	61.823
Ukupno	-	-	3.513.273	3.513.273	3.496.940

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata Banke i dodjele instrumenata relevantnoj razini hijerarhije fer vrijednosti, niže navedene metode, pretpostavke i ograničenja primjenjuju se u skladu s pristupom revidiranim u RBBH Grupi.

Novac i novčani ekvivalenti

Knjigovodstvena vrijednost novca, stanja računa u drugim bankama i kod Centralne banke općenito je približna njihovoj fer vrijednosti zbog kratkoročnog dospijea.

Kredit i potraživanja dati bankama

Kredit i potraživanja dati bankama uglavnom predstavljaju prekonočne i kratkoročne depozite; stoga ne postoji značajna razlika između fer vrijednosti tih depozita i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Kredit i potraživanja dati klijentima

Fer vrijednost se procjenjuje metodom diskontovanog novčanog toka u slučaju pozicija s preostalim srednjoročnim rokom dospijea, dok se aproksimira s knjigovodstvenom vrijednošću, umanjenom za grupna umanjena / pojedinačna usklađenja u slučaju kratkoročnih kredita, zajmova plativih po viđenju ili u slučaju neodređenog dospijea za kredite s umanjenom vrijednošću.

Obaveze prema klijentima

Za depozite po viđenju i depozite koji nemaju određeno dospijea, fer vrijednost se uzima kao iznos plativ po viđenju na datum izvještavanja. Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim rokom dospijea temelji se na diskontovanim novčanim tokovima koristeći stopu koja se trenutno nudi za depozite sličnih preostalih dospijea.

Obaveze prema bankama i ostalim finansijskim institucijama

Većina zajmova od banaka je kratkoročna i nosi promjenjivu kamatnu stopu, te Uprava procjenjuje da knjigovodstveni iznos odražava njihovu fer vrijednost.

Subordinisani dug nosi promjenjivu kamatnu stopu te stoga njegova knjigovodstvena vrijednost odražava njegovu fer vrijednost.

8. Prihodi od kamata

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope		
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	3.112	2.929
Kredit i potraživanja		
od stanovništva	109.401	108.599
od privrednih društava	36.339	37.012
od banaka	1.807	924
Ostali kamatni prihodi	3.926	2.803
Ukupno prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope	154.585	152.267

9. Rashodi od kamata

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanovništvo	14.108	16.190
Privredna društva	7.308	6.253
Strane banke	5.807	6.221
Domaće banke	7	3
Ostalo	1.474	1.171
	28.704	29.838

10. Prihodi od naknada i provizija

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Glavne uslužne linije		
Kartični poslovi	31.436	30.053
Održavanje računa za nerezidente	2.770	3.029
Platni promet	26.470	26.526
Konverzije stranih valuta	7.641	7.603
Održavanje računa	8.360	7.372
Ostalo	6.949	4.510
Ukupno prihodi od naknada i provizija po ugovorima sa klijentima	83.626	79.093
Garancije i odobreni i neiskorišteni krediti	6.677	6.977
	90.303	86.070

11. Rashodi od naknada i provizija

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Transakcije po kartičnim računima	14.422	12.081
Usluge CBBH	1.884	1.729
Naknade za garancije	1.236	1.039
S.W.I.F.T. usluge	598	717
Korespondenti računi	345	522
SMS usluge	430	380
Unutrašnji platni promet	51	49
Ostalo	509	1.128
	19.475	17.645

12. Neto prihodi iz trgovanja stranim valutama

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Neto pozitivne kursne razlike iz kupoprodaje deviza	11.649	10.547
Neto kursne razlike po osnovu poravnanja sa CBBH	11	(26)
	11.660	10.521

13. Neto dobit/gubitak od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Prihodi od kamata po obveznicama po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Bilješka 23)	2.874	2.940
Usklađenja fer vrijednosti obveznica po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Bilješka 23)	(2.739)	(2.401)
Neto gubitak od prodaje obveznica po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(167)	(81)
Neto promjene fer vrijednosti kredita koji se mjere po fer vrijednosti (Bilješka 21)	5	-
	(27)	458

14. Ostali prihodi iz poslovanja

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Prihod od dividendi	4.131	1.484
Prihod od zakupa	1.496	1.361
Otpuštanje obračunatih troškova iz prethodne godine	690	1.102
Prihod od prodaje materijalne imovine i investicijske nekretnine	605	10
Prihodi od otpisanih obaveza	36	695
Blagajnički viškovi	30	343
Ostali prihodi	725	4.062
	7.713	9.057

15. Administrativni troškovi

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Bruto plate	39.430	39.744
Ostali troškovi zaposlenih	11.634	10.382
Premije osiguranja štednih uloga i kredita	8.644	8.341
Troškovi tekućeg održavanja	8.062	8.154
Usluge	5.134	5.528
Zakupnine	4.880	4.525
Troškovi reprezentacije i marketinga	4.222	3.926
Troškovi konsultantskih usluga	3.836	3.805
Telekomunikacije	3.260	3.334
Otpuštanje rezervisanja za ostale naknade zaposlenim po MRS 19, neto (Bilješka 36)	(1.772)	(2.099)
Premije osiguranja imovine	2.635	2.483
Naknada supervizoru – FBA	2.545	2.428
Troškovi energije	1.929	1.848
Materijalni troškovi	1.547	1.483
Porezi i troškovi administracije	759	641
Obrazovanje	643	546
Troškovi zadnje rate – gratis	366	579
Donacije	329	232
Troškovi profesionalnih usluga	296	401
Troškovi prevoza	285	241
Komunalne usluge	221	207
(Otpuštanje)/umanjenje rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 36)	(190)	2.588
Ostali administrativni troškovi	3.722	3.131
Otpisi	-	1
	102.417	102.449

16. Umanjenja vrijednosti, neto

Promjene u bilansu uspjeha koje se odnose na umanjjenja vrijednosti su prikazana kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Umanjenje vrijednosti za kredite i potraživanja dati klijentima (Bilješka 21)	7.397	22.101
(Otpuštanje)/umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja datih bankama (Bilješka 20)	(1)	(377)
Umanjenje vrijednosti ostale imovine i potraživanja (Bilješka 29)	2.918	1.008
(Otpuštanje)/umanjenje vrijednosti finansijske imovine po amortizovanom trošku (Bilješka 24)	265	-
(Otpuštanje)/umanjenje vrijednosti finansijske imovine koja se drži do dospijeca (Bilješka 26)	-	(231)
Umanjenje vrijednosti imovine namijenjene prodaji	-	61
(Otpuštanje)/umanjenje vrijednosti za vanbilanse izloženosti (Bilješka 36)	(256)	(3.330)
	10.323	19.232

17. Porez na dobit

Ukupan porez priznat u bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti može se prikazati kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Tekući porez na dobit	9.520	8.353
Odgođeni porez na dobit	132	525
	9.652	8.878

Usklađivanje oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti može se prikazati na sljedeći način:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Dobit prije poreza na dobit	94.111	81.498
Porez na dobit po stopi od 10%	9.411	8.150
Efekti nepriznatih rashoda	1.837	1.743
Efekti nepriznatih prihoda	(1.596)	(1.015)
Tekući porez na dobit	9.652	8.878
Efektivna poreska stopa	10,25%	10,89%

Banka obračunava porez na dobit sukladno propisima za porez na dobit pravnih lica važećih u Bosni i Hercegovini. Nepriznati rashodi uključuju nepriznate rashode na ime reprezentacije, rezerviranja za rizike i obaveze, rashode po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja.

Nepriznati prihodi uključuju prihod po osnovu učešća u kapitalu, rezerviranja za rizike i obaveze koje su u ranijem periodu bile porezno nepriznat rashod.

Promjena odloženih poreskih sredstava može se prikazati kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	291	816
Otpuštena odgođena porezna imovina	(132)	(525)
Stanje na kraju perioda	159	291

18. Novac i novčani ekvivalenti

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Tekući račun u domaćoj valuti kod CBBH	409.295	407.251
Novac u blagajni u domaćoj valuti	306.424	260.248
Novac u blagajni u stranoj valuti	89.833	95.886
Računi kod drugih banaka u stranoj valuti	37.234	29.554
Čekovi u stranoj valuti	-	1
	842.786	792.940

19. Obavezne rezerve kod Centralne banke Bosne i Hercegovine

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Obavezna rezerva	376.261	334.508
	376.261	334.508

Minimalna obavezna rezerva izračunava se kao procenat prosječnog iznosa ukupnih depozita i pozajmljenih sredstava za svaki radni dan u toku 10 kalendarskih dana nakon perioda održavanja obavezne rezerve.

Od 1. jula 2016. godine primjenjuje se jedinstvena kamatna stopa od 10% ukupnih kratkoročnih i dugoročnih depozita i pozajmljenih sredstava.

Gotovina koja se drži kao obavezna rezerva na računu CBBiH nije dostupna za korištenje bez posebnog odobrenja CBBiH i FBA.

20. Krediti i potraživanja dati bankama

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Zemlje OECD-a	317.108	335.427
Manje: umanjenje vrijednosti	(1)	(234)
	317.107	335.193

Kamatna stopa na plasmane u EUR iznosila je od -0,65% do -0,02% godišnje tokom 2018. godine, ili od -0,05% do 0,10% godišnje tokom 2017. godine i od plasmana u USD od 1,37% do 2,45% godišnje tokom 2018. godine, ili od 0,60% do 1,75% godišnje tokom 2017. godine. Kamatna stopa na plasmane u drugim valutama kretala se od -1,30% do 2,35% godišnje tokom 2018. godine ili od -1,20% do 2,00% godišnje tokom 2017. godine.

Promjene rezervacija za očekivane gubitke po kreditima i potraživanjima koje se izdaju bankama mogu se prikazati kako slijedi:

	234	579
Stanje 1. januara	234	579
Uticao prve primjene MSFI 9 (Bilješka 5)	(236)	-
Neto promjene kroz bilans uspjeha (Bilješka 16)	(1)	(377)
Kursne razlike	4	32
Stanje na kraju perioda	1	234

21. Krediti i potraživanja dati klijentima

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	2.599.412	2.399.586
Manje umanjene vrijednosti	(184.697)	(197.051)
	2.414.715	2.202.535
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	923	-
Usklađenje za fer vrijednost	(30)	-
	893	-
	2.415.608	2.202.535

Promjene u smislu umanjena vrijednosti kredita odobrenih po amortizovanoj vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	197.051	211.394
Utjecaj prve primjene MSFI 9 (Bilješka 5)	6.168	-
Neto promjena kroz bilans uspjeha (Bilješka 16)	7.397	22.101
Otpisi i ostale promjene	(25.919)	(36.444)
Stanje na kraju perioda	184.697	197.051

Promjene fer vrijednosti kredita koje se mjere po fer vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.
Stanje na početku perioda (mjereno po MRS 39)	34
Utjecaj prve primjene MSFI 9 (Bilješka 5)	1
Neto promjena fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(5)
Stanje na kraju perioda	30

Analiza kredita i potraživanja prema izvornom dospijeću je kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Kratkoročni krediti:		
Kratkoročni krediti u domaćoj valuti	582.354	534.308
Kratkoročni krediti u stranoj valuti	1.115	86
	583.469	534.394
Dugoročni krediti:		
Dugoročni krediti u domaćoj valuti	754.152	587.045
Dugoročni krediti u stranoj valuti	1.262.714	1.278.147
	2.016.866	1.865.192
Ukupno krediti prije umanjena vrijednosti	2.600.335	2.399.586
Manje umanjene vrijednosti	(184.727)	(197.051)
	2.415.608	2.202.535

Kratkoročni krediti odobravani su na period od 30 do 365 dana. Većina kratkoročnih kredita u domaćoj valuti odobrava se klijentima za obrtni kapital. Dugoročni krediti se uglavnom odobravaju fizičkim licima za kupovinu stanova i vozila.

Analiza ukupnih kredita odobrenih prije umanjena vrijednosti klasificiranih po poslovnim granama je kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanovništvo	1.515.830	1.418.617
Trgovina	541.649	489.342
Poljoprivreda, šumarstvo, rudarstvo i energetika	326.275	287.642
Transport, telekomunikacije i komunikacije	52.283	55.899
Usluge, finansije, sport, turizam	49.595	52.548
Građevinska industrija	48.375	39.337
Administrativne i druge javne ustanove	24.924	23.151
Ostalo	41.404	33.050
	2.600.335	2.399.586

Kamatne stope po kreditima na dan 31. decembar 2018. i 31. decembar 2017. mogu biti kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
	Godišnja kamatna stopa		Godišnja kamatna stopa	
Domaća valuta				
Privredna društva	1.081.230	2,35%-18,00%	977.461	2,35%-18,00%
Stanovništvo	1.515.826	2,95%-18,00%	1.418.584	2,95%-18,00%
Strana valuta				
Privredna društva	3.275	2,35%-11,50%	3.508	2,35%-11,50%
Stanovništvo	4	2,95%-16,19%	33	2,95%-16,19%
	2.600.335		2.399.586	

22. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:		
S.W.I.F.T. Belgija	182	-
Sarajevska berza vrijednosnih papira	322	-
Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:		
Registar vrijednosnih papira FBiH	32	-
Velprom d.d. Sanski Most	1	-
	537	-

Kretanja fer vrijednosti ovih imovina bila su kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	294	-
Dobit od promjene fer vrijednosti	82	-
Kupovina tokom godine	161	-
Stanje na kraju perioda	537	-

23. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Državne obveznice	81.560	112.438
Stanje na kraju godine	81.560	112.438

Državne obveznice

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Rumunija	81.560	84.299
Austrija	-	21.562
Belgija	-	6.577
Stanje na kraju godine	81.560	112.438

Promjene u obveznicama po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha bile su kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku godine	112.438	99.704
Promjene tokom godine, neto	(28.084)	15.152
Smanjenje fer vrijednosti (Bilješka 13)	(2.739)	(2.401)
Prihod od kamata (Bilješka 13)	2.874	2.940
Naplaćena kamata	(2.929)	(2.957)
Stanje na kraju godine	81.560	112.438

24. Finansijska imovina po amortizovanom trošku

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Državne obveznice	130.696	-
Korporativne obveznice	16.616	-
Stanje na početku godine	147.312	-
Manje: umanjene vrijednosti	(540)	-
Stanje na kraju godine	146.772	-

Promjene u obezvređenju finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	-	-
Reklasifikacija na 1. januar 2018. sa finansijskom imovinom u posjedu do dospijeca	236	-
Utjecaj prve primjene MSFI 9 (Bilješka 5)	39	-
Povećanje umanjena vrijednosti (Bilješka 16)	265	-
Stanje na kraju godine	540	-

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Državne obveznice:		
Poljska	30.407	-
Francuska	24.072	-
Republika Srpska	19.356	-
Federacija Bosne i Hercegovine	18.463	-
Austrija	15.746	-
Belgija	8.585	-
Vlada Kantona Sarajevo	3.670	-
Nizozemska	9.899	-
Korporativne obveznice:		
European Bank for Reconstruction and Development	7.657	-
JP Autoceste Mostar	8.917	-
Stanje na kraju godine	146.772	-

25. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:		
S.W.I.F.T. Belgija	-	152
Sarajevska berza vrijednosnih papira	-	109
Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:		
Registar vrijednosnih papira FBiH	-	32
Velprom d.d. Sanski Most	-	1
Stanje na kraju godine	-	294

Kretanja fer vrijednosti ovih imovina bila su kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	-	217
Dobit od promjene fer vrijednosti	-	77
Stanje na kraju perioda	-	294

26. Finansijska imovina u posjedu do dospijea

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Državne obveznice	-	101.397
Korporativne obveznice	-	30.949
	-	132.346
Manje: umanjenje vrijednosti	-	(236)
	-	132.110

Promjene u obezvređenju finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanoj vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku godine	-	467
Smanjenje umanjenja vrijednosti (Bilješka 16)	-	(231)
Stanje na kraju godine	-	236

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Državne obveznice:		
Vlada Kantona Sarajevo	-	3.699
Republika Srpska	-	30.831
Poljska	-	26.884
Federacija Bosne i Hercegovine	-	19.948
Austrija	-	8.268
Nizozemska	-	8.005
Belgija	-	75
Korporativne obveznice:		
Raiffeisen International AG, Austrija	-	34.400
	-	132.110

27. Ulaganja u zavisna društva

Zavisno društvo	Djelatnost	% udjela	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM				
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Leasing	100%	10.051	10.051
Raiffeisen Invest društvo za upravljanje fondovima d.o.o. Sarajevo	Društvo za upravljanje fondovima	100%	946	946
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	Posredovanje u poslovima sa vrijednosnim papirima	100%	53	53
			11.050	11.050

Promjene u ulaganjima u zavisna društva su sažete kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	11.050	12.507
Smanjenje vrijednosti ulaganja u Raiffeisen Special Assets Company d.o.o. Sarajevo	-	(1.457)
Stanje na kraju perioda	11.050	11.050

Finansijske informacije o zavisnim društvima Banke za period od 1. januara 2018. do 31. decembra 2018. godine bile su kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Ukupno aktiva	Temeljni kapital	Ukupno kapital	Prihod	Dobit / (gubitak) za period
Raiffeisen Invest društvo za upravljanje fondovima d.o.o. Sarajevo	2.212	559	2.098	2.774	1.399
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	220	355	355	155	53
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	120.171	15.406	12.865	5.538	1.414

28. Ulaganja u pridružena društva

Pridruženo društvo	Djelatnost	% udjela	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM				
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	Posredovanje u osiguranju	50,00%	2	2
			2	2

Finansijske informacije o pridruženom društvu Banke za godinu koja je završila 31. decembra 2018. su kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Ukupna imovina	Registrovani kapital	Ukupni kapital	Prihodi	Dobit za period
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	6.955	4	6.462	3.770	2.558

29. Ostala imovina i potraživanja

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Potraživanja po osnovu spot transakcija i arbitraža u stranoj valuti	21.976	29.658
Potraživanja za poslovanje kreditnim karticama	12.238	17.199
Potraživanje za naknade	2.402	2.644
Unaprijed plaćeni troškovi	2.245	2.294
Ostala razgraničenja	2.038	2.086
Ostali dati avansi	22	49
Unaprijed plaćene ostale takse	9	9
Ostala imovina	12.152	12.552
	53.082	66.491
Manje: umanjenje vrijednosti	(3.995)	(5.095)
	49.087	61.396

Promjene na umanjenju vrijednosti ostale imovine i potraživanja mogu se prikazati kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	5.095	4.609
Efekat prve primjene MSFI 9 (Bilješka 5)	(952)	-
Povećanje umanjenja vrijednosti (Bilješka 16)	2.918	1.008
Otpisi	(3.066)	(522)
Stanje na kraju perioda	3.995	5.095

30. Ulaganja u investicijske nekretnine

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	
NABAVNA VRIJEDNOST	
Stanje na dan 1. januara 2017.	39.560
Nabavka	-
Stanje na dan 31. decembar 2017.	39.560
Prodaja	(2.936)
Nabavke	372
Stanje na dan 31. decembar 2018.	36.996
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	
Stanje na dan 1. januara 2017.	3.785
Amortizacija	508
Stanje na dan 31. decembar 2017.	4.293
Amortizacija	742
Prodaja	(726)
Stanje na dan 31. decembar 2018.	4.309
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	
Stanje na dan 31. decembar 2017.	35.267
Stanje na dan 31. decembar 2018.	32.687

Fer vrijednost investicijskih nekretnina Banke bila je kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Zgrade	36.572	39.435
	36.572	39.435

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine na dan 31. decembra 2018. godine, procijenili su interni procjenitelji zaposleni u Banci koji imaju odgovarajuće kvalifikacije i nedavno iskustvo u procjeni imovine po fer vrijednosti na relevantnim lokacijama.

Investiciona imovina po fer vrijednosti utvrđena je metodom tržišne vrijednosti koja odražava sadašnju vrijednost na tržištu, uzimajući u obzir građevinsku vrijednost objekta i druge faktore (lokacija, upotrebljivost, kvalitet i drugi faktori). Nije bilo promjena u tehnici mjerenja vrijednosti tokom godine.

31. Nekretnine i oprema

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Građevine i zemljište	Vozila	Uredska oprema	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Na dan 1. januar 2017.	96.628	1.878	52.854	2.735	154.095
Nabavke	-	-	-	6.833	6.833
Prijenos u upotrebu	1.481	119	5.485	(7.085)	-
Prijenos na sredstva namijenjena prodaji	-	-	-	(211)	(211)
Otpisi	-	(319)	(2.979)	-	(3.298)
Na dan 31. decembar 2017.	98.109	1.678	55.360	2.272	157.419
Nabavke	-	-	-	7.273	7.273
Prijenos u upotrebu	2.577	-	4.070	(6.647)	-
Otpisi i otuđenja	(17)	(311)	(1.746)	-	(2.074)
Na dan 31. decembar 2018.	100.669	1.367	57.684	2.898	162.618
Akumulirana amortizacija					
Na dan 1. januar 2017.	9.668	851	42.134	-	52.653
Amortizacija	1.170	237	3.459	-	4.866
Otpisi	-	(251)	(2.924)	-	(3.175)
Na dan 31. decembar 2017.	10.838	837	42.669	-	54.344
Amortizacija u 2018.	1.852	186	3.485	-	5.523
Otpisi i otuđenja	-	(255)	(1.737)	-	(1.992)
Stanje na 31. decembar 2018.	12.690	768	44.417	-	57.875
Sadašnja vrijednost:					
Na dan 31. decembar 2017.	87.271	841	12.691	2.272	103.075
Na dan 31. decembar 2018.	87.979	599	13.267	2.898	104.743

32. Nematerijalna imovina

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Ulaganja u tuđe nekretnine	Ostala nematerijalna imovina	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Na dan 1. januar 2017.	2.537	24.727	2.918	30.182
Nabavke	-	-	4.856	4.856
Prijenos u upotrebu	532	2.240	(2.772)	-
Otpisi i otuđenja	(1)	(46)	-	(47)
Na dan 31. decembar 2017.	3.068	26.921	5.002	34.991
Nabavke	-	-	6.326	6.326
Prijenos u upotrebu	949	4.547	(5.496)	-
Otpisi i otuđenja	-	(3)	-	(3)
Na dan 31. decembar 2018.	4.017	31.465	5.832	41.314
Akumulirana amortizacija				
Na dan 1. januar 2017.	1.976	18.309	-	20.285
Amortizacija	215	2.122	-	2.337
Otpisi	(1)	(46)	-	(47)
Na dan 31. decembar 2017.	2.190	20.385	-	22.575
Amortizacija	333	2.606	-	2.939
Otpisi	-	(3)	-	(3)
Na dan 31. decembar 2018.	2.523	22.988	-	25.511
Sadašnja vrijednost:				
Na dan 31. decembar 2017.	878	6.536	5.002	12.416
Na dan 31. decembar 2018.	1.494	8.477	5.832	15.803

33. Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Dugoročni krediti:		
Dugoročni krediti od stranih banaka i finansijskih institucija	105.037	66.428
Manje: Tekuće dospjeće dugoročnih obaveza po kreditima	(18.995)	(19.684)
	86.042	46.744
Kratkoročni krediti:		
Više: Tekuće dospjeće dugoročnih kredita	18.995	19.684
Kratkoročni depoziti:		
Kratkoročni depoziti banaka u KM	20.290	19.609
Kratkoročni depoziti banaka u stranoj valuti	43.172	54.223
	63.462	73.832
Tekući računi:		
Tekući računi banaka u KM	8.235	5.570
Tekući računi banaka u stranoj valuti	4	12
	8.239	5.582
	176.738	145.842

Dugoročni krediti od ino banaka i nebankarskih kreditnih institucija dobijeni su od supranacionalnih i razvojnih banaka.

Kamatne stope na cjelokupan portfolio dugoročnih kreditnih linija od banaka i drugih finansijskih institucija za period zaključno sa 31.12.2018. godine kretale su se u rasponu od 0,50% do 2,28% godišnje (fiksne stope) i 6M EURIBOR + 1,75% do 6M EURIBOR+2,60% (varijabilne stope). Kamatne stope sa 31.12.2017. kretale su se u rasponu 3M EURIBOR + 0,26% – 6M EURIBOR + 2,60%.

34. Obaveze prema klijentima

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Depoziti po viđenju:		
Stanovništvo:		
U KM	718.976	625.239
U stranoj valuti	568.164	509.552
	1.287.140	1.134.791
Pravna lica:		
U KM	749.996	644.302
U stranoj valuti	203.327	209.241
	953.323	853.543
	2.240.463	1.988.334
Oročeni depoziti:		
Stanovništvo:		
U KM	227.508	239.672
U stranoj valuti	624.161	713.221
	851.669	952.893
Pravna lica:		
U KM	188.996	77.193
U stranoj valuti	247.079	270.855
	436.075	348.048
	1.287.744	1.300.941
	3.528.207	3.289.275

Tokom 2018. godine kamatne stope su se kretale kako slijedi:

- depoziti po viđenju u KM – 0,00% godišnje (2017.: 0,00% godišnje),
- depoziti po viđenju u stranim valutama – 0,00% godišnje (2017.: 0,00% godišnje),
- kratkoročni depoziti – 0,01% do 0,20% godišnje (2017.: od 0,01% do 1,60% godišnje),
- dugoročni depoziti – 0,01% do 1,10% godišnje (2017.: od 0,01% do 1,60% godišnje).

35. Subordinisani dug

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Komercijalne banke – povezane strane	61.800	61.823
	61.800	61.823

Aktivna je jedna kreditna linija od povezanih lica odobrena 27. septembra 2013. godine, u ukupnom iznosu od 61.804 hiljade KM i uključuje samo obavezu po glavnici. Rok dospelja ovog kredita je 31. decembar 2024. godine. Otplata kredita će biti jednokratno, u punom iznosu, na definisani datum otplate.

Sredstva subordinisanog duga raspoloživa su za pokriće gubitaka samo u slučaju stečaja ili likvidacije Banke, te nisu raspoloživa za pokriće gubitka redovnog poslovanja Banke. U slučaju likvidacije ili stečaja Banke, obaveze iz subordinisanog duga podređene su ostalim obavezama Banke.

Subordinisani dug se može iskoristiti kao dodatno povećanje kapitala za regulatorne svrhe, uz odobrenje regulatora.

36. Rezervisanja za obaveze i troškove

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Rezervisanje za sudske sporove	15.931	16.211
Rezervisanje za zaposlene	4.145	5.917
Rezervisanje za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite	4.340	4.053
	24.416	26.181

Rezervisanja za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite

U okviru redovnog poslovanja, Banka ulazi u kreditne obaveze koje se evidentiraju na vanbilansnim računima i prvenstveno uključuju garancije, akreditive i neiskorištene kredite.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Odobreni a neiskorišteni krediti		
Neiskorišteni odobreni krediti	462.167	400.271
Okvirni sporazumi	191.955	167.672
	654.122	567.943
Finansijske garancije		
Činidbene garancije	177.032	178.142
Plativne garancije	104.287	106.529
Akreditivi	15.917	16.515
	297.236	301.186
Ukupno finansijske garancije i odobreni a neiskorišteni krediti	951.358	869.129

Ostala, nekreditna, rezerviranja iskazana na vanbilansnim računima odnose se na:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Ostale preuzete obaveze		
Forward poslovi	684	3.618
Avansne garancije	45	322
Ukupno	729	3.940

Promjene u rezervisanju za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	4.053	8.535
Efekat prve primjene MSFI 9 (Bilješka 5)	548	-
Otpuštanje rezervisanja (Bilješka 16)	(256)	(3.330)
Smanjenje uslijed plaćanja/Kursne razlike	(5)	(1.152)
Stanje na kraju perioda	4.340	4.053

Ostale naknade zaposlenima

Promjene rezervacija za ostale naknade zaposlenima su kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	Otprem- nine	Godišnji odmor	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2017.	5.393	2.623	8.016
Smanjenje zbog ponovnog mjerenja ili podmirenja bez troška (Bilješka 15)	(2.104)	5	(2.099)
Stanje na dan 31. decembar 2017.	3.289	2.628	5.917
Smanjenje zbog ponovnog mjerenja ili podmirenja bez troška (Bilješka 15)	(429)	(1.343)	(1.772)
Stanje na dan 31. decembar 2018.	2.860	1.285	4.145

Sudski sporovi

Kretanja u rezervama za sudske postupke su:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Stanje na početku perioda	16.211	13.623
(Smanjenje)/Povećanje rezervisanja (Bilješka 15)	(190)	2.588
Smanjenje kao posljedica plaćanja	(90)	-
Stanje na kraju perioda	15.931	16.211

37. Ostale obaveze

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Unaprijed naplaćena glavnica i kamata	7.881	7.251
Obaveze prema zaposlenim	6.431	6.088
Obaveze prema dobavljačima	5.182	6.208
Obaveze za ostale poreze	4.910	3.932
Odgođeni prihodi	2.854	2.692
Obaveze na osnovu kartičnog poslovanja	2.001	8.194
Obaveze prema dioničarima za objavljene dividende	13	12
Obaveze nastale iz FX poslovanja	-	29.337
Ostale obaveze	5.639	2.074
	34.911	65.788

38. Dionički kapital

Kapital se sastoji od 988.668 redovnih dionica nominalne vrijednosti 250 KM. Vlasničkim instrumentima Banke se ne trguje na javnom tržištu ali su izlistane na Sarajevskoj berzi.

Vlasnička struktura Banke je kako slijedi:

Dioničari	Broj dionica	'000 KM	%
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH, Beč, Austrija	988.620	247.155	99,99
Ostali dioničari	48	12	0,01
Ukupno	988.668	247.167	100,00

39. Osnovna zarada po dionici

Osnovna zarada po dionici izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja se može pripisati redovnim dioničarima ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u toku godine.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Dobit na raspolaganju dioničarima	84.459	72.620
Ponderisani prosječni broj običnih dionica tokom godine	988.668	988.668
	85,43	73,45

Razrijeđena zarada po dionici nije prikazana jer Banka nije izdala instrumente razrijeđenih dionica.

40. Komisioni poslovi

Banka upravlja sredstvima za i u ime trećih lica. Ova sredstva se vode odvojeno od imovine Banke. Za ove usluge Banka naplaćuje proviziju u iznosu od 1% od ukupno plasiranog novca.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Obaveze		
Stanovništvo	77	102
Vlada	4.338	4.561
Privredna društva	3.797	3.933
Ostali	77	76
	8.289	8.672
Imovina		
Kreditni dati privrednim društvima	3.623	3.647
Kreditni dati stanovništvu	4.666	5.025
	8.289	8.672

Banka nije izdala garancije u vezi sa upravljanim sredstvima. Kreditni rizik ostaje kod vlasnika sredstva.

41. Transakcije s povezanim stranama

Stanje sa povezanim stranama može se prikazati kako slijedi:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Potraživanja		
Finansijska imovina po amortizovanom trošku:		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	-	34.401
Kredit i potraživanja dati bankama		
Raiffeisen Landensbank Tirol AG, Innsbruck, Austrija	57.203	22.016
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.503	2.252
Novac i novčani ekvivalenti		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	20.293	16.451
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	1.534	1.026
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	130	9
Kredit i potraživanja dati klijentima:		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	3.333	5.000
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	1	-
Ostala potraživanja:		
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	63	89
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	18.789	27
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	2	3
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	8	3
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	-	4
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	-	-
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	14	-
	102.873	81.281
Obaveze		
Subordinisani dug:		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	61.804	61.804
Depoziti banaka i klijenata:		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	47.223	39.697
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	14.591	17.035
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	5.831	5.008
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	1.815	1.429
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	465	203
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	2	25
Ostale obaveze:		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	704	696
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	-	7
Raiffeisen SEE Region Holding GMBH, Austrija	-	-
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	1	-
	132.436	125.904

Određeni broj bankarskih transakcija sklapa se sa povezanim stranama u normalnom toku poslovanja. Ove transakcije su izvršene po komercijalnim uslovima i po tržišnim stopama.

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Prihod		
Prihod od kamata:		
Raiffeisen Landensbank Tirol AG, Innsbruck, Austrija	910	605
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	335	95
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	94	7
Prihod od naknada:		
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	689	606
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	391	409
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	28	26
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	37	31
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	2	6
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	1	1
Ostali prihodi:		
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	1.548	1.101
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	2.107	940
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	64	674
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	870	21
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	4	7
	7.080	4.529

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Troškovi		
Troškovi kamata:		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	5.282	5.128
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	198	185
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	68	44
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	26	12
Troškovi naknada:		
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	506	616
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	196	187
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb	1	1
Konsultantske usluge:		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	3.601	3.663
Ostali administrativni troškovi:		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.653	1.282
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	326	331
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	23	34
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	242	19
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	-	2
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	1	1
	12.123	11.505

Naknade Upravi i ostalim članovima menadžmenta:

Članovima Upravnog odbora tokom navedenih perioda isplaćene su sljedeće naknade:

Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM	31.12. 2018.	31.12. 2017.
Neto plate	1.012	957
Porezi i doprinosi na plate	796	745
Ostale naknade	621	522
Porezi i doprinosi na ostale naknade	476	406
	2.905	2.630

Ajša Beširević

- Rođena je 1995. godine u Sarajevu.
- Srednju školu primijenjenih umjetnosti završava 2014. godine, nakon koje upisuje Akademiju likovnih umjetnosti, Odsjek grafički dizajn.
- Učestvovala je na više grupnih izložbi na Akademiji likovnih umjetnosti, te na izložbi umjetničkih radova u povodu „Dana univerziteta“.

„Ovom prilikom želim da se zahvalim Raiffeisen banci koja mi je pružila priliku da organizujem svoju samostalnu izložbu i koja je svim najboljim studentima Akademije dala jednokratnu stipendiju, što je zaista velika pomoć. Inspiraciju za svoje radove pronalazim svuda oko sebe – u prirodnim ljepotama, planinama i ostalim detaljima koji me okružuju“.

Dodatne informacije

Centrala i podružnice
Podaci o publikaciji

122
128

Centrala i podružnice

Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina

Centrala Sarajevo

Zmaja od Bosne bb
Raiffeisen direkt info: + 387-81-92-92-92
E-mail: info.rbbh@raiffeisengroup.ba
Internet: www.raiffeisenbank.ba

Filijale

GF Sarajevo i Filijala Centar
Zmaja od Bosne bb
71 000 Sarajevo

Filijala Skenderija
Valtera Perića 20
71 000 Sarajevo

Filijala Novo Sarajevo
Kolodvorska 12
71 000 Sarajevo

Filijala Ilidža
Rustempašina bb
71 210 Ilidža

Filijala Pale
4. juni br. 17
71 420 Pale

Filijala Goražde
Titova bb
73 000 Goražde

GF Banja Luka i Filijala Banja Luka
Vase Pelagića 2
78 000 Banja Luka

Filijala Banja Luka 2
Vojvode S. Stepanovića bb
78 000 Banja Luka

Filijala Prijedor
Majora Milana Tepića bb
79 101 Prijedor

Filijala Gradiška
Vidovdanska bb
78 400 Gradiška

Filijala Doboј
Svetog Save 2
74 000 Doboј

GF Zenica i Filijala Zenica
Maršala Tita bb
72 000 Zenica

Filijala Kakanj
Alije Izetbegovića bb
72 240 Kakanj

Filijala Vitez
Poslovni centar PC 96-2
72 250 Vitez

Filijala Visoko
Alije Izetbegovića 1
71 300 Visoko

Filijala Tešanj
Titova 2
74 260 Tešanj

Filijala Travnik
Konatur bb
72 270 Travnik

GF Tuzla i Filijala Tuzla
15. Maja bb
75 000 Tuzla

Filijala Tuzla 2
RK Omega – Univerzitetska 16
75 000 Tuzla

Filijala Bijeljina
Karađorđeva bb
76 300 Bijeljina

Filijala Brčko
Reisa Džemaludina Čauševića 10
76 100 Brčko

GF Bihać i Filijala Bihać
Pape Ivana Pavla II 4
77 000 Bihać

Filijala Cazin
Generala Izeta Nanića bb
77 220 Cazin

Filijala Velika Kladuša
Maršala Tita "Diletacija C"
77 230 Velika Kladuša

Filijala Sanski Most
Muse Ćazima Ćatića 24
79 260 Sanski Most

Filijala Bosanska Krupa
Trg Alije Izetbegovića bb
77 240 Bosanska Krupa

GF Mostar i Filijala Mostar
Kneza Domagoja bb
88 000 Mostar

Filijala Konjic
Suhi do bb
88 400 Konjic

Filijala Čitluk
Kralja Tomislava 43
88 260 Čitluk

Filijala Široki Brijeg
Ulica pobijenih franjevaca 3
88 220 Široki Brijeg

Filijala Trebinje
Vuka Mićunovića bb
89 101 Trebinje

Filijala Livno
Trg kralja Tomislava bb
80 101 Livno

Raiffeisen Bank International AG

Austrija
Am Stadtpark 9
1030 Beč
Tel: +43-1-71 707-0
Faks: +43-1-71 707-1715
SWIFT/ BIC: RZBATWW
www.rbinternational.com
ir@rbinternational.com
communications@rbinternational.com

Bankarska mreža u SIE

Albanija
Raiffeisen Bank Sh.A.
"European Trade Center"
Bulevardi "Bajram Curri"
Tirana
Tel: +355-4-23 8 100
Faks: +355-4-22 755 99
SWIFT/BIC: SGSBALTX
www.raiffeisen.al

Bjelorusija
Priorbank JSC
V. Khoruzhey str. 31-A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9090
Faks: +375-17-28 9-9191
SWIFT/BIC: PJCBY2X
www.priorbank.by

Bosna i Hercegovina
Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina
Zmaja od Bosne bb
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-287 100
Faks: +387-33-21 385 1
SWIFT/BIC: RZBABA2S
www.raiffeisenbank.ba

Bugarska
Raiffeisenbank (Bulgaria) EAD
55 Nikola I. Vaptzarov Blvd.
Business Center EXPO 2000 PHAZE III
1407 Sofija
Tel: +359-2-91 985 101
Faks: +359-2-94 345 28
SWIFT/BIC: RZBBBGSF
www.rbb.bg

Češka Republika
Raiffeisenbank a.s.
Hvězdova 1716/2b
14078 Prag 4
Tel: + 420-412 446 400
Faks: +420-234-402-111
SWIFT/BIC: RZBCCZPP
www.rb.cz

Hrvatska
Raiffeisenbank Austria d.d.
Magazinska cesta 69
10000 Zagreb
Tel: +385-1-45 664 66
Faks: +385-1-48 116 24
SWIFT/BIC: RZBHHR2X
www.rba.hr

Kosovo
Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C.
Ruga UÇK, No. 191
10000 Priština
Tel: +381-38-222-222
Faks: +381-38-20 301 130
SWIFT/BIC: RBKOKPR
www.raiffeisen-kosovo.com

Mađarska
Raiffeisen Bank Zrt.
Akadémia utca 6
1054 Budimpešta
Tel: +36-1-48 444-00
Faks: +36-1-48 444-44
SWIFT/BIC: UBRTHUHB
www.raiffeisen.hu

Rumunija
Raiffeisen Bank S.A.
Calea Floreasca 246C
014476 Bukurešt
Tel: +40-21-30 610 00
Faks: +40-21-23 007 00
SWIFT/BIC: RZBRROBU
www.raiffeisen.ro

Rusija

AO Raiffeisenbank
St. Troitskaya 17/1
129090 Moskva
Tel: +7-495-72 1-9900
Faks: +7-495-72 1-9901
SWIFT/BIC: RZBMRUMM
www.raiffeisen.ru

Slovačka

Tatra banka, a.s.
Tatra banka, a.s.
Hodžovo námestie 3
81106 Bratislava 1
Tel: +421-2-59 19-1000
SWIFT/BIC: TATRSKBX
www.tatrabanka.sk

Srbija

Raiffeisen banka a.d.
Đorđa Stanojevića 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-32 021 00
Faks: +381-11-22 070 80
SWIFT/BIC: RZBSRSBG
www.raiffeisenbank.rs

Ukrajina

Raiffeisen Bank Aval JSC
Vul Leskova 9
01011 Kijev
Tel: +38-044-49 088 88
Faks: +38-044-285-32 31
SWIFT/BIC: AVALUAUK
www.aval.ua

Leasing društva**Austrija**

Raiffeisen-Leasing G.m.b.H.
Mooslackengasse 12
1190 Beč
Tel: +43-1-71 601-0
Faks: +43-1-71 601 8029
www.raiffeisen-leasing.at

Albanija

Raiffeisen Leasing Sh.a.
"European Trade Center"
Bulevardi "Bajram Curri"
Tirana
Tel: +355-4-22 749 20
Faks: +355-4-22 325 24
www.raiffeisen-leasing.al

Bjelorusija

"Raiffeisen-Leasing" JLLC
V. Khoruzhey 31-A
220002 Minsk
Tel: +375-17-28 9-9394
Faks: +375-17-28 9-9974
www.rl.by

Bosna i Hercegovina

Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo
Zmaja od Bosne bb.
71000 Sarajevo
Tel: +387-33-254 340
Faks: +387-33-212 273
www.rlbh.ba

Bugarska

Raiffeisen Leasing Bulgaria OOD
Raiffeisen Leasing Bulgaria OOD
32A Cherni Vrah Blvd. Fl.6
1407 Sofija
Tel: +359-2-49 191 91
Faks: +359-2-97 420 57
www.rlbh.bg

Češka Republika

Raiffeisen-Leasing s.r.o.
Hvězdova 1716/2b
14078 Prag 4
Tel: +420-2-215 116 11
Faks: +420-2-215 116 66
www.rl.cz

Hrvatska

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Radnička cesta 43
10000 Zagreb
Tel: +385-1-65 9-5000
Faks: +385-1-65 9-5050
www.raiffeisen-leasing.hr

Kosovo

Raiffeisen Leasing Kosovo LLC
Rr. UCK p.n. 222
10000 Priština
Tel: +38-1-222-222-340
www.raiffeisenleasing-kosovo.com

Mađarska

Raiffeisen Corporate Lizing Zrt.
Akadémia utca 6
1054 Budapest
Phone: +36-1-477 8709
Fax: +36-1-477 8702
www.raiffeisenlizing.hu

Moldavija

I.C.S. Raiffeisen Leasing S.R.L.
Alexandru cel Bun 51
2012 Kišinjev
Tel: +373-22-27 931 3
Faks: +373-22-22 838 1
www.raiffeisen-leasing.md

Rumunija

Raiffeisen Leasing IFN S.A.
Calea Floreasca 246 D
014476 Bukurešt
Tel: +40-21-36 532 96
Faks: +40-37-28 799 88
www.raiffeisen-leasing.ro

Rusija

OOO Raiffeisen-Leasing
Smolenskaya-Sennaya 28
119121 Moskva
Tel: +7-495-72 1-9980
Faks: +7-495-72 1-9901
www.raiffeisen-leasing.ru

Slovačka

Tatra Leasing s.r.o.
Černyševského 50
85101 Bratislava
Tel: +421-2-5919-3168
Faks: +421-2-59 19-3048
www.tatraleasing.sk

Slovenija

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Letališka cesta 29a
1000 Ljubljana
Tel: +386-1-241-6250
Faks: +386-1-241-6268
www.raiffeisen-leasing.si

Srbija

Raiffeisen Leasing d.o.o.
Đorđa Stanojevića 16
11070 Novi Beograd
Tel: +381-11-220 7400
Faks: +381-11-228 9007
www.raiffeisen-leasing.rs

Ukrajina

LLC Raiffeisen Leasing Aval
Stepan Bandera av. 9
Build. 6 Office 6-201
04073 Kijev
Tel: +380-44-590 24 90
Faks: +380-44-200 04 08
www.rla.com.ua

Podružnice i predstavništva – Evropa**Francuska**

RBI Predstavništvo Pariz
9-11 Avenue Franklin D. Roosevelt
75008 Pariz
Tel: +33-1-45 612 700
Faks: +33-1-45 611 606

Njemačka

RBI Podružnica Frankfurt
Wiesenhüttenplatz 26
60 329 Frankfurt
Tel: +49-69-29 921 924
Faks: +49-69-29 921 9-22

Poljska

RBI podružnica Poljska
Ul. Grzybowska 78
00-844 Varšava
Tel: +48-22-578 56 00
Faks: +48-22-578 56 01
SWIFT/BIC: RCBWPLPW
www.raiffeisen.pl

Švedska

RBI Predstavništvo Nordijske zemlje
Drottninggatan 89, Plan 14/14th Floor
11360 Štokholm
Tel: +46-8-440 5086

Velika Britanija

RBI Podružnica London
Tower 42, Leaf C, 9th Floor
25 Old Broad Street
London EC2N 1HQ
Tel: +44-20-79 33-8000
Faks: +44-20-79 33-8009

Podružnice i predstavništva – Azija

Kina

RBI Podružnica Peking

Beijing International Club Suite 200
2nd Floor
Jianguomenwai Dajie 21
100020 Peking
Tel: +86-10-65 32-3388
Faks: +86-10-65 32-5926

RBI Predstavništvo Džuhaj

Room 2404, Yue Cai Building
No. 188, Jingshan Road, Jida,
Džuhaj, Guangdong provincija
519015, NR Kina
Tel: +86-756-32 3-3500
Faks: +86-756-32 3-3321

Indija

RBI Predstavništvo Mumbai

501, Kamla Hub, Gulmohar Road, Juhu
Mumbai – 400049
Tel: +91-22-26 230 657
Faks: +91-22-26 244 529

Koreja

RBI Predstavništvo Koreja

#1809 Le Meilleur Jongno Town
24 Jongno 1ga
Seul 110-888
Tel: +82-2-72 5-7951
Faks: +82-2-72 5-7988

Singapur

RBI Podružnica Singapur

50 Raffles Place
#31-03 Singapore Land Tower
Singapur 048623
Tel: +65-63 05-6000
Faks: +65-63 05-6001

Vijetnam

RBI Predstavništvo Ho Ši Min

35 Nguyen Hue Str.,
Harbour View Tower
Room 601A, 6th Floor, Dist 1
Ho Ši Min
Tel: +84-8-38 214 718,
+84-8-38 214 719
Faks: +84-8-38 215 256

Antonela Bender

- Rođena je 1995. godine.
- Akademiju likovnih umjetnosti u Sarajevu, Odsjek grafika, upisuje 2014. godine.
- Za vrijeme školovanja bavi se studentskim aktivizmom i osniva studentsku asocijaciju na ALU.

Podaci o publikaciji

Urednik, izdavač:

Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina
Zmaja od Bosne bb
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Tel: +387-81-92-92-92
Faks: +387-33-213-851
Internet: www.raiffeisenbank.ba

Koncept, dizajn: Communis d.o.o. Sarajevo

DTP: Boriša Gavrilović

Fotografija: Srđan Dunderović

Prognoze, planovi i projekcije budućeg stanja date u ovom Godišnjem izvještaju temelje se na saznanjima i procjenama kojima je Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina raspolagala u vrijeme izrade izvještaja. Iste su, kao i sve izjave koje se odnose na budućnost, podložne poznatim i nepoznatim rizicima, kao i neizvjesnostima koje mogu dovesti do znatnih razlika između stvarnih rezultata i rezultata prikazanih u navedenim izjavama. Tačnost prognoza i planiranih vrijednosti projekcija nije moguće garantirati.

Izradi ovog Godišnjeg izvještaja i provjeri podataka posvećena je najveća moguća pažnja. Ipak se ne mogu isključiti greške kod zaokruživanja iznosa, prosljeđivanja i pripreme za štampu kao ni štamparske greške. Prilikom zbrajanja zaokruženih iznosa i procenata mogu se pojaviti razlike u zaokruživanju. Ovaj Godišnji izvještaj je sastavljen na bosanskom jeziku. Engleska verzija izvještaja predstavlja prevod izvornika koji je sastavljen na bosanskom jeziku. Jedina mjerodavna verzija jeste verzija napisana na bosanskom jeziku.